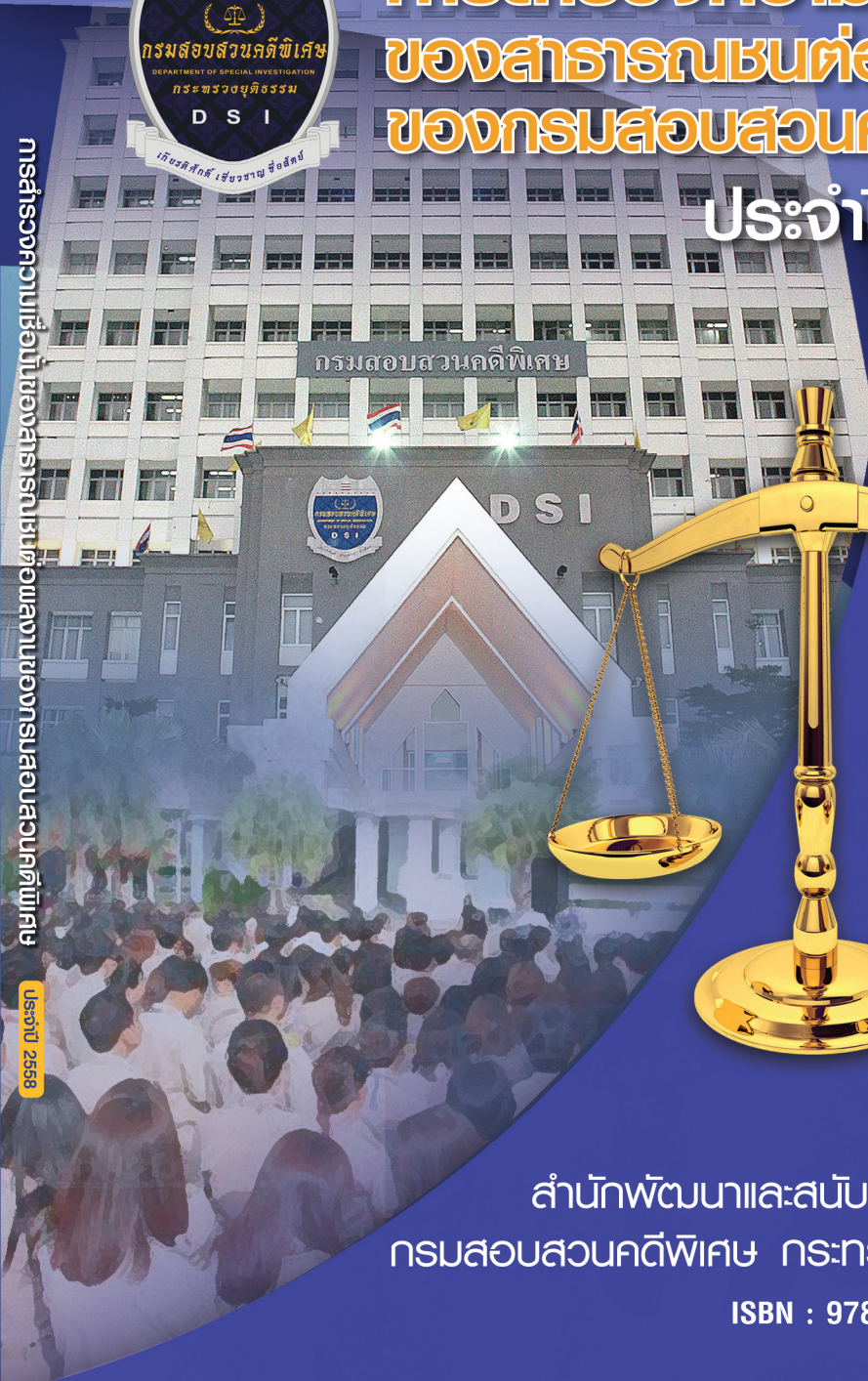

การสำรวจความเชื่อมั่น ของสาธารณชนต่อผลงาน ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี 2558

การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ประจำปี 2558

สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

ISBN : 978-616-7763-80-4

การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชน
ต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
ประจำปี 2558

สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ
กระทรวงยุติธรรม

การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี 2558

ปีที่จัดพิมพ์ 2559

คณะผู้จัดทำ (1) ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
(2) คณะทำงานตามโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 269/2558 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2558

ที่ปรึกษา นางสาวมา สุวรรณจุฑะ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
พันตำรวจโท วรณพงษ์ ศชรักษ์ รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
พันตำรวจโท ชินโชติ พุฒิวรรธธา ผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
ผู้บัญชาการสำนักคดีทุกภาค
ผู้บัญชาการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

ผู้ศึกษา/ผู้เรียบเรียง

นางสาววิชา ไชยสาร เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการพิเศษ
พิสูจน์อักษร นายพันธมิตร ช่วยบำรุง เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
นางสาวหยิดา ทิพย์ขมภู เจ้าหน้าที่คดีพิเศษปฏิบัติการ

สนับสนุนการดำเนินงาน

นายภาสกร เจนประวิทย์ รองผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
นางสาวนันทนา เครือหงส์ รองผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
นางสาวสุนันทา หงส์ประภัสร์ ผู้อำนวยการฝ่ายอำนวยความสะดวก
ว่าที่ร้อยตรี ภัทรพล จิวหนองโพธิ์ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ
นางสาวพิมลวรรณ สายสุวรรณ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
นายชัยณรงค์ เนติพงศ์เมธี เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
นายอิทธิวัฒน์ ทัพพงษ์ เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นายสิทธิชัย มิ่งเมือง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
นางสาวกนกวรรณ หงษ์น้อย เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

จัดพิมพ์และเผยแพร่

ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม

128 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. 10210 โทร. 0 2142 2765

Website : <http://www.dsi.go.th/>

ISBN 978-616-7763-80-4

พิมพ์ที่ หจก. อรุณการพิมพ์ โทร. 0-2282-6033-4 โทรสาร 0-2280-2187-8
www.aroonkarnpim.com

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

(1)

บทที่ 1 บทนำ

1

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

3

3. ระยะเวลาการดำเนินการ

3

4. แผนและขั้นตอนการดำเนินการ

3

5. นิยามศัพท์

5

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

7

บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

9

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวน

9

อาชญากรรม

1.1 หลักการพื้นฐานของการสืบสวนสอบสวน

9

1.2 ทฤษฎีการสอบสวน (Inquiry Theory)

11

1.3 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการสืบสวนและ
สอบสวน

17

1.4 องค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอบสวน

20

2. บทบาทหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

23

2.1 เจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ
และการสอบสวนคดีพิเศษ

23

2.2 ความหมายของคำว่า “คดีพิเศษ”

24

2.3 จุดแข็งหรือข้อดีของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

31

2.4 การสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

37

สารบัญ

	หน้า
3. ความหมายและพัฒนาการของหลักธรรมาภิบาล	39
3.1 ความหมายของคำว่า “ธรรมาภิบาล”	39
3.2 หลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาล	40
4. ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล	47
4.1 การพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	47
4.2 ผลการดำเนินคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	51
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
5.1 งานที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา	53
5.2 งานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา	54
5.3 งานที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ	55
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	63
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา	63
1.1 การกำหนดกลุ่มประชากร	63
1.2 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง	64
2. กรอบแนวคิดในการศึกษา	65
3. ขอบเขตของการศึกษา	66
3.1 ขอบเขตด้านประชากร	66
3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา	68
4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	69
4.1 การสร้างแบบสำรวจ	69
4.2 การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสำรวจ	70
4.3 การประชุมสัมมนานำเสนอผลการสำรวจ	71
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
5.1 วิธีการเก็บรวบรวมแบบสำรวจ	71
5.2 จำนวนแบบสำรวจที่ได้รับ	73

สารบัญ

	หน้า
6. การวิเคราะห์ข้อมูล	73
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	73
6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	75
7. สถิติที่ใช้ในการศึกษา	75
8. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา	76
บทที่ 4 ผลการศึกษา	77
1. ผลการสำรวจ	77
1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	77
1.2 สื่อที่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ	80
1.3 บทบาทหน้าที่และผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	80
1.4 ภาพลักษณ์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	83
1.5 ระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	88
1.6 ระดับความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	89
1.7 ระดับความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามหลักธรรมาภิบาล	91
1.8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่น	95
1.9 ประมวลข้อเสนอแนะจากแบบสำรวจ	107
2. อภิปรายผล	112
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	123
1. บทสรุป	123
2. ข้อเสนอแนะ	125
2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการวิจัย	125
2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากกรมสอบสวนคดีพิเศษ	125
เอกสารอ้างอิง	131
ภาคผนวก	
- คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน	
- แบบสำรวจ	

กิตติกรรมประกาศ

กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามตัวชี้วัดและตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ซึ่งการดำเนินโครงการนี้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี ด้วยการสนับสนุนของผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในทุกระดับ และบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษทุกท่าน

นอกจากนั้น ยังได้รับความร่วมมือจากผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้กรุณาตอบแบบสำรวจให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษานี้เป็นอย่างดี และบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ได้เข้าร่วมประชุมสัมมนานำเสนอผลการสำรวจความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษและร่วมแสดงความคิดเห็น เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2558

คณะทำงานตามโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้มีส่วนทำให้การศึกษาตามโครงการนี้บรรลุผลสำเร็จ และรายงานการศึกษา เรื่อง “การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” ได้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ โดยที่ประชุมผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษได้นำข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ไปพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมถึงเพื่อยกระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

คณะทำงานตามโครงการการศึกษา เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของ
สาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตุลาคม 2558

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ 2558 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และเพื่อทราบความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แล้วนำไปจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสืบสวน กระบวนการสอบสวน และผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผู้รับบริการโดยตรง ผู้รับบริการ และประชาชนทั่วไป ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม ถึง 31 กรกฎาคม 2558 มีผู้ตอบแบบสำรวจทั้งสิ้นจำนวน 975 ชุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.7 ด้านอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 46 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.1 ด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.2 ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 81.5 และส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษในสถานะประชาชน คิดเป็นร้อยละ 46.3 สำหรับบุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 9.0 โดยส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์เป็นช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 64.1

สำหรับผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึงเรียงตามลำดับคะแนน 1 – 5 ได้แก่ (1) ความผิดที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน แชร์ลูกโซ่ U Fun คดีสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนและวัตรธรรมกาย (2) การดำเนินคดีกับผู้บุกรุกทรัพยากรธรรมชาติ (3) การดำเนินคดีทางการเมือง (4) คดีรถหรู หรือรถจอดประกอบ และ (5) คดีเณรคำ

ในส่วนของภาพลักษณ์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เกี่ยวกับบุคลากร พบว่า “ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวน” เป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมา คือ FBI ตำรวจ และนักสืบสวนสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 23.8, 14.7 และ 13.8 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวน” เมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ มากที่สุด คือ บุคลากรในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 43.18 และกลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวน” เมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ น้อยที่สุด คือ สื่อมวลชน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และพบว่า “การเมือง” เป็นสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “การเมือง” เมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ มากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 32.21 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ ประชาชน และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 30.0, 28.57, และ 21.72 ตามลำดับ

ความเชื่อมั่นต่อการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในการสืบสวนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) หรือร้อยละ 64.25 โดยกระบวนการรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา มีค่าความเชื่อมั่นต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.14$) หรือร้อยละ 62.99

ความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในการสอบสวนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) หรือร้อยละ 64.40 โดยกระบวนการรับเป็นคดีพิเศษ และการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน มีค่าความเชื่อมั่นต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.14$) หรือร้อยละ 64.37

ความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ในภาพรวมมีความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตาม

หลักสูตรรามาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$) หรือร้อยละ 61.55 โดยมีความเชื่อมั่นว่า ประชาชนสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.87$) หรือร้อยละ 57.46 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามหลักสูตรรามาภิบาลพบว่า ในภาพรวมมีความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักสูตรรามาภิบาลในหลักความคุ้มค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 3.14$) และมีความเชื่อมั่นในหลักความโปร่งใส ต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.97$) หรือร้อยละ 59.44

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

(1) การพัฒนาการสื่อสารองค์กรและการประชาสัมพันธ์

1) การจัดหาและพัฒนาาระบบการสื่อสารภายในกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพ ทัวถึง และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเห็นควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดหาและพัฒนาาระบบการสื่อสารภายในที่เคยใช้กลับมาใช้ใหม่หรือที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพและทัวถึง เช่น ระบบโทรศัพท์ภายใน ระบบบริการแจ้งข่าวสาร (SMS) ผ่านโทรศัพท์มือถือ และระบบเสียงตามสาย เป็นต้น

2. การจัดหาและพัฒนาาระบบการสื่อสารภายในที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคเทคโนโลยีหลอมรวม เช่น การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารผ่าน facebook และการสื่อสารผ่านระบบ Line Official Accounts หรือ Line@ ซึ่งสามารถใช้เป็นช่องทางการสื่อสารเฉพาะบุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือบุคลากรภายนอกก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณานำข้อดี-ข้อเสียของแต่ละช่องทางแล้วพิจารณาเลือกนำมาใช้อย่างเหมาะสม

2) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ความหมายของคำว่า “คดีพิเศษ” และกระบวนการขั้นตอนของ “การรับเป็นคดีพิเศษ” รวมทั้งขอบเขตการทำหน้าที่คุ้มครองพยานของกรมสอบสวนคดีพิเศษด้วย

3) การสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสารกับสังคมให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่องค์กรเผชิญอยู่ได้อย่างเท่าทัน

1. การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์หรือการพัฒนาช่องทางการ ประชาสัมพันธ์กรมสอบสวนคดีพิเศษที่มีอยู่เดิมให้มีการนำเสนอที่มีความต่อเนื่อง เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้วิทยุชุมชน ในการเผยแพร่ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ website และ facebook เป็นต้น

2. การสร้างรูปแบบการสื่อสารกับสังคมให้ สอดคล้องกับ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่องค์กรเผชิญอยู่ได้อย่างเท่าทัน เช่น การจัดทำสารกรมสอบสวน คดีพิเศษ หรือสารดีเอสไอ หรือจดหมายข่าว หรือแถลงการณ์ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่อ สาธารณะ ในกรณีที่เกิดประเด็นจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องชี้แจงหรือให้ข้อมูลต่อสาธารณะ ได้อย่างทันท่วงที และเมื่อจัดทำรูปแบบและเนื้อหาที่จะนำเสนอต่อสาธารณะแล้ว ต้อง เผยแพร่ต่อสาธารณะผ่านสื่อต่าง ๆ ในทุกช่องทางเพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่ม เป้าหมายให้ได้มากที่สุด

3. การจัดหาและพัฒนาระบบการสื่อสารกับสังคมให้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีหลอมรวม เช่น การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ของ กรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารผ่าน facebook และ การสื่อสารผ่านระบบไลน์สำนักงาน (Line Official Accounts) หรือ Line@ ทั้งนี้ ต้องพิจารณานำข้อดี-ข้อเสียของแต่ละช่องทางแล้วพิจารณาเลือกนำมาใช้ อย่างเหมาะสม และต้องมีการนำเข้าสู่ข้อมูลให้ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4) การนำเสนอเนื้อหาในการประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสารกับสังคมที่ ถูกต้องเหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์ ทุกหน่วยงานในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่ง เป็นเจ้าของเนื้อหา โดยเฉพาะสำนักคดี ต้องจัดทำเนื้อหาเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการประชาสัมพันธ์มีเนื้อหา (Content) ที่ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ เพื่อเผยแพร่ สู่สาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต่อกระบวนการยุติธรรม และต่อประชาชน

(2) การเสริมสร้างภาพลักษณ์และค่านิยมร่วม

1) การพัฒนากรมสอบสวนคดีพิเศษและบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีภาพลักษณ์มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ

2) การพัฒนากรมสอบสวนคดีพิเศษและบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีความตระหนักถึง “เกียรติศักดิ์ เชี่ยวชาญ ซื่อสัตย์” ซึ่งเป็นข้อกำหนดร่วมกันของคนในองค์กรเพื่อใช้เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและมีพฤติกรรมในทางเดียวกัน หรือที่เรียกว่า **ค่านิยมร่วมขององค์กร (share value)** เพื่อเป็นทิศทางที่ชัดเจน อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือและเกิดพลังขององค์กร อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ ต้องพิจารณาฐานที่มาของค่านิยมร่วม “เกียรติศักดิ์ เชี่ยวชาญ ซื่อสัตย์” โดยคำว่า “ซื่อสัตย์” มาจากการที่บุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ก) - (จ) ซึ่งอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ต่าง ๆ ดังนั้น บุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความ “ซื่อสัตย์” สุจริตเป็นค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 20 จึงกำหนดให้ตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรม

สำหรับคำว่า “เชี่ยวชาญ” นั้น มาจากหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คือ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากหลากหลายสาขาวิชา หรือที่เรียกว่า “สหวิชาชีพ” เป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว และวิธีการสืบสวนและสอบสวน

คดีพิเศษไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญา ดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น กรมสอบสวนคดีพิเศษจำเป็นต้องสรรหาหรือพัฒนาบุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญได้นั้นบุคลากรต้อง สั่งสมประสบการณ์การทำงานสร้างองค์ความรู้ สร้างความเชี่ยวชาญให้บุคลากรสามารถ ไปถ่ายทอดความรู้ จนเป็นที่ยอมรับทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน ซึ่งการสร้างให้ บุคลากรมีพลังบวก มีความมุ่งมั่นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ แล้วจะก่อให้เกิดแรงหรือ พลังเพิ่มมากขึ้น ต้องฝึกบุคลากรให้เป็นผู้นำ ผู้บริหารต้องช่วยแนะนำ แล้วให้บุคลากร ปฏิบัติจนเกิดความเชื่อมั่นแล้วจะทำให้บุคลากรสนใจ ใส่ใจ และมีความต้องการทำงาน มากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในมิติต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นต่อไป

ทั้งนี้ เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ สามารถดำรงตน ด้วยความ “ซื่อสัตย์” และสามารถสั่งสมประสบการณ์จากการเรียนรู้และการทำงานจน ก่อให้เกิดความ “เชี่ยวชาญ” แล้ว จึงจะมี “เกียรติศักดิ์” หรืออาจกล่าวได้ว่า การปฏิบัติ หน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษด้วยความซื่อสัตย์และความ เชี่ยวชาญ จึงจะนำไปสู่ “เกียรติศักดิ์”

(3) การพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

1) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพัฒนากระบวนการงานสืบสวนที่ได้รับความเชื่อ มั่นต่ำ ได้แก่ กระบวนการรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับ การกระทำความผิดอาญา

2) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพัฒนากระบวนการงานสอบสวนที่ได้รับความ เชื่อมั่นต่ำ ได้แก่ กระบวนการรับเป็นคดีพิเศษ โดยจะต้องเผยแพร่ให้ประชาชน โดยเฉพาะผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการ และขั้นตอนการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยเฉพาะกระบวนการรับเป็น คดีพิเศษ

3) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ได้ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม ที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับต่ำ

(4) การบริหารและพัฒนาบุคลากร

1) กรมสอบสวนคดีพิเศษต้องยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลและลด/เลิกระบบอุปถัมภ์ เพื่อสร้างการยอมรับและถือเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

2) การพัฒนาบุคลากร ควรเพิ่มหลักสูตรอื่น ๆ นอกจากอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และหลักสูตรพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งส่วนฝักความเชี่ยวชาญกำลังทำหลักสูตรการสืบสวนสอบสวนขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นสูง

(5) การจัดหา พัฒนา และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน

1) บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบหรือในส่วนอื่น ๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีควรมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานซึ่งปัจจุบันบุคลากรส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยี

2) อุปกรณ์สำนักงานหรือเทคโนโลยีบางส่วน เช่น โทรสาร ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน นอกจากนั้น การให้บริการอินเทอร์เน็ตและอีเมล บางครั้งขัดข้อง หรือช้ามาก ไม่สะดวกต่อการทำงาน

3) เมื่อมีการเปิดหลักสูตรอบรมการใช้เครื่องมือพิเศษ ควรให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานทุกคนได้เข้ารับการอบรมเพื่อให้สามารถใช้งานได้ทุกคน

(6) การปรับโครงสร้างและการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

1) การที่ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคบางศูนย์ถูกยุบ อาจมีผลกระทบต่อ การให้บริการประชาชนในพื้นที่ที่ศูนย์ตั้งอยู่ ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก ยุติธรรม เป็นที่พึงพอใจของประชาชนได้ แม้บางครั้งเพียงแต่การช่วยติดตาม หรือให้คำแนะนำ ก็ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการสอบสวนคดีพิเศษเป็นที่พึงพอใจของประชาชน ดังนั้น เมื่อยุบ ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคดังกล่าวแล้ว กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพิจารณาแนวทางการ ให้บริการที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกยุติธรรมให้กับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

2) โครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนคดีพิเศษ ในปัจจุบันทำให้มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และไม่ได้รับ การยอมรับจากประชาชน ดังนั้น จึงควรปรับปรุงโครงสร้างและองค์ประกอบของ คณะกรรมการคดีพิเศษให้มีความเหมาะสม

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับคดีอาญาบางประเภทที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยที่คดีดังกล่าวจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวน รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กำหนดให้มีพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวเป็นการเฉพาะที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด กล่าวคือ การปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องยึดหลักกฎหมาย วางตนเป็นกลาง รักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดินทั้งในการพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ

นับจากการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ปฏิบัติหน้าที่จนมีผลงานอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน โดยนับแต่การจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษจนถึงปัจจุบัน (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ถึง ปี พ.ศ. 2558) ผลการดำเนินงานคดีและมูลค่าความเสียหาย หรือผลประโยชน์ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำหน้าที่ปกป้อง รักษา เรียกคืนให้แก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน มีมูลค่ามากถึงจำนวน 198,345.235 ล้านบาท¹ แล้ว

อนึ่ง ปัจจุบันการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงในมิติต่าง ๆ ทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งสภาวะการณดังกล่าว ก่อให้เกิดการกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นคดีพิเศษ ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของประเทศ บังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายด้วยความเสมอภาคและเป็นธรรม อันจะทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นว่าจะได้รับการปกป้องคุ้มครองให้ปลอดภัยจากอาชญากรรมที่เป็นคดีพิเศษ มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยความสะดวก อีกทั้งหากมีการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษเกิดขึ้น ก็มีความเชื่อมั่นว่าจะได้รับการอำนวยความสะดวกและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ อันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และความมั่นคงของประเทศในด้านอื่นๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของประเทศ ทำให้ประเทศมีความมั่นคง และมีเสถียรภาพสามารถเผชิญกับสภาวะการณ์ต่างๆ ที่เป็นภัยคุกคาม ทั้งจากภายในประเทศและจากภายนอกประเทศได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้น เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการ และให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างความมั่นคงของประเทศในมิติของการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (Stakeholder Domestic) ซึ่งเป็นไปตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ให้สัมฤทธิ์ผล กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงจัดทำโครงการการศึกษา เรื่อง “การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

¹ สำนักนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, กันยายน 2558.

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อกระบวนการสืบสวนและกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล

2.2 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษและยกระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากขึ้นต่อไป

3. ระยะเวลาการดำเนินการ

ระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2557 – 30 กันยายน 2558 โดยทำการสำรวจตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม – 31 กรกฎาคม 2558

4. แผนและขั้นตอนการดำเนินการ

แผนและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม รายละเอียดตามตารางที่ 1-1

ตารางที่ 1-1 แผนและขั้นตอนการดำเนินการเสนออนุมัติ

ลำดับ ที่	การดำเนินการ	ปีงบประมาณ 2558											
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.
1	จัดทำโครงการและเสนออนุมัติ	←	→										
2	การจัดทำแผนการดำเนินโครงการศึกษา การออกแบบสำรวจ และการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล			←	→								
3	การจัดประชุมคณะทำงานเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานและพิจารณาแบบสำรวจให้สอดคล้องกับคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558				←	→							

ตารางที่ 1-1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การดำเนินการ	ปีงบประมาณ 2558												
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
4	ทดลองแบบสำรวจ ปรับปรุงแบบสำรวจ และจัดทำแบบสอบถามออนไลน์							↔						
5	การจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง							↔						
6	การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ							↔						
7	การบันทึกแบบสำรวจและประมวลผลและวิเคราะห์ผลการศึกษา								↔					
8	จัดทำ (ร่าง) รายงานการศึกษาเพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะทำงานฯ และผู้บริหารเพื่อทราบในเบื้องต้น									↔				
9	การจัดประชุมคณะทำงานเพื่อพิจารณาผลการสำรวจ และ (ร่าง) รายงานการศึกษา											↔		
10	การจัดประชุมเพื่อเสนอผลการศึกษาและรับฟังความคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษต่อไป												↔	
11	การจัดทำรายงานการศึกษานับสมบูรณ์ พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและยกระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ ให้มากขึ้นเสนอต่อผู้บริหาร												↔	

ตารางที่ 1-1 (ต่อ)

ลำดับ ที่	การดำเนินการ	ปีงบประมาณ 2558												
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
12	การจัดทำรายงานการศึกษา ในรูปของเอกสารและสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเผยแพร่ ตามความเหมาะสมต่อไป													↔

5. นิยามศัพท์

คดีพิเศษ หมายถึง คดีความผิดทางอาญาที่จะต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21 พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

การสอบสวนคดีพิเศษ หมายถึง การสอบสวนคดีความผิดทางอาญาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21 (พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 3)

กระบวนการสืบสวน หมายถึง กระบวนการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิด

กระบวนการสอบสวน หมายถึง กระบวนการรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา (ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ตอนท้าย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฉบับที่ 22 พ.ศ. 2547) และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

ธรรมนูญ หมายถึง หลักการพื้นฐาน 6 ประการ ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของบุคคล

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม รับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ผู้รับบริการ หมายถึง ผู้ร้องทุกข์/กล่าวโทษ ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย พยาน และญาติหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ต้องหา หรือผู้เสียหายหรือพยาน พนักงานอัยการ/อัยการทหาร สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภาครัฐ-ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ หมายถึง ผู้ที่เป็นเจ้าหน้าที่ทั้งของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ความเชื่อมั่น หมายถึง การมีศรัทธา เชื่อถือในคุณค่า ความสามารถ ความเที่ยงตรง ความถูกต้อง ความยุติธรรม หรือความเชื่อถือได้

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 รายงานการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงระดับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อเป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบงานสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

6.2 รายงานการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงระดับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อเป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบงานสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

6.3 รายงานการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อเป็นข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการสืบสวน กระบวนการสอบสวน หลักธรรมาภิบาล และบทบาทหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนอาชญากรรม

1.1 หลักการพื้นฐานของการสืบสวนสอบสวน

การสอบสวนคดีอาญาเป็นกลไกหนึ่งในกระบวนการยุติธรรมที่รัฐออกแบบขึ้นเพื่อใช้ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและความสงบสุขของสังคม บรรดาอารยประเทศทั้งหลายล้วนมีกระบวนการสอบสวนที่เป็นแบบอย่างของตนตามแต่ระบบกฎหมาย แต่ส่วนใหญ่แล้วไม่ว่าจะเป็นประเทศเล็ก ประเทศใหญ่ ประเทศล้าหลังหรือก้าวหน้า การสอบสวนคดีอาญาในเบื้องต้นมักอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนหรือตำรวจ เนื่องจากมีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยให้กับสังคม และภารกิจการสอบสวนคดีอาญาเป็นภารกิจต่อเนื่องจากการรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของพนักงานสอบสวนหรือตำรวจและความต่อเนื่องในการควบคุมอาชญากรรมและเข้าร่วมกระบวนการสอบสวนคดีอาญาด้วยเสมอ

พนักงานสอบสวนคดีอาญาเป็นกลุ่มบุคคลลำดับแรก ที่เข้าไปดำเนินการเกี่ยวกับคดีตั้งแต่ขั้นตอนของการรับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษในความผิดที่เกิดขึ้น จึงต้องระลึกเสมอว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น กฎหมายให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้ไม่มีความผิดจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าเป็นผู้ได้กระทำความผิด ทั้งนี้เป็นไปตามหลัก Assumption of Innocent และได้ถูกรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 39 พนักงานสอบสวนจึงต้องวางตัวเป็น

กลาง มิใช่เพียงแต่สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเพียงให้ยืนยันได้ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิดประการเดียว ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องกระทำการสอบสวนด้วยความ เป็นธรรมตามหลักนิติธรรม (Rule of Law) กล่าวคือ พนักงานสอบสวนต้องกระทำการสอบสวนภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย และให้เป็นธรรมกับคู่กรณีทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องหาหรือผู้ถูกกล่าวหาก็ตาม พนักงานสอบสวนจึงต้องสอบสวน รวบรวม พยานหลักฐานทุกชนิดที่มีอยู่ และนำมาถ่วงน้ำหนักพิจารณาพิเคราะห์ว่าพยานหลักฐานใดน่าเชื่อถือ ได้ หรือรับฟังได้มากน้อยเพียงใด หากพยานหลักฐานไม่พอรับฟังได้ว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำผิด ต้องมีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องและปล่อยตัวไปโดยเร็ว แต่หากว่ามี พยานหลักฐานยืนยันว่าผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดต้องมีความเห็นควรสั่งฟ้อง และ นำตัวผู้ต้องหาส่งพนักงานอัยการเพื่อดำเนินการต่อไป

การสอบสวนคดีอาญาจึงต้องเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง เพราะอำนาจในการสอบสวนคดีอาญาเป็นการ ใช้อำนาจของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง เพื่อให้ประเทศชาติและ สังคมดำรงอยู่ด้วยความผาสุก ปลอดภัยและประชาชนจะต้องได้รับการคุ้มครองจากรัฐ ด้วยความชอบธรรม

ส่วนการรวบรวมพยานหลักฐานชั้นสอบสวนมีหลักเกณฑ์อย่างใดนั้น ก็ต้องถือตามหลักเกณฑ์การรับฟังพยานหลักฐานของศาลเป็นหลัก โดยต้องถือว่าหาก พยานหลักฐานใดศาลไม่รับฟังแล้ว พนักงานสอบสวนรวบรวมเข้ามาในคดีก็คงจะหา ประโยชน์อันใดมิได้ และประการสำคัญก็อาจทำให้เสียหายต่อคดีได้ ซึ่งโดยหลักแล้วศาล จะไม่รับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย เพราะต้องการความถูกต้อง บริสุทธิ์ยุติธรรมของคดี พยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาจะต้องได้มาโดยชอบ

ด้วยเหตุนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงได้บัญญัติไว้ว่า “พยานวัตถุ พยานเอกสาร หรือพยานบุคคล ซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยกระทำความผิด หรือบริสุทธิ์ ให้อ้างเป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องเป็นพยานชนิดที่มีได้เกิดขึ้น จากการจงใจ คำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกหลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น ฯลฯ” ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ถือว่าการรับฟังพยานหลักฐานของศาลเป็นไปอย่างกว้างขวาง

ที่จะรับฟังพยานหลักฐานทุกชนิดที่มีประโยชน์ต่อคดี แต่ถ้าเป็นการได้พยานหลักฐาน มาโดยมิชอบดังกล่าวแล้วศาลจะปฏิเสธการรับฟังพยานหลักฐานเหล่านี้

1.2 ทฤษฎีการสอบสวน (Inquiry Theory)

ทฤษฎีการสอบสวน หมายถึง การนำหลักค้นหาความจริงและหลักเหตุผล มาใช้เป็นหลักแนวคิดในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่เป็น ความจริงและถูกต้องอันจะทำให้เกิดความยุติธรรมตามความเป็นจริงได้อย่างแน่แท้

1.2.1 หลักค้นหาความจริง (Principle of Truth Finding)

การดำเนินคดีอาญาในชั้นสอบสวนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ต่อระบบการดำเนินการกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะถือว่าเป็นขั้นตอนแรกที่ส่ง ผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาได้ ดังนั้น ทุกองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องในชั้นนี้ คือ พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการจะต้องร่วมมือกันในการค้นหาความจริงหรือ กลั่นกรองมูลคดีเบื้องต้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยจะต้องไม่มุ่งหวังที่จะไปค้นหา ความจริงแต่เพียงในชั้นพิจารณาของศาลเท่านั้น เพราะถ้าในชั้นก่อนการพิจารณาของ ศาลนี้มีการดำเนินการมาอย่างบกพร่องแล้ว ในชั้นพิจารณาของศาลก็อาจแก้ไขอะไร ไม่ได้มากนัก ผลที่ติดตามมา คือ ความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรมอาจไม่เกิดขึ้น เพราะเหตุว่าแม้ศาลเองเมื่อทำการพิจารณาพิพากษาคดีก็ต้องอาศัยพยานหลักฐานที่ ได้มาจากกระบวนการในชั้นสอบสวน เป็นข้อพิจารณาประกอบด้วยเสมอ

หลักค้นหาความจริง หมายถึง การค้นหาข้อเท็จจริงหรือหลักฐาน ของคดี เพื่อให้ได้ข้อยุติตามความเป็นจริง ซึ่งไม่ว่าข้อเท็จจริงหรือหลักฐานนั้นจะเป็น ผลดีหรือผลร้ายต่อผู้เสียหายหรือผู้ถูกกล่าวหาก็ตาม พนักงานสอบสวนต้องนำเข้ามา ในคดี เพื่อพิสูจน์ความจริงให้ได้

1.2.2 หลักเหตุผล (Principle of Rationality)

พนักงานสอบสวนต้องคำนึงถึงความเป็นเหตุเป็นผลของพยาน หลักฐานที่ได้มาดังกล่าวนั้นด้วยว่าจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่มีมูลความจริงหรือ สามารถค้นหาความจริงของคดีได้ด้วย โดยต้องนำพยานหลักฐานต่างๆ มาพิจารณาให้

ถึงผลแห่งรูปคดีว่าพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วนั้น มีความสอดคล้องเชื่อมโยงและสมเหตุและผลต่อกันมากน้อยเพียงใด โดยถึงแม้พยานทุกปาก จะให้การสอดคล้องกันก็จริง ก็จะต้องทำการไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบทุกแง่ทุกมุมของการได้มาซึ่งพยานหลักฐาน ซึ่งต้องพิจารณาความเป็นไปได้และความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานนั้น โดยต้องพิเคราะห์ถึงเหตุผลประกอบด้วยเสมอ

หลักเหตุผล หมายถึง ความเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันของพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยยึดถึงเหตุผลและความเชื่อมโยงสอดคล้องต่อกันของพยานนั้นๆ ด้วยว่าจะจะเป็นพยานหลักฐานที่มีมูลความจริง และสามารถรับฟังได้อย่างแน่นอน ซึ่งหลักเหตุผลดังกล่าวนี้ต้องนำมาเป็นหลักในการพิเคราะห์ถึงความเป็นเหตุเป็นผลของพยานหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาว่าสามารถค้นหาความจริงได้ โดยแม้พยานทุกปากจะยืนยันสอดคล้องต่อกันก็ตาม แต่ถ้าเป็นการขัดกันต่อเหตุผลอยู่ในตัว กรณีเช่นนี้ก็ย่อมไม่อาจรับฟังได้ เช่น พยานให้การว่า เห็นคนร้ายใช้ปืนยิงออกมาเมื่อผู้เสียหายเข้าไป แต่ปรากฏว่าผู้เสียหายมีบาดแผลที่ข้างหลังแห่งเดียว หรือพยานให้การว่า เห็นจำเลยนั่งอยู่ที่พื้นยิงผู้ตาย ซึ่งยืนอยู่วิถีกระสุนต้องแล่นจากต่ำไปหาสูง ถ้าบาดแผลของผู้ตายอยู่ในระดับแนวตรงเช่นนี้ย่อมขัดต่อหลักเหตุผล หรือพยานทุกปากให้การว่าคนร้ายใช้ปืนยาวจ่อยิงนาย ก. ทางด้านหลังขณะนอนตะแคงอยู่ เมื่อถูกยิงแล้ว นาย ก. ได้ระบุว่านาย ข. เป็นคนยิงแล้ว นาย ก. ก็ถึงแก่ความตาย เช่นนี้ เมื่อพิเคราะห์ดูตามหลักเหตุผลแล้ว จะเห็นได้ว่า นาย ก. ไม่มีทางเห็นคนร้ายเลย เพราะคนร้ายเข้ามาจ่อยิงข้างหลัง คำให้การของพยาน (เป็นคำบอกกล่าวของผู้รู้ตัวว่าใกล้จะถึงแก่ความตายรับฟังได้) แต่คำให้การของพยานเหล่านี้ก็ไม่ชอบด้วยเหตุผล เป็นการปรักปรำผู้ต้องหามากกว่าจึงรับฟังไม่ได้

ในการที่พยานหลายคนเห็นเหตุการณ์ในขณะเดียวกัน พยานคนหนึ่งให้การอย่างหนึ่ง อีกคนหนึ่งให้การอีกอย่างหนึ่ง ไม่เหมือนกัน จึงเรียกว่าเหตุผลขัดกันอยู่ในตัว ถ้าจะเชื่อคำให้การของพยานคนใดคนหนึ่ง คำพยานอีกคนหนึ่งก็เป็นเท็จ ดังนั้นในทางคดีจึงไม่ควรเชื่อคำพยานทั้งสองนั้น

นอกจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะมีพยานหลักฐานอื่นใดมาประกอบให้ สอดคล้องต้องกันให้มีความเป็นเหตุเป็นผล ก็อาจทราบได้ว่าควรรับฟังพยานปากใด มากกว่ากันและพยานปากไหนเป็นความเท็จ เพราะไม่สอดคล้องกับเหตุและผลอื่นของ พยานนั้น

หลักเหตุผล แบ่งออกได้เป็น 3 กรณีดังต่อไปนี้

(1) เหตุผลธรรมดา (Normal Rationality)

เหตุผลธรรมดา (Normal Rationality) หมายถึง เหตุผล ธรรมดาทั่ว ๆ ไป ซึ่งวิญญูชนหรือบุคคลทั่วไป ย่อมรู้และเข้าใจในสิ่งนั้นหรือเหตุผลนั้น ๆ ได้ โดยไม่ต้องมีความรู้หรือความชำนาญเป็นพิเศษอย่างใดก็รู้หรือเข้าใจในสิ่งนั้น ๆ ได้

(2) เหตุผลทางวิทยาการ (Scientific Rationality)

เหตุผลทางวิทยาการ หมายถึง เหตุผลในหลักวิทยาการ หรือวิทยาศาสตร์ ซึ่งบุคคลธรรมดาไม่สามารถให้ความเห็นได้จะให้เหตุผลหรือ ความเห็นได้ก็เฉพาะผู้มีความรู้ ความชำนาญเป็นพิเศษ (ผู้ชำนาญการพิเศษ) เป็นผู้ให้ ความเห็นเท่านั้น

เหตุผลทางวิทยาการนี้ถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อ การวินิจฉัยคดี เพราะเป็นการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งถือว่าสามารถให้ความจริงได้ อย่างแน่นอน จึงเห็นได้ว่าปัจจุบันการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้เข้ามาทำหน้าที่ตุลาการ ซ้ำข้อเท็จจริงให้เป็นอันยุติได้มากยิ่งขึ้น

การพิสูจน์ ข้อเท็จจริงในเหตุผลทางวิทยาการหรือ วิทยาศาสตร์นี้ มีสิ่งที่จะต้องพิสูจน์อยู่มากมายในหลายกรณีด้วยกันจนอาจกล่าวได้ว่าบรรดาคดีอาญาแทบทุกเรื่อง ย่อมมีสิ่งที่สามารถทำการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ได้ เพราะโดยปกติในการกระทำผิดนั้น ผู้กระทำผิดย่อมทิ้งร่องรอยไว้อยู่เสมอ ร่องรอย นั้นจะเป็นพยานหลักฐานสำคัญในการพิสูจน์ได้โดยตรงว่าใครเป็นคนร้าย และอาจเป็น ช่องทางช่วยในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำผิดต่อมาด้วย ถึงแม้ว่าคดีจะไม่มีประจักษ์ พยานก็ตาม โดยอาจมีเพียงพยานเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ศาลก็รับฟังลงโทษจำเลยได้

การนำหลักวิทยาการมาช่วยในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน เช่น การตรวจพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์ การตรวจพิสูจน์บาดแผลหรือศพทางนิติเวชและสามารถนำมาเป็นพยานหลักฐานยืนยันความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาได้เป็นอย่างดี โดยสามารถให้ข้อเท็จจริงและเป็นพยานหลักฐานที่ดีที่สุดได้ (Best Evidence) เพราะการพิสูจน์ทางวิทยาการนั้น สามารถให้ความเชื่อถือได้อย่างแน่นอน ซึ่งจะเห็นได้ว่าบางครั้งประจักษ์พยานเองก็ไม่อาจเชื่อถือได้ เพราะอาจให้การเพื่อช่วยเหลือหรือปกป้องผู้ถูกกล่าวหา ดังนั้น พนักงานสอบสวนจึงจำเป็นต้องนำเอาหลักเหตุผลทางวิทยาการมาช่วยในการกลั่นกรองมูลคดี อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานของคดีได้มากที่สุด เช่น ผลการตรวจจากเครื่องตรวจพิสูจน์เอกสาร (Documenter) เกี่ยวกับการปลอมแปลงเอกสารต่าง ๆ ผลจากการตรวจโดยเครื่องตรวจพิสูจน์ลายพิมพ์สารพันธุกรรม (DNA) จากเลือด น้ำลาย ปัสสาวะ น้ำอสุจิ รากผม หรือเนื้อเยื่อของบุคคลซึ่งสามารถยืนยันตัวบุคคลได้อย่างแน่นอน หรือเครื่องตรวจเปรียบเทียบลูกและปลอกกระสุน (IBIS) ซึ่งผลการตรวจพิสูจน์ลูกกระสุนปืนที่เก็บได้จากผู้ตายกับอาวุธปืนของกลางว่า เป็นลูกกระสุนปืนที่ยิงมาจากอาวุธปืนกระบอกเดียวกันหรือไม่ แต่หากพยานหลักฐานทางวิทยาการขัดแย้งกับพยานบุคคล ดังนี้ พยานหลักฐานทางวิทยาการ (เหตุผลทางวิทยาการ) รับฟังได้มากกว่า เช่น พยานบุคคลของโจทก์เบิกความว่าจำเลยใช้ปืนสั้นยิง แต่ตามรายงานชันสูตรบาดแผลว่าเป็นรอยถูกกระสุนปืนลูกซอง เมื่อพยานวัตถุขัดกับพยานบุคคล ต้องถือว่าพยานวัตถุเป็นพยานที่รับฟังได้มากกว่า²

(3) เหตุผลทางจิตวิทยา (Psychological Rationality)

เหตุผลทางจิตวิทยา หมายถึง เหตุผลที่อาศัยการพินิจพิเคราะห์ทางจิตวิทยา ซึ่งต้องมองถึงภาวะแห่งจิตใจของบุคคลเข้ามาช่วยในการกลั่นกรองมูลคดี และชั่งน้ำหนักคำพยาน

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1118/2479

การวิเคราะห์คำพยานเพื่อค้นหาความจริงของมูลคดี ให้เป็นที่ยุติ และสามารถที่จะให้ความเชื่อถือได้อย่างแน่นอนแล้ว นอกจากพนักงานสอบสวนจะอาศัยการพินิจพิจารณาด้วยเหตุผลธรรมดา และเหตุผลทางวิทยาการแล้ว เพื่อให้การสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเกิดประสิทธิภาพ เป็นอย่างดีที่สุด พนักงานสอบสวนยังจะต้องอาศัยเหตุผลอีกอย่างหนึ่งเป็นหลักในการ รับฟังข้อเท็จจริงให้เป็นอันยุติ คือ เหตุผลทางจิตวิทยาด้วย เพราะเหตุไม่ว่าจะเป็นการ พิจารณาพยานด้วย เหตุผลธรรมดาและเหตุผลทางวิทยาการ มีความสอดคล้องต้องกัน แล้วก็ตาม แต่ก็อาจเป็นไปได้ว่าพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้มานั้นคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อาจทำการตกแต่งข้อเท็จจริงขึ้นมา เพื่อสนับสนุนข้อกล่าวอ้างของตน ปรีกปรีาฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง เพราะฉะนั้น เหตุผลทางจิตวิทยาจึงมีความสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณา ประกอบในการรับฟังพยานหลักฐานในข้อเท็จจริงนั้นๆ ประกอบด้วยเสมอ เพื่อจะ ทำให้การรับฟังและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนมีความละเอียดรอบคอบ และให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทุกฝ่ายได้เป็นอย่างดี และประการสำคัญจะก่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานได้ต่อไป

ดังนั้น เหตุผลทางจิตวิทยา หมายถึง หลักในการค้นหาความ จริงในทางภาวะจิตใจของพยาน หรือความน่าจะเป็นของภาวะจิตใจในบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในคดี อันเป็นความนึกคิดในจิตใจและแสดงออกมาเป็นผลของการกระทำตามความ ประสงค์ภายใต้แห่งภาวะของจิตในขณะนั้น ซึ่งจะทำให้เกิดผลของการกระทำและ การแสดงออกที่มั่นคงต่อความเป็นจริง หรือเกิดอาการปฏิกิริยาของการกระทำที่เป็นพิรุณ ถ้าหากว่าให้การหรือเบิกความไม่ตรงต่อความเป็นจริงหรือไม่สอดคล้องกับหลักความ น่าจะเป็นไปตามธรรมชาติของบุคคลนั้น ซึ่งในหลักทางจิตวิทยานั้นเป็นการแสดงออก มาภายใต้เหตุผลแห่งภาวะจิตใจของบุคคล จึงอาจกล่าวได้ว่าหลักเหตุผลทางจิตวิทยา นั้นสามารถนำมาถ่วงถ่วงมูลคดีและชั่งน้ำหนักคำพยานได้อย่างมั่นคง ดังนั้น แม้ คำพยานนั้นจะสอดคล้องในเหตุผลธรรมดา และไม่ขัดกับเหตุผลทางวิทยาการแล้ว ก็ตาม แต่สุดท้ายแล้วความมั่นคงของคดีจะทำได้โดยปราศจากข้อสงสัยอย่างแท้จริงนั้น คำพยานควรจะถูกลั่นกรองหลาย ๆ ชั้นและทุกทางที่สามารถจะทำได้ ฉะนั้น เหตุผล ทางจิตวิทยาจึงเป็นทางหนึ่งซึ่งจะทำการถ่วงถ่วงมูลคดีได้เป็นอย่างดี จึงเป็นการ

สมควรอย่างยิ่ง ที่เจ้าพนักงานผู้ทำการสอบสวนจะต้องพิเคราะห์คำพยานโดยอาศัย เหตุผลทางจิตวิทยาด้วย

การนำเหตุผลทางจิตวิทยามาเป็นประโยชน์ต่อการชี้แจงนำ นักคำพยาน ซึ่งจะทำให้การพินิจพิเคราะห์คำพยาน เพื่อกลั่นกรองมูลคดีด้วยความ รอบคอบมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการค้นหาข้อความจริง ของมูลคดีได้อย่างแท้จริง ซึ่งสิ่งสำคัญที่เจ้าพนักงานผู้ทำการสอบสวนพึงต้องใช้การ พินิจพิเคราะห์พยานโดยนำเหตุผลทางจิตวิทยามาช่วยในการสอบสวนกลั่นกรองคดีอีก ทางหนึ่งด้วย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงของมูลคดีเป็นอันยุติมีความเชื่อถือได้อย่างแน่นอน

สรุปได้ว่า บทบาทของพนักงานสอบสวนในการสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์และ ยุติธรรม ดังต่อไปนี้

1. พยานหลักฐานที่ได้มาด้วยความชอบธรรมและโดยชอบ ด้วยกฎหมาย

2. ต้องคำนึงว่าพยานหลักฐานทุกชนิดที่ได้ทำการรวบรวม มานั้นมีความสำคัญเท่ากันหมดจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งเสียมิได้เลย ถ้าเป็นพยาน หลักฐานที่ทำการรวบรวมได้โดยชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นพยานเหตุแวดล้อมกรณี หรือพยานบอกเล่าก็ตาม

3. ยึดหลักปฏิบัติในการค้นหาความจริงของคดีและใช้ดุลพินิจ ในการรับฟัง

4. ต้องพิเคราะห์ถึงหลักเหตุผลของการได้มาซึ่งพยานหลัก ฐานต่าง ๆ นั้นว่ามีความสอดคล้องต้องกันกับพยานหลักฐานอื่นๆ ที่ได้มาด้วยหรือไม่ เพียงใดเพื่อจะได้ทำการชี้แจงนำนักพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนให้มีความถูกต้อง แท้จริงของคดีเป็นอย่างดีที่สุด

5. พนักงานสอบสวนจะต้องวินิจฉัยข้อเท็จจริงและข้อ กฎหมายดังกล่าวด้วยความเป็นกลาง โดยไม่มีอคติใด ๆ

พนักงานสอบสวนจะต้องทำการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่มีคุณค่าต่อการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีและมีน้ำหนักน่าเชื่อถือต่อการพิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานของศาลให้มากที่สุด แต่หากพยานที่ดีที่สุด (Best Evidence) นั้นหาไม่ได้ก็ย่อมจะแสวงหาพยานหลักฐานชั้นรองที่มีน้ำหนักและเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่จะชี้ให้เห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือบริสุทธิ์ นำมารวบรวมไว้ในสำนวนได้ โดยถ้าพนักงานสอบสวนระลึกละสังเกตุว่า พยานที่ดีที่สุด คือ พยานที่ได้มาจากการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายให้มากที่สุดเท่าไรก็ยิ่งดี เพื่อผลในการพิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งหมดที่มีอยู่ประกอบเหตุผลเข้าด้วยกัน อันจะทำให้แน่ใจว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือเป็นผู้บริสุทธิ์ และจะเห็นได้ว่า ไม่มีบทบัญญัติกฎหมายห้ามมิให้ศาลรับฟังคำให้การชั้นสอบสวน เป็นข้อประกอบการพิจารณาของศาลแต่อย่างใด และหากพยานหลักฐานชั้นสอบสวนมีน้ำหนักเหตุผล ศาลก็จะรับฟังยิ่งกว่าคำเบิกความในชั้นพิจารณาของศาลเสียอีก และก็จะเป็นการพิสูจน์ยืนยันความผิดหรือความบริสุทธิ์ของจำเลยได้เป็นอย่างดี³

1.3 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการสืบสวนและสอบสวน

1.3.1 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการสืบสวน

1) ความหมายของการสืบสวน

การสืบสวน หมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

2) วัตถุประสงค์ของการสืบสวน

การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนมีวัตถุประสงค์ คือ การสืบสวนก่อนที่จะมีการกระทำความผิด

³ จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช. หลักและทฤษฎีการสอบสวน. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร, 2550. หน้า 1 - 257.

เกิดขึ้น เพื่อผลประโยชน์ในการป้องกันหรือเป็นแนวทางสำหรับการแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐาน เมื่อมีการกระทำความผิดทางอาญาเกิดขึ้น ปัจจุบันเป็นปัญหาข้อมูลสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน สำหรับวางแผนแนวทางในการป้องกัน มิให้กระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งการแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด มีวัตถุประสงค์ คือ การสืบสวนหลังจากมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งอาจแยกได้เป็น 3 ประการ

(1) ในกรณีที่จับกุมตัวผู้กระทำความผิดได้ การสืบสวนดังกล่าวนี้จะเป็นการสืบสวนเพื่อแสวงหาหลักฐานต่างๆ จากพยานบุคคล พยานเอกสาร และวัตถุพยาน เพื่อนำมาพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาในชั้นการสอบสวน

(2) ในกรณีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่ยังไม่จับตัวไม่ได้ การสืบสวนดังกล่าวนี้จะนอกจากจะเป็นการสืบสวนเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานเกี่ยวกับรายละเอียดแห่งความผิดแล้ว ยังต้องการทำการสืบสวนเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิด

(3) ในกรณีที่ไม่ทราบตัวผู้กระทำความผิด และยังไม่ทราบรายละเอียดแห่งความผิด การสืบสวนในลักษณะนี้จะต้องทำการสืบสวนแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานให้ได้รายละเอียดว่าใครเป็นผู้กระทำความผิด (Who) กระทำความผิดอะไร (What) และทำความผิดเมื่อใด (When) กระทำความผิดที่ไหน (Where) ทำไมจึงกระทำความผิด (Why) และกระทำความผิดอย่างไร (How)

การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน เพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบสวนดังกล่าวข้างต้นอาจได้จากบุคคลและสถานที่

ทั้งนี้ ผู้มีหน้าที่ในการสืบสวนควรรู้ข้อมูลต่างๆ สามารถสรุปได้ 3 ประการ คือ

(1) ความรู้ทั่วไปในท้องที่ ได้แก่ ภูมิประเทศ สถานที่ สิ่งของต่างๆ ตลอดจนบุคคลที่อยู่ในท้องที่รับผิดชอบ และสามารถนำมาประมวลเป็นข้อเท็จจริงได้อย่างถูกต้องตรงกับความต้องการ

(2) ความรู้เกี่ยวกับประวัติอาชญากรรม หรือบุคคลผู้มีพฤติกรรมโน้มเอียงไปในทางผิดกฎหมาย เช่น ผู้ที่เคยต้องโทษ บุคคลติดยาเสพติด ให้โทษ บุคคลที่ไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง บุคคลประพฤติตนเป็นอันธพาล ฯลฯ

(3) ความรู้เกี่ยวกับแหล่งข่าวต่างๆ อาทิเช่น ร้านเสริมสวย ร้านตัดผม ร้านกาแฟ ร้านถ่ายรูป ไนต์คลับ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจต่างๆ

1.3.2 ความหมายและวัตถุประสงค์ของการสอบสวน

ตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้ถูกกระทำ ความผิดมาฟ้องลงโทษ ดังนั้น “การสอบสวน” จึงมีขึ้นต่อเมื่อเกิดความผิดอาญาแล้ว ต่างกับ “การสืบสวน” ซึ่งอาจมีขึ้นก่อนเกิดความผิดอาญา หรือเมื่อเกิดความผิดอาญาแล้วก็ได้ ซึ่งความหมายของการสอบสวนตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) ลักษณะการกระทำ

การสอบสวนเป็นการกระทำโดยพนักงานสอบสวนอันเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการอื่นๆ ตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน แยกพิจารณาได้ ดังนี้

(1) การรวบรวมพยานหลักฐาน การรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานสอบสวนเป็นไปตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 131 ซึ่งบัญญัติให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิดที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา ซึ่งในการรวบรวมพยานหลักฐานนี้ พนักงานสอบสวนมีอำนาจ กระทำการอย่างใดที่กฎหมายให้อำนาจไว้

ได้ เช่น ตรวจสอบตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอมหรือตรวจสอบตัวผู้ต้องหา หรือค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำผิด เป็นต้น

(2) การดำเนินการอื่นๆ การสอบสวนของพนักงานสอบสวนนั้น นอกจากจะรวบรวมพยานหลักฐานโดยตรงแล้ว ยังอาจดำเนินการอื่นๆ ได้ด้วย เช่น ควบคุมและนำผู้ต้องหาไปยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายขังไว้ระหว่างการสอบสวน หรือวินิจฉัยคำร้องขอให้ปล่อยชั่วคราว เป็นต้น

2) วัตถุประสงค์ของการกระทำ

วัตถุประสงค์ของการกระทำการที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) ดังนี้ 1) เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความผิดที่จะกล่าวหา 2) เพื่อพิสูจน์ความจริงที่กล่าวหา และ 3) เพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องโทษ

1.4 องค์กรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอบสวน

ในขั้นตอนการสอบสวนคดีอาญา มีบุคคลหลายฝ่ายจากหลายองค์กรเข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย เช่น ในคดีชิงทรัพย์เรื่องหนึ่ง เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น บุคคลผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่างๆ จะเข้ามามีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่ผู้เสียหายแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานตำรวจ ติดตามจับกุมผู้ต้องหามาได้ ส่งฝากขังต่อศาล เจ้าพนักงานราชทัณฑ์รับไปดูแลต่อในระหว่างการสอบสวน เจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน และแพทย์นิติเวชต้องทำการตรวจพิสูจน์อาวุธและร่องรอยบาดแผล ถ้าผู้ต้องหาเป็นเด็ก นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ต้องเข้าร่วมสอบปากคำด้วย เป็นต้น ในคดีอาญาโดยทั่วไปมีผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้⁴

1.4.1 พนักงานสอบสวน หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน บุคคลซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

⁴ กรมสอบสวนคดีพิเศษ. รายงานการศึกษา เรื่อง ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ. สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2556, หน้า 25 – 26.

ให้มีอำนาจในการสอบสวนได้ คือ เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน ซึ่งได้กำหนดตัวบุคคลดังกล่าวไว้ แยกได้เป็น⁵

1) คดีความผิดเกิดในกรุงเทพมหานคร หมายถึง ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป⁶

2) คดีความผิดเกิดในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร หมายถึง พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป⁷

3) คดีความผิดเกิดนอกราชอาณาจักร หมายถึง บุคคลดังต่อไปนี้ (1) อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน (2) พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมายหน้าที่จากอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทน (3) พนักงานสอบสวน ซึ่งผู้ต้องหาถูกจับในเขตอำนาจ (4) พนักงานสอบสวน ซึ่งรัฐบาลประเทศอื่นหรือบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้ร้องฟ้องให้ลงโทษผู้ต้องหา ในกรณี (3) และ (4) อำนาจสอบสวนเกิดขึ้นเฉพาะในกรณีจำเป็นในระหว่างรอคำสั่งจากอัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้น⁸

1.4.2 เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้ง พัสดี เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม⁹

⁵ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (6) และประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 18 และ 20

⁶ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 18 วรรคสอง

⁷ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 20

⁸ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (16)

⁹ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) รวมทั้งมาตรา 4, 5 และ 6

1.4.3 ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้¹⁰

1.4.4 ผู้ต้องหา หมายถึง บุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล¹¹

1.4.5 ผู้กล่าวหา คำว่า ผู้กล่าวหาไม่ได้มีบัญญัตินิยามไว้ในกฎหมายโดยตรง แต่เป็นคำที่นิยมใช้กันในแวดวงของตำรวจ หมายถึง ผู้ที่เป็นคู่ความกับผู้ต้องหาในคดีที่สอบสวน ผู้กล่าวหาว่ามี 2 ประเภท ประเภทแรก ได้แก่ บุคคลที่เป็นผู้เสียหายในคดีนั้น ประเภทที่สอง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐในคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย เจ้าพนักงานของรัฐจึงเป็นผู้กล่าวหาเสียเอง เพื่อเปิดคดีทำการสอบสวน และมีใช้เรื่อยมาจนเป็นที่ยอมรับกันในกระบวนการยุติธรรม

1.4.6 พนักงานอัยการ หมายถึง เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล และเป็นตัวแทนของฝ่ายผู้เสียหายดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาล บางครั้งก็เป็นตัวแทนฝ่ายจำเลย ในกรณีที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐตกเป็นผู้ต้องหาเสียเอง ทั้งนี้ จะเป็นข้าราชการในสำนักงานอัยการสูงสุด หรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้¹²

1.4.7 ศาล ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลแขวง ศาลอาญาและศาลจังหวัด ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา นอกจากนั้น ยังมีศาลทหารด้วย

1.4.8 หน่วยงานช่วยทางวิชาการอื่น เช่น หน่วยแพทย์นิติเวช ทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์บาดแผลหรือศพในทางนิติเวชศาสตร์ หน่วยงานด้านพิสูจน์หลักฐาน ตรวจหลักฐาน ทางเคมี ฟิสิกส์ เช่น ตรวจพิสูจน์พิษ วิถีกระสุนปืน ลายมือ ชื่อในเอกสาร รหัสพันธุกรรม บุคคล นักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ช่วยในการสอบปากคำเด็ก เป็นต้น

¹⁰ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (2)

¹¹ ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (5)

¹² ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (5)

2. บทบาทหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

2.1 เจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษและการสอบสวนคดีพิเศษ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2554 และพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 นั้น มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกยุติธรรม โดยมีเจตนารมณ์ที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1) กำหนดให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันการปราบปราม การสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ หรือที่เรียกว่า “คดีพิเศษ” โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) รับผิดชอบงานเลขานุการของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) ป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการคดีพิเศษประกาศกำหนดหรือตามมติของคณะกรรมการคดีพิเศษ ตลอดจนปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษ

(3) ศึกษา รวบรวม จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และเพื่อป้องกัน ปราบปราม สืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

(4) จัดให้มีการศึกษา อบรม และพัฒนาระบบงานการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ การพัฒนาความรู้และการประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติหน้าที่ของ

ข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างของกรม และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะมีความรู้และเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษหรือไม่

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมและงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย¹³

1.2 กำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คือ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากหลากหลายสาขาวิชา หรือที่เรียกว่า “สหวิชาชีพ” เป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ¹⁴

2.2 ความหมายของคำว่า “คดีพิเศษ”

“คดีความผิดทางอาญาที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนโดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ” และ “คดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” นั้น คือ “คดีพิเศษ” ซึ่งหมายถึงคดีความผิดทางอาญาที่จะต้องดำเนินการ สืบสวนและสอบสวนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 21¹⁵ แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และคดีพิเศษที่เกิดขึ้นโดยบทเฉพาะกาล ตามมาตรา 44 ด้วย ซึ่งคดีพิเศษตามความหมายดังกล่าว ได้แก่ คดีความผิดทางอาญา 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

¹³ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2554 ข้อ 2

¹⁴ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

¹⁵ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 3

2.2.1 คดีความผิดทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเริ่มต้นเป็นคดีพิเศษด้วยตัวเอง หรือเป็นคดีประธาน หรือที่เรียกว่า “คดีพิเศษระดับปฐมภูมิ”¹⁶ ซึ่งอาจแยกย่อยเป็นคดีพิเศษระดับทุติยภูมิต่อไปได้ ประกอบด้วยคดีความผิดทางอาญา 3 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 คดีความผิดทางอาญาที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547¹⁷ จำนวน 22 ฉบับ ได้แก่

- (1) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- (2) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า
- (3) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
- (4) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์
- (5) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเล่นแชร์
- (6) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน
- (7) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ
- (8) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแบบผังภูมิของวงจรรวม
- (9) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค
- (10) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องหมายการค้า

¹⁶ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., 2548.

¹⁷ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคแรก (1)

- (11) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา
- (12) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการชดเชยค่าภาษีอากรสินค้าส่งออกที่ผลิตในราชอาณาจักร
- (13) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน
- (14) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทย
- (15) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด
- (16) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- (17) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (18) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์
- (19) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
- (20) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- (21) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิบัตร
- (22) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

แต่ต่อมาประกาศคณะกรรมการคดีพิเศษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 เรื่อง กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ลงวันที่ 11 พฤษภาคม 2555 ได้ยกเลิกคดีความผิดทางอาญาตาม (3) และ (4)¹⁸

¹⁸ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 85 ง ลงวันที่ 25 พฤษภาคม 2555.

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ ยังให้เพิ่มเติมคดีความผิดทางอาญาในกฎกระทรวงได้โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.)¹⁹ ซึ่งมีคดีความผิดอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 จำนวน 14 ฉบับ ดังต่อไปนี้

(1) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 จำนวน 5 ฉบับ ได้แก่²⁰

- 1) คดีความผิดตามประมวลรัษฎากร
- 2) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
- 3) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต
- 4) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา
- 5) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ

การประกาศใช้กฎกระทรวงดังกล่าวได้เพิ่มเติมคดีพิเศษจากที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เนื่องจากคดีความผิดเกี่ยวกับภาษีอากรเฉพาะคดีที่มีความเสียหายเป็นจำนวนมาก หรือมีความซับซ้อน หรือมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญ หรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรมหรือมีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ หรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ จำเป็นต้องใช้วิธีการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานทั้งหลายเพื่อที่จะนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

¹⁹ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)

²⁰ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนพิเศษ 71 ก ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2547

(2) กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555 จำนวน 9 ฉบับ ได้แก่²¹

6) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

7) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

8) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

9) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยแร่

10) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

11) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอาง

12) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย

13) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยา

14) คดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร

ความผิดทางอาญาดังกล่าว จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม

²¹ ราชกิจจานุเบกษา หน้า 37 เล่ม 129 ตอนที่ 35 ก ราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 20 เมษายน 2555

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ
ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

(จ) คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ
ชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัย
เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือ
ผู้ต้องหา²²

คดีความผิดทางอาญาใดจะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนเป็น
คดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษฯ จะต้องเป็นไปตามรายละเอียด
ของลักษณะของการกระทำความผิดตามที่ กคพ. กำหนดและอธิบดีกรมสอบสวน
คดีพิเศษมีคำสั่งให้ทำการสอบสวน ซึ่งปัจจุบันให้ใช้ประกาศ กคพ. (ฉบับที่ 4)
พ.ศ. 2554 และประกาศ กคพ. (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555

ต่อมาเพื่อให้การรับเป็นคดีพิเศษมีความโปร่งใส มีมาตรฐาน
และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยการกลั่นกรอง
การรับเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๗
มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ เพื่อให้คณะอนุกรม
การกลั่นกรองทำหน้าที่กลั่นกรองและเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
เกี่ยวกับการมีคำสั่งให้รับคดีอาญาไว้เป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวน
คดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) เพื่อให้การใช้ดุลยพินิจสั่งการ
ในเรื่องดังกล่าวเป็นไปโดยโปร่งใส มีมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประเภทที่ 2 คดีความผิดทางอาญาอื่น นอกจากประเภทที่ 1 ตามที่
กคพ. มีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่²³ ซึ่ง
กคพ. ได้มีประกาศเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ.
มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นแนวทางปฏิบัติ

²² พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) แก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

²³ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 21 วรรค
หนึ่ง (2)

ประเภทที่ 3 คดีพิเศษที่ค้างดำเนินการและยังไม่ถึงที่สุดในวันที่พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 บังคับใช้ แล้ว กคพ. มีมติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตามมาตรา 44 ซึ่งเป็นคดีความผิดทางอาญาที่มีเงื่อนไขและองค์ประกอบครบตามคดีประเภทที่ 1 ที่กำหนดไว้ท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษนี้ แต่เกิดขึ้นก่อนวันที่ 22 กรกฎาคม 2547 ซึ่งเป็นวันที่ประกาศกคพ. เรื่องการกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิด ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)ฯ ฉบับที่ 1 สำหรับกฎหมายจำนวน 22 ฉบับแรก และตามคดีประเภทที่ 1 ที่กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดคดีพิเศษเพิ่มเติมฯ ซึ่งเกิดขึ้นก่อนวันที่ 28 มกราคม 2548 ซึ่งเป็นวันที่ประกาศ กคพ. เรื่อง การกำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิด ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1)ฯ ฉบับที่ 2 สำหรับกฎหมายจำนวน 5 ฉบับหลัง

2.2.2 คดีความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษที่แยกมาจากคดีพิเศษประเภทอื่น (คดีพิเศษระดับปฐมภูมิ) หรือที่เรียกว่า “คดีพิเศษระดับทุติยภูมิ”²⁴ โดยเป็นคดีความผิดทางอาญาที่ไม่ใช่คดีพิเศษแต่ให้ถือว่าเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มี 2 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 คดีที่มีการกระทำความผิดกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และมีบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ²⁵ หรือคดีที่มีการกระทำความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกันและความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วยและให้ถือว่าเป็นคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

ประเภทที่ 2 คดีที่มีการสอบสวนขยายผลจากคดีพิเศษไปยังบุคคลซึ่งเป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษนั้น ให้คดีที่ขยายผลเป็นคดีพิเศษด้วย²⁶

²⁴ อ้างแล้ว, เชิงอรรถที่ 16.

²⁵ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 21 วรรคสอง

²⁶ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 21 วรรคห้า

อนึ่ง ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งหรือข้อสงสัยว่าการกระทำความผิดใดเป็น คดีพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) หรือไม่ ให้ กคพ. เป็นผู้ชี้ขาด²⁷ และบรรดาคดีที่ได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้ถือว่าการสอบสวนนั้น เป็นการสอบสวนในคดีพิเศษด้วย²⁸

จากการขยายความคำว่า “คดีพิเศษ” ดังกล่าว นอกจากจะให้ความหมายและขอบเขตของคำว่าคดีพิเศษแล้ว ยังเป็นการกำหนดลักษณะหรือประเภทของ คดีที่เป็นคดีพิเศษ และขอบเขตอำนาจในการดำเนินคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษด้วย

2.3 จุดแข็งหรือข้อดีของกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมาย ที่เป็นทั้งกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายวิธีสบัญญัติ โดยมีจุดแข็งหรือข้อดีที่สำคัญ ๆ ดังนี้

2.3.1 ภารกิจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะ พิเศษ

การจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันและ ปราบปรามอาชญากรรมที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดที่ซับซ้อน มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ ความสงบเรียบร้อย ศีลธรรม ความมั่นคง ของประเทศ การกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยมิ การกำหนดลักษณะหรือประเภทของคดีที่เป็นคดีพิเศษ ซึ่งมีการกำหนดขอบเขต อำนาจในการดำเนินคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ถือเป็นกลไกในการตรวจสอบ และถ่วงดุลอำนาจ ระหว่างอำนาจสอบสวนด้วยกันเองกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และอำนาจการสั่งคดีของพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นการจัดระบบงานของกระบวนการ ยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและ เท่าเทียมกัน²⁹

²⁷ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 21 วรรคสาม

²⁸ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.2547 มาตรา 21 วรรคสี่

2.3.2 การเป็นหน่วยบังคับใช้กฎหมาย

กรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถบังคับใช้กฎหมายให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ทำให้การอำนวยความสะดวกมีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้น เช่น คดีทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ที่ดิน เพิกถอนเอกสารสิทธิ์ที่ได้มาโดยมิชอบ แสวงประโยชน์จากทรัพยากร ทำให้หยุดยั้งการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และได้สมบัติของชาติกลับคืน อันมีอาจประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ มีการนำเทคโนโลยี การคิดค้นระบบสารสนเทศต่างๆ เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งทำให้เกิดความรวดเร็ว แม่นยำ เช่น DSI MAP ซึ่งได้รับรางวัลจากหลายหน่วย เป็นต้น

2.3.3 มาตรการพิเศษในการสืบสวนสอบสวน

1) การปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ตามมาตรา 22 กำหนดให้คณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) มีอำนาจออกข้อบังคับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีพิเศษระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

- (1) วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (2) ขอบเขตความรับผิดชอบในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าพนักงานอื่นของรัฐ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ
- (3) การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน

²⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 75 กำหนดให้ “รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล จัดระบบงานของกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างรวดเร็วและเท่าเทียมกัน รวมทั้งจัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่นให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน

และปราบปรามคดีพิเศษ

(4) การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และให้ถือว่า การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นการดำเนินการของผู้มีอำนาจหน้าที่สืบสวนและสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

นอกจากนั้น มาตรา 22/1 ยังได้กำหนดให้การปฏิบัติงาน ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ อาจขอให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือ เข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเหมาะสม โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ตามสมควรแก่กรณี โดยได้รับค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอื่นใดที่จำเป็นในการช่วยเหลือ สนับสนุน หรือเข้าร่วมปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การให้อธิบดีมีอำนาจเสนอให้ กคพ. มีมติรับคดีใดเป็นคดีพิเศษได้

ตามมาตรา 23/1 ในกรณีที่มิเหตุอันควรสงสัยว่าคดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนคดีดังกล่าวได้ และในกรณีที่อธิบดีเห็นสมควรเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2) อธิบดีจะสั่งให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแสวงหาพยานหลักฐานเบื้องต้น เพื่อนำเสนอ กคพ. ก็ได้

3) การแสวงหาข้อเท็จจริง/พยานหลักฐาน

ตามมาตรา 24 กำหนดให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจ
ดังนี้

(1) เข้าไปในเคหสถาน หรือสถานที่ใดๆ เพื่อตรวจค้น
เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามีบุคคลที่มีเหตุสงสัยว่ากระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ
หลบซ่อนอยู่ หรือมีทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือ
ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้
ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นการเนินช้ากว่าจะเอาหมายค้นมาได้
บุคคลนั้น จะหลบหนีไป หรือทรัพย์สินนั้นจะถูกโยกย้าย ซุกซ่อน ทำลายหรือทำให้
เปลี่ยนสภาพไปจากเดิม

(2) ค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่มีเหตุสงสัยตามสมควรว่ามี
ทรัพย์สินซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิด หรือได้ใช้หรือจะใช้ใน
การกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

(3) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน
ส่วนราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมา
เพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อ
ตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(4) มีหนังสือสอบถาม หรือเรียกบุคคลใดๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ
ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบ หรือ
เพื่อประกอบการพิจารณา

(5) ยึด หรืออายัดทรัพย์สินที่ค้นพบ หรือที่ส่งมาดังกล่าวไว้
ใน (1) (2) (3) และ (4)

4) การดักฟังทางโทรศัพท์และการได้มาซึ่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์

ตามมาตรา 25 ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า เอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอันใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดที่เป็นคดีพิเศษ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษซึ่งได้รับอนุมัติจากอธิบดีเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็ได้ การอนุญาตดังกล่าวให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอันใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็นตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

5) การแฝงตัว หรือการอำพราง

มาตรา 27 กำหนดให้อธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจให้บุคคลใด จัดทำเอกสารหรือหลักฐานใดขึ้นหรือเข้าไปแฝงตัวในองค์กรหรือกลุ่มคนใด เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน และให้การจัดทำเอกสารหรือหลักฐานใด หรือการเข้าไปแฝงตัวในองค์กร หรือกลุ่มคนใด เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนดังกล่าวถือว่าเป็นการกระทำโดยชอบ

6) การมีที่ปรึกษาคดีพิเศษ

ตามมาตรา 30 กำหนดให้ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษคดีใดมีเหตุจำเป็นต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นพิเศษ อธิบดีอาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษได้ โดยให้ที่ปรึกษาคดีพิเศษได้รับค่าตอบแทนตามที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงยุติธรรม โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

7) การสอบสวนร่วม

ตามมาตรา 32 ในกรณีที่ กคพ. เห็นว่า เพื่อประสิทธิภาพในการปราบปรามการกระทำความผิดคดีพิเศษ กคพ. จะให้ความเห็นชอบให้คดีพิเศษคดีหนึ่งคดีใดหรือคดีประเภทใดต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหาร แล้วแต่กรณีมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวนแล้วแต่กรณี ก็ได้ เว้นแต่การสอบสวนคดีพิเศษที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ค) หรือ (ง) ต้องมีพนักงานอัยการหรืออัยการทหารมาสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษทุกคดี แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ การสอบสวนร่วมกันหรือการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กคพ. กำหนด

8) ค่าใช้จ่ายและวิธีการเบิกเงินตรงจ่าย

ตามมาตรา 31 ค่าใช้จ่ายสำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษและวิธีการเบิกเงินตรงจ่ายให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรม โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

9) การให้นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตามมาตรา 33 ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ รัฐมนตรีอาจเสนอให้นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลมีคำสั่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อช่วยเหลือในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษนั้นได้ และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าวเป็นพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ สำหรับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษที่ได้รับการแต่งตั้ง

2.3.4 คุณสมบัติพิเศษของบุคลากรและคำตอบแทนพิเศษ

1) ความเป็นสหวิชาชีพและความเชี่ยวชาญพิเศษ

ตามมาตรา 15 – 16 กำหนดพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษมีคุณสมบัติที่เน้นในเรื่องความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานในลักษณะที่สหวิชาชีพตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

2) การทดสอบความรู้ความสามารถและการพัฒนาความเชี่ยวชาญพิเศษ

ตามมาตรา 18 – 19 กำหนดบุคคลที่จะได้รับการบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญในตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษต้องผ่านการทดสอบความรู้ความสามารถตามหลักเกณฑ์ที่ อ.ก.พ. กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด และต้องสำเร็จการฝึกอบรมตามหลักสูตรสอบสวนคดีพิเศษที่กรมสอบสวนคดีพิเศษจัดให้มีขึ้นด้วย

3) การกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษ

ตามมาตรา 20 ให้ตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่ คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรม โดยเปรียบเทียบกับคำตอบแทนของผู้ปฏิบัติงานอื่นในกระบวนการยุติธรรมด้วย ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงยุติธรรมโดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

2.4 การสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

จากการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น คณะทำงานตามโครงการการศึกษาเรื่อง การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ 269/2558 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2558 ได้กำหนดกระบวนการสืบสวนและกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อใช้ในการศึกษาและสำรวจความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ดังภาพที่ 2-1

กระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	
กระบวนการสืบสวน	กระบวนการสอบสวน
1. การรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/ การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำ ความผิดอาญา	1. การรับเป็นคดีพิเศษ
2. การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยาน หลักฐานเบื้องต้น เช่น การออก หมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมา ให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสารรวมถึง การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น	2. การสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน
3. การบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง	3. การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก การเข้าตรวจ การค้นและยึด เป็นต้น
4. การประสานงานกับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	4. การบูรณาการและการประสานงานกับหน่วย งานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนธิกำลัง เป็นต้น
5. การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุป รายงานการสืบสวน	5. การมีพนักงานอัยการ/อัยการทหารร่วมสอบสวน หรือการมีบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ เป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ
6. การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน	6. การใช้อำนาจพิเศษตามกฎหมาย เช่น การค้น โดยไม่มีหมาย การดักฟัง และการแฝงตัว เป็นต้น 7. การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องหา เช่น การออก หมายจับ การขัง และการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น 8. การดำเนินการสอบสวนตามหลักสิทธิมนุษยชน 9. การคุ้มครองพยานในคดีอาญาที่เป็นคดีพิเศษและ ที่มีการร้องขอให้ดำเนินการ 10. การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงาน การสอบสวน 11. การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงาน อื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย 12. การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน

ภาพที่ 2-1 กระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

3. ความหมายและพัฒนาการของหลักธรรมาภิบาล

3.1 ความหมายของคำว่า “ธรรมาภิบาล”

คำว่า “ธรรมาภิบาล” เป็นคำสนธิมาจากคำว่า “ธรรม” รวมกับ “อภิบาล” (การรักษาเชิงธรรม) และมาจากคำภาษาอังกฤษว่า good governance (ธรรม + อภิบาล = ธรรมาภิบาล) โดยคำว่า governance (การอภิบาล) คือ วิธีการใช้อำนาจเพื่อการบริหารทรัพยากรขององค์กร ซึ่งศาสตราจารย์ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ³⁰ ได้ให้คำจำกัดความสั้นๆ ว่าเป็นวิธีการที่ดีในการใช้อำนาจ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรขององค์กร

โดยที่คำว่า good governance นี้ คณะกรรมการบัญญัติศัพท์รัฐศาสตร์ของราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติว่า “วิธีการปกครองที่ดี” แต่นักวิชาการบางท่านใช้คำว่า “ธรรมรัฐ”³¹ ซึ่งไม่ตรงกับความหมายในภาษาอังกฤษ เนื่องจาก “ธรรมรัฐ” แปลว่า “รัฐที่มีธรรม” แต่กรรมการข้าราชการพลเรือนว่า “สุประศาสนการ” ต่อมาศาสตราจารย์ บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ได้นำเสนอคำว่า “ธรรมาภิบาล”³² และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ใช้คำว่า “การบริการกิจการและสังคมที่ดี” ขณะที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการใช้คำว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี”³³

³⁰ ศ.ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. **ธรรมาภิบาลในองค์กรอิสระ**. เอกสารประกอบการบรรยาย 8 มิถุนายน 2545. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

³¹ ชีรยุทธ บุญมี. **ธรรมรัฐแห่งชาติยุทธศาสตร์กู่หายนะประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธาร, 2541.

³² จ่านง ทองประเสริฐ, 2545.

³³ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย, 2546).

3.2 หลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลเป็นเรื่องของหลักการบริหารแนวใหม่ที่มีมุ่งเน้นหลักการทำงาน ซึ่งหากมีการนำมาใช้เพื่อการบริหารงานแล้วจะเกิดความเชื่อมั่นว่า จะนำมาซึ่งผลลัพธ์ ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต และควมมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ³⁴ ธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักการสำคัญหลายประการ เช่น หลักการที่มีผู้นำไปใช้เสมอ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชน การมุ่งฉันทามติ การมีสำนึกรับผิดชอบต่อ ความโปร่งใส การตอบสนอง ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ ความเท่าเทียมกันและการคำนึงถึงคนทุก กลุ่มหรือพหุภาคีและการปฏิบัติตามหลักนิติธรรม สำหรับการนำไปใช้ก็จะขึ้นอยู่กับ วัตถุประสงค์ของแต่ละองค์กรที่จะให้ความสำคัญกับเรื่องใดมากกว่ากัน และในบริบท ของประเทศ บริบทของหน่วยงาน หลักการใดจึงจะเหมาะสมที่สุด สำหรับประเทศไทย แล้ว เนื่องจากได้มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่ให้ความสำคัญกับหลักการพื้นฐาน 6 หลักการ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลตามหลักการพื้นฐานดังกล่าวนำมาใช้ในการศึกษานี้

1) หลักนิติธรรม (Rule of Laws)

หลักการสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของ “หลักนิติธรรม” ประกอบด้วย 7 หลักการ ดังนี้

(1) หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรม เพราะเป็นหลักที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของการแบ่งแยกอำนาจการตรวจสอบ อำนาจ และการถ่วงดุลอำนาจ

(2) หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวพัน กันกับสิทธิในเสรีภาพของบุคคล และสิทธิในความเสมอภาค สิทธิทั้งสองประการ ดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” อันเป็นหลักการสำคัญ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

³⁴ ถวิลวดี บุรีกุลและคณะ. *ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2549.

(3) หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง การใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับความเห็นชอบ จากตัวแทนของประชาชน โดย ฝ่ายตุลาการ จะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้อกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลพินิจ โดยปราศจากข้อบกพร่อง

(4) หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ ฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมาย ให้เป็นตามหลักความแน่นอนของกฎหมาย หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ

(5) หลักความอิสระของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสามารถทำภาระหน้าที่ ในทางตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใดๆ โดยผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะ ต่อกฎหมาย และทำการพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของตนเท่านั้น โดยวางอยู่ บนพื้นฐานของความอิสระจาก 3 ประการ กล่าวคือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระ จากรัฐ และความอิสระจากสังคม

(6) หลัก “ไม่มีความผิด และไม่มิโทษโดยไม่มีกฎหมาย” เมื่อไม่มีข้อ บัญญัติทางกฎหมายให้เป็นความผิด แล้วจะเอาผิดกับบุคคลนั้นๆ มิได้

(7) หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ หมายความว่า รัฐธรรมนูญได้รับการยอมรับให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่สูงสุดในระบบกฎหมาย ของรัฐนั้น และหากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่า ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับ

2) หลักคุณธรรม (Ethics)

ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการ คือหน่วยงานปลอดการทุจริต หน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพ นิยมและจรรยาบรรณ องค์ประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอด

จากคอร์รัปชัน หรือมีคอร์รัปชันน้อยลง การฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือ corruption โดยรวมหมายถึง การทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรม ธรรมปฏิบัติ และกฎหมาย สำหรับพิษภัยของคอร์รัปชันได้สร้างความเสียหายและความเดือดร้อน และเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรง เมื่อพิจารณาเรื่องของคุณธรรมจึงควรพิจารณาเรื่องต่อไปนี้

(1) องค์กรประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างโจ่งแจ้งหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลง

(2) องค์กรประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่น้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

(3) องค์กรประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่มากกว่าที่กฎหมายกำหนด หรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

(4) องค์กรประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

สำหรับการที่หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณนั้นเป็นการกระทำผิดวิชาชีพนิยม ได้แก่ พฤติกรรมที่สวนทางหรือขัดแย้งกับองค์ประกอบของวิชาชีพนิยมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการมีจรรยาบรรณวิชาชีพ และการประพฤติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

3) ด้านความโปร่งใส (Transparency)

ด้านความโปร่งใส ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 4 หลักการ ดังนี้

3.1 ความโปร่งใสด้านโครงสร้าง ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

1) มีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เช่น คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น

2) โปร่งใส เห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน

มากขึ้น

- 3) ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม รับรู้การทำงาน
- 4) มีเจ้าหน้าที่มาด้วยระบบคุณธรรมมีความสามารถสูงมาอยู่ใหม่
- 5) มีการตั้งกรรมการหรือหน่วยงานตรวจสอบขึ้นมาใหม่
- 6) มีฝ่ายบัญชีที่เข้มแข็ง

3.2 ความโปร่งใสด้านให้คุณ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- 1) มีค่าตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ
- 2) มีค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
- 3) มีค่าตอบแทนพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ที่ซื่อสัตย์
- 4) มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอเพียงกับค่าใช้จ่าย

3.3 ความโปร่งใสด้านการให้โทษ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- 1) มีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ
- 2) มีวิธีการพิจารณาโทษผู้ทำผิดอย่างยุติธรรม
- 3) มีการลงโทษจริงจัง หนักเบาตามเหตุแห่งการกระทำผิด
- 4) มีระบบการฟ้องร้องผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ
- 5) หัวหน้างานลงโทษผู้ทุจริตอย่างจริงจัง
- 6) มีการปรามผู้ส่อทุจริตให้เลิกความพยายามทุจริต
- 7) มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว

3.4 ความโปร่งใสด้านการเปิดเผย ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

- 1) ประชาชนได้เข้ามารับรู้ การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
- 2) ประชาชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดหา การให้

สัมปทาน การออกกฎระเบียบ และข้อบังคับต่างๆ

3) ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชน ได้มีโอกาสควบคุมฝ่ายบริหารโดยวิธีการต่างๆ มากขึ้น

4) มีการใช้กลุ่มวิชาชีพภายนอก เข้ามาร่วมตรวจสอบ

4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย และการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งปันข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม

ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ

หลักการมีส่วนร่วมประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 4 หลักการ คือ

4.1 ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใดๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ

4.2 ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น และประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่างๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่างๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟัง รวมไปถึงการร่วมปรึกษาหารือ เป็นต้น

4.3 ระดับการวางแผนร่วมกัน และการตัดสินใจ เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจ และวางแผนเตรียมโครงการ และเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ระดับนี้มักใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อनुญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

4.4 ระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วม สร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชน เป็นระดับขั้นที่สูงที่สุดของการมีส่วนร่วม คือ ระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมและได้มีการพัฒนาสมรรถนะหรือขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนอยู่ในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability)

หลักความรับผิดชอบมีความหมายกว้างกว่าความสามารถในการตอบคำถามหรืออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมได้เท่านั้น ยังรวมถึงความรับผิดชอบในผลงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ เป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้ โดยในแง่ของการปฏิบัติถือว่า สำคัญรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออกเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

และนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบ ประกอบด้วยหลักการย่อย 6 ประการ ได้แก่ (1) การมีเป้าหมายที่ชัดเจน (2) ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน (3) การปฏิบัติกรอย่างมีประสิทธิภาพ (4) การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อต่อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง (5) การมีแผนการสำรอง และ (6) การติดตามและประเมินผลการทำงาน

6) หลักความคุ้มค่า (Value for Money)

หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมในการบริหารการจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งเป็นผลในการปฏิบัติอันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลนั่นเอง ประกอบด้วย

6.1 การประหยัด หมายถึง

- 1) การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม
- 2) การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์
- 3) การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน
- 4) การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน
- 5) การมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง

- 1) มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- 3) มีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน

6.3 ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง

- 1) การมีนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย
- 2) การมีการเน้นผลงานด้านบริการ
- 3) การมีการประเมินผลการทำงาน
- 4) ผู้บริหารระดับสูงมีสถานะผู้นำ

ภาพที่ 2-2 หลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาลในการศึกษา
เรื่อง ความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

4. ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล

4.1 การพัฒนาหลักธรรมาภิบาลของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

สืบเนื่องจากสถานการณ์ของโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วการพัฒนา ด้านเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ตลอดถึงการก่ออาชญากรรม ซึ่งพัฒนาจากการใช้ความรุนแรง เป็นอาชญากรรมที่ ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่ามหาศาล ส่งผลกระทบต่อประชาชน เป็นจำนวนมาก การใช้เทคโนโลยีคุณภาพสูงและช่องว่างของกฎหมายปิดบังความผิด ของตน มีอิทธิพลและเครือข่ายองค์กร โยงใยทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทำให้ยาก ต่อการสืบสวนสอบสวนดำเนินคดี จึงต้องมีการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษขึ้นโดยอยู่ ภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรม ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 ตามพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “DEPARTMENT OF SPECIAL INVESTIGATION” มีชื่อย่อว่า “DSI” ซึ่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ ในด้านต่างๆ พัฒนารูปแบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรหนึ่งซึ่งเป็น ยุทธศาสตร์ในการปฏิรูประบบราชการ ทำให้ประชาชนและประเทศชาติได้รับความ เป็นธรรมและประโยชน์สูงสุด

กรมสอบสวนคดีพิเศษมีวิสัยทัศน์ในการเป็นองค์กรที่มีความเป็นเลิศในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษและสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน และมีพันธกิจ คือ (1) ป้องกัน ปราบปราม ควบคุม และสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ (2) พัฒนาโครงสร้างองค์กระบบการทำงาน มาตรฐานการดำเนินงาน องค์ความรู้และเทคโนโลยีในการสืบสวนสอบสวน (3) พัฒนาบุคลากรให้มีมาตรฐานความเชี่ยวชาญ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย และ (4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ให้เข้ามาสนับสนุนการสืบสวนสอบสวน ป้องกัน ปราบปราม และควบคุมคดีพิเศษ อีกทั้งยังมีเป้าประสงค์ ในการปกป้อง ค้ำครอง รักษาผลประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

กรมสอบสวนคดีพิเศษมีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกัน การปราบปราม การสืบสวนและการสอบสวนคดีความผิดทางอาญาที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวน โดยใช้วิธีการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) รับผิดชอบในงานธุรการของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(2) ป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายและตามหลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการคดีพิเศษกำหนดหรือตามมติของคดีพิเศษ ตลอดจนปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับความผิดทางอาญาที่เป็นคดีพิเศษ

(3) ศึกษา รวบรวม จัดระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และเพื่อป้องกัน ปราบปราม สืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษ

(4) จัดให้มีการศึกษา อบรม พัฒนาระบบงานการสืบสวนและสอบสวน การพัฒนาความรู้ และการประเมินสมรรถภาพการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของกรม และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

(5) ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมและงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษและหน้าที่อื่นอาจกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นขององค์กร ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรและเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นไปตามกฎหมาย รักษาประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ อำนวยความสะดวก วางตนเป็นกลางทางการเมือง และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงได้ดำเนินการพัฒนาระบบงานโดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ และจัดระบบงานราชการและงานอย่างอื่นเพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน อีกทั้งยังได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ตามประมวลจริยธรรมที่จัดทำขึ้นด้วย

ดังนั้น กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงได้จัดทำระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการและพนักงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2551 ขึ้นประกาศใช้ในวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2551 ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 304 ประกอบมาตรา 279 โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

(1) เป็นเครื่องมือกำกับควบคุมความประพฤติของบุคลากร เพื่อสร้างความโปร่งใสมีมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นสากล

(2) ยึดถือหลักการและแนวทางปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในระดับองค์กรและระดับบุคคล และเป็นเครื่องมือการตรวจสอบการทำงานด้านต่างๆ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักคุณธรรม จริยธรรม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(3) ทำให้เกิดรูปแบบองค์กรอันเป็นที่ยอมรับ เพิ่มความน่าเชื่อถือ เกิดความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและประชาชนทั่วไป ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสีย

(4) ให้เกิดพันธะผูกพันระหว่างองค์กร และบุคลากรในทุกระดับ โดยให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจในขอบเขต สร้างระบบความรับผิดชอบของบุคลากรต่อตนเอง ต่อองค์กร ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อประชาชน และต่อสังคมตามลำดับ

(5) ป้องกันการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่เป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่ไปกับระเบียบ และกฎข้อบังคับอื่น ๆ อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ³⁵

อีกทั้ง กรมสอบสวนคดีพิเศษยังได้จัดทำ พิจารณาทบทวน และปรับปรุงนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นประจำ เพื่อให้การปฏิบัติราชการของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีระบบการบริหารจัดการที่ดี ตามหลักธรรมาภิบาลและนโยบายของรัฐบาล และเพื่อให้มีนโยบายที่มีความเหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งนี้โดยมุ่งเน้นถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการเสริมสร้างความมีศักดิ์ศรีของการเป็นหน่วยงานภาครัฐ พร้อมสร้างความมั่นใจ ศรัทธาและไว้วางใจจากประชาชน ผู้รับบริการ ผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

โดยในปี พ.ศ. 2555 นี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีนโยบายการกำกับดูแลองค์การที่ดี กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราช

³⁵ กรมสอบสวนคดีพิเศษระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการและพนักงานราชการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2551

อาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 รวมทั้งให้สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการบริหารภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลและนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้ เพื่อให้การบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ ศรัทธา และไว้วางใจในการบริหารงานภาครัฐ อันประกอบด้วยนโยบายหลัก 4 ด้าน คือ ด้านรัฐสังคม และสิ่งแวดล้อม ด้านผู้รับบริการและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านองค์การ และด้านผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงได้กำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายหลักด้านต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติและค่านิยมร่วมสำหรับองค์การและบุคลากรทุกคน พึงยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติควบคู่กับกฎข้อบังคับอื่นๆ อย่างทั่วถึง

4.2 ผลการดำเนินงานคดีของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ผลการดำเนินคดีและมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ที่ปกป้องรักษาเรียกคืนให้แก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 – 2558 (30 กันยายน 2558) พบว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษรับคดีพิเศษ จำนวน 1,944 คดี ซึ่งเป็นคดีที่มีมูลค่าความเสียหาย จำนวน 726 คดี รวมมูลค่าความเสียหาย/ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน จำนวน 259,361.530,756.99 บาท ทั้งนี้ คดีที่รับเป็นคดีพิเศษดังกล่าว สอบสวนเสร็จแล้ว จำนวน 1,614 คดี ซึ่งเป็นคดีที่มีมูลค่าความเสียหาย จำนวน 689 คดี รวมมูลค่าความเสียหาย/ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน จำนวน 225,097.706,878.60 บาท

ตารางที่ 2-1 ผลการดำเนินงานคดีและมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ที่ปกป้อง รักษา เรียกคืนให้แก่รัฐ/ประชาชน/เอกชน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2547-2558

ปี งบประมาณ	จำนวน คดีพิเศษ รับ	จำนวนคดี พิเศษ มีมูลค่า ความเสียหาย	มูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ของรัฐ/ ประชาชน/เอกชน	คดีค้าง ยกมาจาก ปีก่อน	จำนวนคดี พิเศษ สอบสวน เสร็จ	จำนวนคดี พิเศษที่มีมูลค่า ความเสียหาย	มูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ที่หาย เรียกคืนแก่รัฐ/บชช./ เอกชน
2547	31	4	17,323,108,482.00		8	2	14,299,108,482.00
2548	89	31	3,340,630,307.28	10	15	4	3,088,444,303.19
2549	170	64	108,410,845,973.64	73	58	29	1,638,324,261.63
2550	96	75	16,724,311,993.74	130	159	89	15,962,110,984.26
2551	83	76	12,890,235,954.62	113	104	59	18,929,306,543.10
2552	123	77	13,684,817,735.29	114	92	49	81,946,956,782.75
2553	475	90	25,177,826,980.00	139	127	52	7,243,475,442.14
2554	130	65	10,323,169,729.30	392	216	89	2,883,125,968.07
2555	252	17	4,479,452,685.45	398	245	64	24,697,851,476.70
2556	263	99	32,851,940,878.43	408	203	68	16,786,128,714.30
2557	105	26	7,460,465,037.24	379	178	82	19,442,454,104.78
2558	127	102	6,695,125,000.00	410	209	102	18,180,419,815.68
รวม	1,944	726	259,361,930,756.99		1,614	689	225,097,706,878.60
			สองแสนสองหมื่นห้าพันเก้าสิบเจ็ดล้านเจ็ดแสนหกพันแปดร้อยเจ็ดสิบล้านแปดบาทหกสิบสตางค์				

- หมายเหตุ** 1. ข้อมูลปีงบประมาณ 2558 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2558
2. จำนวนคดีพิเศษรับ หมายถึง คดีพิเศษที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับเพื่อสอบสวน
3. จำนวนคดีพิเศษมีมูลค่าความเสียหาย หมายถึง คดีพิเศษ ที่สามารถคำนวณ กำหนดมูลค่าความเสียหายเป็นจำนวนเงินได้
4. มูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน หมายถึง จำนวนมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ของรัฐ/ประชาชน/เอกชน ที่ประมาณค่าเป็นจำนวนเงินได้ในชั้นการรับเป็นคดีพิเศษและการสืบสวนสอบสวน
5. จำนวนคดีพิเศษสอบสวนเสร็จ หมายถึง คดีพิเศษที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ สอบสวนเสร็จและสรุปสำนวนส่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
6. มูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ที่รักษา เรียกคืนแก่รัฐ ประชาชน/เอกชน หมายถึง จำนวนมูลค่าความเสียหาย ผลประโยชน์ของรัฐ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา

ทฤษฎีอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ให้ความหมายต่อคำว่า อาชญากรรมในเชิงพฤติกรรม ซึ่งมาสโลว์ (Fehr, 1983) เห็นว่า พฤติกรรมมนุษย์อาจเปลี่ยนแปลงไปตาม พื้นฐานทางสังคม เมื่อเป็นเรื่องของพฤติกรรม ตำรวจจึงต้องมี พื้นฐานความรู้ด้านพฤติกรรมประกอบอาชญากรรมอย่างลึกซึ้ง นำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบการสอบสวนคดีอาญาที่มีประสิทธิภาพตามที่ พรชัย ชันดี (2553) ได้นำเสนอไว้ สิ่งที่เชื่อมโยงกับการสอบสวนดังกล่าวคือ รูปแบบการพิสูจน์หลักฐาน ซึ่งวิริทธิพล มหาพรหม (2549) นำเสนอรูปแบบการพิสูจน์หลักฐานว่า การเก็บรวบรวมหลักฐาน ต้องตรวจสอบสิ่งต่างๆ อย่างละเอียด และต้องจดจำหรือระลึกถึงภาพของเหตุการณ์ ได้ทั้งหมด

สิ่งสำคัญของการสืบสวนคดีอาญา คือ องค์ประกอบหลักอันได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน ข้อเสนอ ที่สนับสนุนแนวคิดดังกล่าว เช่น แนวคิดของ ชิต นิลพานิช และกุลธนา ธนาพงศธร (2532) วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531) รีตเดอร์ (Reeder, 1974) โดยเฉพาะคัลด์เวลล์ (Caldwell, 1965) เสนอว่า การมีส่วนร่วม

ระหว่างตำรวจกับประชาชน และการรักษาความสัมพันธ์จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ งานตำรวจ ด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงาน ได้รับการรองรับแนวทางการสืบสวนคดีอาญาจากนโยบาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา 2546 พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติว่าด้วยกองทุน เพื่อการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา ทั้งนี้ ภายใต้โครงสร้างการบริหารงานและรูปแบบการดำเนินงานดังกล่าว จะเห็นว่า แนวคิดทฤษฎีข้างต้นครอบคลุมทั้งกระบวนการของการสืบสวนคดีอาญา เพื่อผลของการสั่งฟ้อง และการตัดสินความผิด ทั้งนี้ กระบวนการดังกล่าวยังพิจารณาในเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา

งานศึกษาในประเด็นอื่นยังพิจารณาด้านการบริหารงานสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา เช่น งานของ ฌภพ งามเนียม (2546) ศึกษาการนำวิทยาการตำรวจมาใช้ในการดำเนินคดีอาญา (Forensic Science Applying in the Criminal Justice Process) งานศึกษาของ พ.ต.ต. พงศธร ปิตุทิพย์ (2545) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่สืบสวนสอบสวนในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 4 งานของ พรศักดิ์ เลารุจิราลัย (2545) ศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อความสำเร็จในการสืบสวนคดีอาญา : ศึกษาเฉพาะกรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 งานของ ชชาติชาย ชชาติเวช (2544) ศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการฝึกอบรมหลักสูตร วิทยาการตำรวจและการสืบสวนโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ของสำนักงานวิทยาการตำรวจ และงานศึกษาของ ยิ่งสัน งามสง่า (2542) ศึกษาเรื่องทัศนคติของเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายสืบสวนต่อการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงานด้านการสืบสวนของ กองบัญชาการตำรวจนครบาล : ศึกษากรณีกองกำกับการสืบสวนตำรวจนครบาล 1-9 แนวทางการศึกษาข้างต้นจึงครอบคลุมกระบวนการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาทั้งในด้านรูปแบบ และด้านการบริหารบุคลากรที่เกี่ยวข้องและบุคลากรที่ปฏิบัติงานดังกล่าว

5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ

1) ความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้อง ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2551³⁶ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก 2 ชุดๆ ละ 15 ราย และเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในพื้นที่ทั่วประเทศอีก จำนวน 200 ราย พบว่า เมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมดำเนินคดีพิเศษแล้วทำให้มีองค์ความรู้และความเข้าใจในงานสอบสวนคดีพิเศษชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ ในปัจจุบัน (2553) งานสอบสวนคดีพิเศษมีมาตรฐานในการสอบสวนโดยการสอบสวนกระทำในรูปแบบคณะกรรมการจากหลายหน่วยงานและเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสอบสวน สามารถรับทราบประเด็นให้โอกาสในการหาหลักฐาน พยาน เพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์โดยกลุ่มประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในงานสอบสวนคดีพิเศษอยู่ในระดับมากถึงร้อยละ 82.0 และสำหรับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษ ส่วนใหญ่รู้จักกรมสอบสวนคดีพิเศษมาก่อนจากแหล่งสื่อหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เว็บไซต์ และบุคคล มากถึงร้อยละ 86.7

สำหรับความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้อง ประชาชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 87.73 โดยกลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษมากถึงร้อยละ 100 ในขณะที่กลุ่มประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 70.03 และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 93.16

2) ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2554³⁷ จากการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 855 ราย พบว่า ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.24 : 84.8\%$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

³⁶ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้อง ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษ, 2553.

³⁷ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2554.

มีความเชื่อมั่นด้านหลักประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ หลักนิติธรรม หลักประสิทธิภาพ และหลักเสมอภาค ตามอันดับ รายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2-2 ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษจำแนกตามหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล	ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย
1. หลักประสิทธิผล	87.6	4.38
2. หลักประสิทธิภาพ	86.2	4.31
3. หลักการตอบสนอง	82.4	4.12
4. หลักการรับผิดชอบ	84.0	4.20
5. หลักความโปร่งใส	82.8	4.14
6. หลักการมีส่วนร่วม	82.2	4.11
7. หลักการกระจายอำนาจ	84.6	4.23
8. หลักนิติธรรม	86.4	4.32
9. หลักความเสมอภาค	85.4	4.27
ภาพรวม	84.8%	4.24

3) ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2555³⁸ ผลการศึกษาจากแบบสำรวจจำนวน 1,938 ชุด พบว่า ระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ระดับความเชื่อมั่นในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.41$ (ร้อยละ 68.2)) โดยหลักนิติธรรมมีระดับความเชื่อมั่นสูงที่สุด ($\bar{x} = 3.61$ (ร้อยละ 72.2)) รองลงมา คือ หลักความคุ้มค่า ($\bar{x} = 3.54$ (ร้อยละ 70.8)) หลักคุณธรรม ($\bar{x} = 3.53$ (ร้อยละ 70.6)) หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.34$ (ร้อยละ

³⁸ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2555.

66.8)) และหลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 3.17$ (ร้อยละ 63.4)) ตามลำดับ โดยหลักการมีส่วนร่วมมีระดับความเชื่อมั่นต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.12$ (ร้อยละ 62.4))

ตารางที่ 2-3 ระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

หลักธรรมาภิบาล	ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ	
	ร้อยละ (%)	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
หลักนิติธรรม	72.2	3.61
หลักคุณธรรม	70.6	3.53
หลักความโปร่งใส	63.4	3.17
หลักการมีส่วนร่วม	62.4	3.12
หลักความรับผิดชอบ	66.8	3.34
หลักความคุ้มค่า	70.8	3.54
ภาพรวม	68.2	3.41

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เพศแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงจะมีระดับความเชื่อมั่นมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายในทุกด้าน แต่ระดับความเชื่อมั่นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เพศแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นด้านหลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2556

(1) ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. 2556³⁹

จากผลวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือดีเอสไอในสายตาของสาธารณชน กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนทั่วไปใน 17 จังหวัดของประเทศ” จากประชาชนในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สมุทรปราการ พะเยา เพชรบูรณ์ เชียงใหม่ นครพนม สกลนคร สุรินทร์ บุรีรัมย์ ขอนแก่น นครราชสีมา ชุมพร ตรัง และ นครศรีธรรมราช จำนวนทั้งสิ้น 2,156 ตัวอย่าง ซึ่งดำเนินการโดย สำนักวิจัยเอแบค โพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ระหว่างวันที่ 3 – 8 มิถุนายน 2556 ที่ผ่านมา โดยใช้ การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มเชิงชั้นภูมิหลายชั้น โดยสุ่มเลือกจังหวัด อำเภอ ตำบล ชุมชน คริวเรือน และประชาชนที่ตอบแบบสอบถามระดับครัวเรือนช่วงความคลาดเคลื่อนบวกลบร้อยละ 7

ผลการสำรวจดังกล่าว พบว่า การรับรู้ของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือดีเอสไอ พบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 89.1 ระบุเห็นผลงาน ในขณะที่ร้อยละ 10.9 ระบุ ยังไม่เห็นผลงาน สำหรับความเชื่อมั่นต่อการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือดีเอสไอ พบว่าส่วนใหญ่หรือร้อยละ 88.3 ค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่นมากที่สุด ในขณะที่ร้อยละ 11.7 ไม่ค่อยเชื่อมั่นถึงไม่เชื่อมั่นเลย ส่วนคดีพิเศษของดีเอสไอที่ได้รับความสนใจมากที่สุด พบว่า อันดับแรกหรือร้อยละ 43.7 ระบุ คดีรถหรู รถซูเปอร์คาร์ รองลงมา คือ ร้อยละ 21.4 ระบุคดีทุจริต โรงพัก ร้อยละ 15.3 ระบุคดีกาสิโน มลพิษโรงงาน ร้อยละ 10.7 ระบุคดีการเมือง และร้อยละ 8.9 ระบุคดีอื่นๆ เช่น คดีค้ำมนุษย์ คดีล้มสถาบัน คดีที่ดินเขาแพง เป็นต้น

³⁹ สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ผลวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือ ดีเอสไอในสายตาของสาธารณชน กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนทั่วไปใน 17 จังหวัดของประเทศ”, 2556.

นอกจากนั้น เมื่อถามถึงความรู้สึกชื่นชม นายชาติรพี เพ็งดิษฐ์ ในฐานะสหายอดซื่อโอของหน่วยงานรัฐ พบว่า ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 83.8 รู้สึกชื่นชม นายชาติรพี เพ็งดิษฐ์ ในฐานะสหายอดซื่อโอของหน่วยงานรัฐ ในขณะที่ ร้อยละ 16.2 ไม่รู้สึกชื่นชมอะไร

ทั้งนี้ ผู้ช่วยผู้อำนวยการเอแบคโพลล์ มีความเห็นว่า ท่ามกลางความวุ่นวายทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ ย่อมส่งผลกระทบต่อ การวางตัวเป็นกลางและการทำตาม “หน้าที่” ของเจ้าหน้าที่รัฐและมักส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ขาดที่พึ่งและความหวังต่อหน่วยงานของรัฐในการเยียวยาปัญหาสำคัญของประเทศ และประชาชน อย่างไรก็ตาม ผลสำรวจครั้งนี้กลับชี้ให้เห็นว่า สาธารณชนยังมีความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานของรัฐที่เข้าถึงในการคลี่คลายปัญหาสำคัญที่สาธารณชนกำลังให้ความสนใจและมีความพึงพอใจต่อหัวหน้าหน่วยในฐานะที่เป็นสหายอดซื่อโอของดีเอสไอ จึงน่าจะเป็นข้อมูลสำคัญให้กับหน่วยงานของรัฐหน่วยอื่นๆ ได้เร่งสร้างผลงานเป็นที่พึ่งและความหวังให้กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มากกว่าคอยเอาใจฝ่ายการเมืองและกลุ่มนายทุนโดยละเลยความเดือดร้อนของสาธารณชน

(2) ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. 2556⁴⁰ พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 73.67 ($\bar{x} = 3.68$) โดยการบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นกระบวนการสืบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.44 ($\bar{x} = 3.77$) รองลงมา คือ การรับคำร้องทุกข์/ คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา คิดเป็นร้อยละ 75.29 ($\bar{x} = 3.76$) การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 74.70 ($\bar{x} = 3.73$) และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 74.01 ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ และที่น่าสนใจ คือ กระบวนการสืบสวน

⁴⁰ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2556.

ของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.0 ($\bar{x} = 3.50$)

สำหรับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษในภาพรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.72 ($\bar{x} = 3.63$) โดยการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน เป็นกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.09 ($\bar{x} = 3.7$) รองลงมา คือ การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก การเข้าตรวจการค้นและยึด เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 73.89 ($\bar{x} = 3.69$) การบูรณาการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนธิกำลัง เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 73.89 ($\bar{x} = 3.69$) และการมีพนักงานอัยการ/อัยการทหาร ร่วมสอบสวน หรือการมีบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ (คิดเป็นร้อยละ 73.18 ($\bar{x} = 3.66$) และการใช้อำนาจพิเศษตามกฎหมาย เช่น การค้นโดยไม่มีหมาย การดักฟัง และการแฝงตัว เป็นต้น (คิดเป็นร้อยละ 73.18 ($\bar{x} = 3.66$) ตามลำดับ และที่น่าสนใจคือ กระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.09 ($\bar{x} = 3.51$)

จากผลการศึกษานี้สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1) กระบวนการสืบสวนในส่วนการบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นกระบวนการสืบสวนได้รับความเชื่อมั่นสูงสุด และกระบวนการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน ได้รับความเชื่อมั่นต่ำสุด

2) กระบวนการสอบสวนในส่วนการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน ได้รับความเชื่อมั่นสูงสุด และกระบวนการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน ได้รับความเชื่อมั่นต่ำสุด

ข้อสังเกต ผลการศึกษานี้ พบว่าระดับความเชื่อมั่นต่อการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน ต่ำที่สุด ทั้งในกระบวนการสืบสวนและกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

จากการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผลการสำรวจดังกล่าวเป็นเครื่องมือหนึ่งในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่สะท้อนให้เห็นความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการ และประชาชน นอกจากนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจไปใช้ประโยชน์ในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ยังสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษและนำผลที่ได้จากการสำรวจดังกล่าวไปใช้ในการบริหารและพัฒนาในเชิงลึกด้วยต่อไป

5) ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. 2557⁴¹

ผลการสำรวจเชิงปริมาณ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อผลงานด้านการสืบสวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 77.00 ($\bar{x} = 3.85$) รองลงมา คือ (1) การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียก หน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น และ (3) การบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 76.20 ($\bar{x} = 3.81$), 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) และ 75.00 ($\bar{x} = 3.75$) ตามลำดับ สำหรับกระบวนการสืบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความสืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 72.00 ($\bar{x} = 3.60$)

ส่วนกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 72.80 ($\bar{x} = 3.64$) โดยการสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยานเป็นกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด

⁴¹ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม. ความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ. 2557.

คิดเป็นร้อยละ 75.60 ($\bar{x} = 3.78$) รองลงมา คือ (1) การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย (2) การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย และ (3) การพิจารณาทำความเห็นและสรุปรายงานการสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 74.00 ($\bar{x} = 3.70$), 73.80 ($\bar{x} = 3.69$) และ 73.80 ($\bar{x} = 3.69$) ตามลำดับ สำหรับกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การแจ้งความ คืบหน้า/ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 70.40 ($\bar{x} = 3.52$)

ข้อสังเกต ผลการศึกษานี้ พบว่าความเชื่อมั่นต่อการแจ้งความ คืบหน้า/ผลการดำเนินงานต่ำที่สุด ทั้งในกระบวนการสืบสวนและกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษเช่นเดียวกับการสำรวจในปี พ.ศ. 2556

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจทั้งในเชิงปริมาณ ผู้ศึกษากำหนดระเบียบวิธีการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิธีการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา การดำเนินการ การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการศึกษา และสัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

1.1 การกำหนดกลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ประกอบด้วย

1) ผู้รับบริการ ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้แก่ ผู้ร้องทุกข์ พยาน ผู้ต้องหา และผู้เสียหาย

1.2 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ TARO YAMANE⁴² ซึ่งกำหนดว่า ประชากรเกิน 100,000 คน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความผิดพลาดไม่เกินร้อยละ 5 โดยมีสูตรการหาขนาดตัวอย่าง (n) ดังนี้

$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$	เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง N = จำนวนประชากร e = ค่าความคลาดเคลื่อน โดย e อยู่ที่ 5 %
--------------------------	---

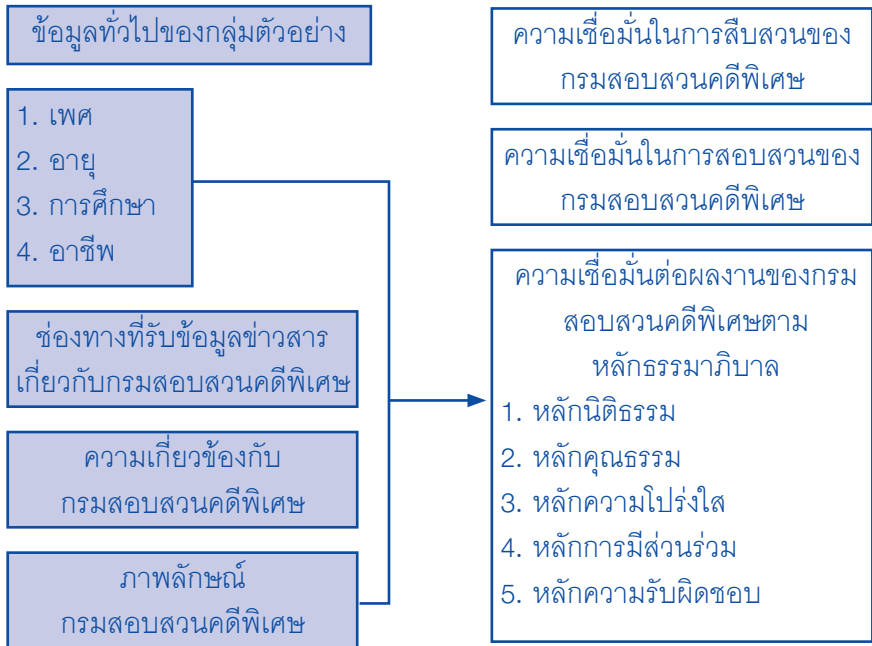
ปัจจุบัน (ธันวาคม 2557) ประเทศไทยมีจำนวนประชากร 65,124,716⁴³ ดังนั้นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสำรวจจำนวนไม่น้อยกว่า 400 คน

⁴² ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์. การใช้ SPSS เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล. ปรับปรุงครั้งที่ 5. พฤศจิกายน 2548. 274 หน้า. อัดสำเนา.

⁴³ ตามประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่อง จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็น กรุงเทพมหานคร และจังหวัดต่าง ๆ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2557 (ลงวันที่ 2 มีนาคม 2558)

2. กรอบแนวคิดในการศึกษา

ภาพที่ 3-1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านประชากร

ขอบเขตของการศึกษาด้านประชากร ได้แก่ ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จำนวนไม่น้อยกว่า 400 คน ประกอบด้วย

1) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่

- (1) ผู้เสียหาย/ผู้ร้องทุกข์/กล่าวโทษ/โจทก์
- (2) ผู้ต้องหา/จำเลย
- (3) พยาน
- (4) สื่อมวลชนและประชาชนทั่วไป
- (5) องค์กรภาคเอกชน

2) ผู้รับบริการ ซึ่งเป็นบุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีพิเศษ ประกอบด้วย

- (1) ศาสนยุติธรรม ได้แก่ ศาลอาญา
- (2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้แก่ กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ กองบังคับการปราบปราม และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี
- (3) สำนักงานอัยการสูงสุด ได้แก่ สำนักงานต่างประเทศ สำนักงานคดีพิเศษ และสำนักงานการสอบสวน
- (4) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
- (5) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(6) กระทรวงยุติธรรม ได้แก่ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมบังคับคดี สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

(7) กระทรวงการคลัง ได้แก่ กรมบัญชีกลาง กรมธนารักษ์ กรมศุลกากร และกรมสรรพากร

(8) กระทรวงกลาโหม ได้แก่ กรมพระธรรมนูญ

(9) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมป่าไม้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นต้น

(10) กระทรวงคมนาคม ได้แก่ กรมการขนส่งทางบก

(11) กระทรวงพาณิชย์ ได้แก่ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

(12) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(13) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(14) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(15) กระทรวงมหาดไทย ได้แก่ สำนักงานทะเบียนราษฎร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมที่ดิน

(16) กระทรวงศึกษาธิการ

(17) กระทรวงสาธารณสุข

(18) กระทรวงอุตสาหกรรม

(19) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย

(20) ธนาคารแห่งประเทศไทย

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) ซึ่งคณะผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1) การศึกษาระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

2) การศึกษาระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

3) การศึกษาระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยศึกษาจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย (1) หลักนิติธรรม (Rule of law) (2) หลักคุณธรรม (Ethics) (3) หลักความโปร่งใส (Transparency) (4) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) (5) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และ (6) หลักความคุ้มค่า (Value for Money) ตามหลักธรรมาภิบาลพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

ทั้งนี้ การศึกษาระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนตามข้อ 3.1 – 3.3 จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ บุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งประชาชนทั่วไป ภายในระยะเวลาที่โครงการศึกษานี้กำหนด

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

4.1 การสร้างแบบสำรวจ

คณะผู้ศึกษาสร้างแบบสำรวจโดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ/ผู้มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการพิจารณาของคณะทำงาน และได้ทำการทดสอบแบบสำรวจก่อนการจัดเก็บข้อมูลจริง โดยแบบสำรวจมีองค์ประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก ช่องทางที่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ส่วนที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ส่วนที่ 3 ระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ส่วนที่ 4 ระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ (Choice) และให้คะแนนแบบมาตราส่วนการประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ Likert Scale⁴⁴ โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษเป็น 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบตามระดับการให้คะแนน ดังนี้

⁴⁴ อ้างแล้ว (42).

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

ส่วนที่ 5 ข้อคำถามเปิดสำหรับข้อเสนอแนะและการแสดงข้อคิดเห็น

4.2 การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสำรวจ

แบบสำรวจที่ผ่านวิธีการออกแบบตามข้อ 4.1 แล้ว ในส่วนของความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนและความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนเป็นแบบสำรวจที่พัฒนามาจากแบบสำรวจที่เคยทำการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2556 และในส่วนของความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นแบบสำรวจที่พัฒนามาจากแบบสำรวจที่เคยทำการสำรวจ เมื่อปี พ.ศ. 2555 ซึ่งคณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสำรวจ โดยนำแบบสำรวจไปทดสอบ (Try-out) กับกลุ่มประชากรจำนวน 30 คน ก่อนเก็บข้อมูลจริงและนำกลับมาหาความเชื่อมั่นของแบบสำรวจ โดยนำผลของข้อมูลที่ได้เฉพาะที่มีการวัดมาตราส่วนประมาณค่ามาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรของ Cronbach ซึ่งเรียกว่า “สหสัมประสิทธิ์แอลฟา” (Alpha – Coefficient) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นให้ใกล้เคียงกับ 1 ซึ่งผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสำรวจได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .874 ซึ่งเป็นค่าความเชื่อมั่นในระดับสูงสามารถนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงได้⁴⁵

⁴⁵ กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. กรุงเทพฯ : ธรรมสาส์น, 2551.

4.3 การประชุมสัมมนานำเสนอผลการสำรวจ

ประชุมสัมมนานำเสนอผลการสำรวจความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2558 ณ ห้องประชุมสัมมนา 203 โรงแรมเซ็นทรา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ ถนนแจ้งวัฒนะ หลักสี่ กรุงเทพฯ เพื่อนำเสนอผลการสำรวจและรับฟังความคิดเห็นของบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อนำไปสู่การพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษต่อไป ซึ่งมีบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษเข้าร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็นรวมจำนวน 92 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจ ซึ่งได้รับแบบสำรวจคืนในจำนวนที่เกินกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ดังนี้

5.1 วิธีการเก็บรวบรวมแบบสำรวจ

วิธีการเก็บรวบรวมแบบสำรวจมี 2 วิธีการ ดังนี้

5.1.1 การเก็บรวบรวมแบบสำรวจจากเอกสาร

การเก็บรวบรวมแบบสำรวจจากเอกสาร มีวิธีการดังนี้

(1) การดำเนินการโดยความร่วมมือจากสำนัก/กอง/กลุ่มงาน/ศูนย์ ภายในกรมสอบสวนคดีพิเศษ ดังนี้

1) การเก็บรวบรวมแบบสำรวจจากประชาชนทั่วไป โดยส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

2) การเก็บรวบรวมแบบสำรวจจากผู้รับบริการ โดยความร่วมมือจากสำนัก/กอง/กลุ่มงาน/ศูนย์ ภายในกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้แก่

1. สำนักบริหารกลาง
2. ศูนย์บริหารคดีพิเศษ
3. สำนักกิจการต่างประเทศและคดีอาชญากรรมระหว่าง

ประเทศ

4. สำนักคดีการเงินการธนาคาร
5. สำนักคดีความมั่นคง
6. สำนักคดีคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม
7. สำนักคดีทรัพย์สินทางปัญญา
8. สำนักคดีเทคโนโลยีและสารสนเทศ
9. สำนักคดีภาษีอากร
10. สำนักคดีอาญาพิเศษ 1
11. สำนักคดีอาญาพิเศษ 2
12. สำนักคดีอาญาพิเศษ 3
13. สำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบ
14. สำนักปฏิบัติการคดีพิเศษภาค
15. ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคเหนือ
16. ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
17. ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคตะวันออก
18. ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคใต้
19. ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษจังหวัดชายแดนภาคใต้

(2) การขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมแบบสำรวจจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีพิเศษ จำนวน 20 หน่วยงาน ตามข้อ 3.1

5.1.2 การเก็บรวบรวมแบบสำรวจโดยแบบสำรวจออนไลน์

คณะผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสำรวจออนไลน์ผ่าน web link (<https://www.surveycan.com/survey149552>) ผ่านเว็บไซต์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษและแชร์ไปยัง Facebook ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และได้มีหนังสือประชาสัมพันธ์เชิญชวนไปยัง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้ตอบแบบสำรวจออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ (web site) ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 3-1 การตอบแบบสำรวจ จำแนกตามช่องทางการเก็บรวบรวมข้อมูล

การตอบแบบสำรวจ	จำนวน	ร้อยละ
การตอบแบบสำรวจจากแบบสำรวจออนไลน์		
1 https://www.surveycan.com/survey149552 โดยตรง	125	12.8
2 www.dsi.go.th	118	12.1
3 www.facebook.com	51	5.2
การตอบแบบสำรวจ โดยผ่านการขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	681	69.9
รวม	975	100.0

5.2 จำนวนแบบสำรวจที่ได้รับ

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งสิ้นจำนวน 975 ชุด รายละเอียดตามตารางที่ 3-1

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ ซึ่งคณะผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่จัดเก็บรวบรวมมาอย่างถูกต้อง สมบูรณ์ และครบถ้วนมาทำการประมวลผลและวิเคราะห์ผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แล้ววิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบของแบบสำรวจ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบความเรียง

ส่วนที่ 2 ระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ส่วนที่ 3 ระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ส่วนที่ 4 ระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

พิสัย	=	$\frac{\text{ระดับคะแนนสูงสุด} - \text{ระดับคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$
แทนค่าในสูตร	=	$\frac{5 - 1}{5} = 0.80$

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ
ทั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาเพื่อวัดระดับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ระดับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และระดับความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษไว้ 5 ระดับ โดยใช้สูตรการหาพิสัย (Range) เพื่อเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาขอบเขตของคะแนนเฉลี่ยและแปลผลที่ได้ ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

จากค่าพิสัยดังกล่าว คณะผู้ศึกษาได้นำมากำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดยคำนวณจากคะแนนคำตอบที่ได้จากการหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) ซึ่งแบ่งระดับค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย	ระดับความเชื่อมั่น
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	น้อย
2.61 – 3.40	ปานกลาง
3.41 – 4.20	มาก
4.21 – 5.00	มากที่สุด

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนากระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้ศึกษาทำการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดกลุ่มข้อเสนอแนะ ที่ได้จากการประชุมสัมมนาเพื่อสำรวจ/รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ แล้วนำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย

7. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์เชิงบรรยายหรือสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้สถิติเพื่อการพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean (\bar{x})) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation (SD)) เพื่อพรรณนาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ⁴⁶ และสำหรับการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นใน

⁴⁶ กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.

เชิงเนื้อหาทั้งจากแบบสำรวจปลายปิดและจากการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดหมวดหมู่ข้อเสนอแนะ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง พร้อมบรรยาย และจัดทำรายงานการสำรวจความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

8. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

คณะผู้ศึกษาได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้สื่อความหมายในการศึกษาดังนี้

- N แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- f แทน จำนวนความถี่
- % แทน ร้อยละ
- \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x})
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD)
- t แทน ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม
- F แทน ค่าการทดสอบความแปรปรวน
- sig. แทน พื้นที่ความน่าจะเป็นอย่างมีนัยสำคัญ
- p แทน p-value ค่าสถิติที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
- df แทน ชั้นของความเป็นอิสระ หรือค่าองศาอิสระ (Degree of freedom)
- SS แทน ผลรวมของความแตกต่างยกกำลังสอง (Sum of Squares)
- MS แทน ค่าความแปรปรวน
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P < 0.05$)
- ** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0001 ($P < 0.001$)

การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี 2558 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสำรวจเก็บข้อมูลความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนทั่วไป ตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม ถึง 31 กรกฎาคม 2558 มีผู้ตอบแบบสำรวจรวมจำนวน 975 คน ผลการสำรวจดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการสำรวจ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก และสถานะของผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ดังตารางที่ 4-1

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	422	43.3
2. หญิง	553	56.7
รวม	975	100.0
อายุ		
1. ต่ำกว่า 26 ปี	49	5.0
2. 26 – 35 ปี	285	29.2

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
3. 36 – 45 ปี	297	30.5
4. 46 – 60 ปี	323	33.1
5. มากกว่า 60 ปี	21	2.2
รวม	975	100.0
การศึกษา		
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	93	9.5
2. ปริญญาตรี	548	56.2
3. ปริญญาโท	326	33.4
4. สูงกว่าปริญญาโท	8	0.8
รวม	975	100.0
อาชีพหลัก		
1. ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	795	81.5
2. พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	64	6.6
3. เกษตรกร	27	2.8
4. ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ	65	6.7
5. อื่น ๆ เช่น แม่บ้าน นักศึกษา เป็นต้น	24	2.5
รวม	975	100.0
ความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ		
1. ประชาชน	451	46.3
2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ต้องหา (3) ผู้ร้องทุกข์/ กล่าวโทษ/ผู้เสียหาย (34) พยาน (30) และญาติหรือผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายหรือพยาน (12)	79	8.1
3. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้อง ในการดำเนินคดีพิเศษ	298	30.6

ตารางที่ 4-1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
4. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ	10	1.0
5. บุคลากรในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ	88	9.0
6. สื่อมวลชน	7	0.7
7. อื่นๆ	42	4.3
รวม	975	100.0

จากตารางที่ 4-1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.7 และส่วนใหญ่อายุ 46 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.1 รองลงมา คือ อายุ 36 – 45 ปี อายุ 26 – 35 ปี และต่ำกว่า 26 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.5, 29.2 และ 5 ตามลำดับ ด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.2 รองลงมา คือ ปริญญาโท ต่ำกว่าปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 33.4, 9.5 และ 0.8 ตามลำดับ ทั้งนี้ อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 81.5 รองลงมา คือ ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน และเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 6.7, 6.6 และ 2.5 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษในฐานะเป็นประชาชน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ บุคลากรในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ และผู้ร้องทุกข์/กล่าวโทษ/ผู้เสียหาย คิดเป็นร้อยละ 30.6, 9.0 และ 3.5 ตามลำดับ

1.2 สื่อที่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 4-2 สื่อที่กลุ่มตัวอย่างรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ

สื่อที่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรศัพท์	625	64.1
2. วิทยุ	10	1.0
3. หนังสือพิมพ์/สื่อสิ่งพิมพ์	162	16.6
4. อินเทอร์เน็ต	150	15.4
5. สื่ออื่น ๆ เช่น หนังสือราชการ และเพื่อน เป็นต้น	28	2.9
รวม	975	100.0

จากตารางที่ 4-2 พบว่า โทรศัพท์เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 64.1 รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์/สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และสื่ออื่น ๆ เช่น หนังสือราชการ และเพื่อน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 16.6, 15.4 และ 2.9 ตามลำดับ

1.3 บทบาทหน้าที่และผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 4-3 บทบาทหน้าที่และลักษณะของงานในความรับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

บทบาทหน้าที่และลักษณะของงานในความรับผิดชอบของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
1 ความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน/ยุ่งยาก	821	40.21
2 ความผิดทางอาญาที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ	345	16.90

ตารางที่ 4-3 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่และลักษณะของงานในความรับผิดชอบ ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
3 ความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม	333	16.31
4 ความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน	311	15.23
5 ความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือ ผู้ต้องหา	211	10.33
6 อื่น ๆ เช่น คดีดั่ง ๆ คดีที่ประชาชนสนใจ เป็นต้น	21	1.03
รวม	2042	100.0

จากตารางที่ 4-3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้เรียงลำดับลักษณะของคดีพิเศษ ดังนี้ (1) ความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน/ยุ่งยาก (2) ความผิดทางอาญาที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ และ (3) ความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม

ตารางที่ 4-4 ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึง

ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
1. ความผิดที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน แอร์ลูกโซ่ U Fun คดีสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน คลองจั่น และวัดธรรมกาย	275	28.21
2. การดำเนินคดีกับผู้บุกรุกทรัพยากรธรรมชาติ	217	22.26
3. การดำเนินคดีทางการเมือง	201	20.62
4. คดีรถหรู หรือรถจัดประกอบ	189	19.38
5. คดีเนรค้ำ	163	16.72

ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	จำนวน	ร้อยละ
6. คดีทุจริตของนักการเมืองและข้าราชการระดับสูง ผู้มีอิทธิพล และคดีร่ำรวยผิดปกติ และยึดทรัพย์	128	13.13
7. คดีหลบเลี่ยงภาษี	96	9.85
8. การดำเนินคดีพิเศษในความผิดเกี่ยวกับละเมิดลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา	91	9.33
9. การปราบปรามการฮั้วประมูลโครงการใหญ่ๆ ที่ข้าราชการมีส่วนร่วม	88	9.03
10. การดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์	84	8.62
11. อาชญากรรมระหว่างประเทศ	82	8.41
12. การนำเข้าสารตั้งต้นยาเสพติด	79	8.10
13. คดีการก่อการร้ายภาคใต้	67	6.87
14. คดียกยอกเงินสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	57	5.85
15. คดียาเสพติด	46	4.72
16. แร่เถื่อน	10	1.03
รวม	1,873	100.0

จากตารางที่ 4-4 พบว่า ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึง เรียงตามลำดับคะแนน 1 – 5 ได้แก่ (1) ความผิดที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน แชร์ลูกโซ่ U Fun คดีสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน คลองจั่น และวัฒนธรรมกาย (2) การดำเนินคดีกับผู้บุกรุกทรัพยากรธรรมชาติ (3) การดำเนินคดีทางการเมือง (4) คดีรถหรู หรือรถจัดประกอบ และ (5) คดีเณรคำ

1.4 ภาพลักษณ์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 4-5 บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ”

บุคคลที่นึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ”	จำนวน	ร้อยละ
1. นักกฎหมาย	58	5.9
2. FBI	232	23.8
3. นักสืบสอบสวน	135	13.8
4. ตำรวจ	143	14.7
5. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสอบสวน	364	37.3
6. อื่น ๆ เช่น เสือ ปูแดง เณรคำ และอดีตอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นต้น	43	4.4
รวม	975	100.0

จากตารางที่ 4-5 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสอบสวนเป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมา คือ FBI ตำรวจ และนักสืบสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 23.8, 14.7 และ 13.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 บุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ	บุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ						รวม
	นักกฎหมาย	FBI	นักสืบสวนสอบสวน	ตำรวจ	ผู้เชี่ยวชาญด้านสืบสวนสอบสวน	อื่น ๆ	
1. ประชาชน	31 (6.87)	104 (23.06)	63 (13.97)	73 (16.18)	159 (35.26)	21 (4.65)	451 (100.0)
2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ต้องหา (3) ผู้ร้องทุกข์/กล่าวโทษ/ผู้เสียหาย (34) พยาน (30) และญาติหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายหรือพยาน (12)	6 (7.59)	25 (31.64)	11 (13.92)	10 (12.65)	26 (32.91)	1 (1.26)	79 (100.0)
3. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ	13 (4.36)	76 (25.50)	39 (13.08)	40 (13.42)	119 (39.93)	11 (3.69)	298 (100.0)

ตารางที่ 4-6 (ต่อ)

ความเกี่ยวข้อง กับกรม สอบสวน คดีพิเศษ	บุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ						รวม
	นัก กฎหมาย	FBI	นัก สืบสวน สอบสวน	ตำรวจ	ผู้เชี่ยวชาญ ด้านสืบสวน สอบสวน	อื่น ๆ	
4. เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงาน ภาคเอกชน ที่มีส่วนร่วม หรือเกี่ยวข้อง ในการดำเนิน คดีพิเศษ	1 (1)	3 (30)	0 (0)	1 (10)	4 (40)	1 (10)	10 (100.0)
5. บุคลากรใน สังกัดกรม สอบสวนคดี พิเศษ	4 (4.54)	14 (15.90)	13 (14.77)	17 (19.31)	38 (43.18)	2 (2.27)	88 (100.0)
6. สื่อมวลชน	0 (0)	5 (71.42)	0 (0)	0 (0)	2 (28.57)	0 (0)	7 (100.0)
7. อื่น ๆ	3 (7.14)	5 (11.90)	9 (21.42)	2 (4.76)	16 (38.09)	7 (16.66)	42 (100.0)
รวม	58 (5.9)	232 (23.8)	135 (13.8)	143 (14.7)	364 (37.3)	43 (4.4)	975 (100.0)

จากตารางที่ 4-6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “ผู้เชี่ยวชาญด้านสืบสวนสอบสวน” เมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ มากที่สุด คือ บุคลากรในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 43.18 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 40.0, 39.93 และ 38.09 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “ผู้เชี่ยวชาญด้านสืบสวนสอบสวน” เมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ น้อยที่สุด คือ สื่อมวลชน คิดเป็นร้อยละ 28.57

ตารางที่ 4-7 สิ่งที่น่ากังวลเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำแนกตามความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ความเกี่ยวข้องกับ กรมสอบสวน คดีพิเศษ	สิ่งที่น่ากังวลเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ										รวม
	โปร่งใส	ยุติธรรม	ประสิทธิ ภาพ	ซื่อสัตย์	รวดเร็ว	เกียรติ ศักดิ์	เชี่ยวชาญ	พึงพิง ได้	การ เมือง	อื่นๆ	
1 ประชาชน	47 (10.42)	97 (21.50)	48 (10.64)	8 (1.77)	24 (5.32)	4 (0.88)	91 (20.17)	12 (2.66)	98 (21.72)	22 (4.87)	451 (46.2)
2 ผู้มีส่วนได้ส่วน เสียโดยตรง ได้แก่ ผู้ต้องหา ผู้ร้องทุกข์/กล่าว โทษ/ผู้เสียหาย พยาน และญาติ หรือผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับผู้ ต้องหาหรือ ผู้เสียหายหรือ พยาน	14 (17.72)	22 (27.84)	11 (13.92)	3 (3.79)	7 (8.86)	0 (0)	6 (7.59)	3 (3.79)	10 (12.65)	3 (3.79)	79 (8.10)
3 เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานภาครัฐ ที่มีส่วนร่วมหรือ เกี่ยวข้องในการ ดำเนินคดีพิเศษ	11 (3.69)	51 (17.11)	43 (14.42)	7 (2.34)	6 (2.01)	5 (1.67)	59 (19.79)	10 (3.35)	96 (32.21)	10 (3.35)	298 (30.56)
4 เจ้าหน้าที่ของ หน่วยงานภาค เอกชนที่มีส่วน ร่วมหรือเกี่ยวข้อง ในการดำเนิน คดีพิเศษ	0 (0)	3 (30)	1 (10)	0 (0)	2 (20)	0 (0)	1 (10)	0 (0)	3 (30)	0 (0)	10 (1.02)
5 บุคลากรในสังกัด กรมสอบสวน คดีพิเศษ	2 (2.27)	28 (31.81)	13 (14.77)	3 (3.40)	0 (0)	2 (2.27)	17 (19.31)	12 (13.63)	8 (9.09)	3 (3.40)	88 (9.02)
6 สื่อมวลชน	0 (0)	2 (28.57)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 (71.42)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	7 (0.71)
7 อื่น ๆ	2 (4.76)	7 (16.66)	1 (2.38)	0 (0)	4 (9.52)	0 (0)	7 (16.66)	0 (0)	12 (28.57)	9 (21.42)	42 (4.30)
รวม	76 (7.79)	210 (21.53)	117 (12)	21 (2.15)	43 (4.41)	11 (1.12)	186 (19.07)	37 (3.79)	227 (23.28)	47 (4.82)	975 (100.0)

จากตารางที่ 4-7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “การเมือง” เมื่อกล่าวถึง กรมสอบสวนคดีพิเศษ มากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 32.21 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ ประชาชน และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 30.0, 28.57, และ 21.72 ตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “การเมือง” เมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ น้อยที่สุด คือ สื่อมวลชน คิดเป็นร้อยละ 0.0 รองลงมา คือ บุคลากรในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง และประชาชน คิดเป็นร้อยละ 9.09, 12.65, และ 21.72 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-8 สิ่งที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ”

สิ่งที่นึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ”	จำนวน	ร้อยละ
1. ความโปร่งใส	76	7.8
2. ความยุติธรรม	210	21.5
3. ประสิทธิภาพ	117	12.0
4. ความซื่อสัตย์	21	2.2
5. ความรวดเร็ว	43	4.4
6. เกียรติศักดิ์	11	1.1
7. ความเชี่ยวชาญ	186	19.1
8. ฟังฟังได้	37	3.8
9. การเมือง	227	23.3
10. อื่นๆ เช่น คดีเสื้อแดง เสื้อเหลือง และเนรค่า เป็นต้น	47	4.8
รวม	975	100.0

จากตารางที่ 4-8 พบว่า การเมืองเป็นสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” คิดเป็นร้อยละ 23.3 รองลงมา คือ ความยุติธรรม ความเชี่ยวชาญและประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 21.5, 19.1 และ 12.0 ตามลำดับ

1.5 ระดับความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 4-9 ความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(n = 975)

ลำดับที่	การสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ร้อยละ (%)
1	การรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา	3.1497	62.99
2	การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น	3.2215	64.43
3	การบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง	3.2451	64.90
4	การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.2974	65.95
5	การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสืบสวน	3.2031	64.06
6	การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน	3.1579	63.16
รวม		3.2125	64.25

จากตารางที่ 4-9 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) หรือร้อยละ 64.25 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

มากที่สุด ($\bar{x} = 3.29$) หรือร้อยละ 65.95 รองลงมา คือ การบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 3.24$) หรือร้อยละ 64.90 การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหมายเรียกหน่วยงานหรือบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือมอบเอกสาร รวมถึง การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น ($\bar{x} = 3.22$) หรือร้อยละ 64.43 และการพิจารณา ให้ความสำคัญและสรุปรายงานการสืบสวน ($\bar{x} = 3.20$) หรือร้อยละ 64.06 ตามลำดับ

สำหรับการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่น ต่ำที่สุด คือ การรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา ($\bar{x} = 3.14$) หรือร้อยละ 62.99

1.6 ระดับความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ตารางที่ 4-10 ความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(n = 975)

ลำดับที่	การสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ร้อยละ (%)
1	การรับเป็นคดีพิเศษ	3.1446	62.89
2	การสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย และพยาน	3.2410	64.82
3	การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก การเข้าตรวจ การค้นและยึด เป็นต้น	3.2585	65.17
4	การบูรณาการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนธิกำลัง เป็นต้น	3.2636	65.27
5	การมีพนักงานอัยการ/อัยการทหาร ร่วมสอบสวน หรือการมีบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ	3.3528	67.06

ตารางที่ 4-10 (ต่อ)

ลำดับที่	การสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ร้อยละ (%)
6	การใช้อำนาจพิเศษตามกฎหมาย เช่น การค้นโดยไม่มีหมาย การดักฟัง และการแฝงตัว เป็นต้น	3.1579	63.16
7	การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องหา เช่น การออกหมายจับ การขัง และการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น	3.1856	63.71
8	การดำเนินการสอบสวนตามหลักสิทธิมนุษยชน	3.2821	65.64
9	การคุ้มครองพยานในคดีอาญาที่เป็นคดีพิเศษและที่มีการร้องขอให้ดำเนินการ	3.2113	64.23
10	การพิจารณาทำความเห็นและสรุปรายงานการสอบสวน	3.1856	63.71
11	การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย	3.1969	63.94
12	การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน	3.1446	62.89
รวม		3.2187	64.40

จากตารางที่ 4-10 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) หรือร้อยละ 64.40 โดยการมีพนักงานอัยการ/อัยการทหาร ร่วมสอบสวน หรือการมีบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ เป็นกระบวนการสอบสวนที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นมากที่สุด ($\bar{x} = 3.35$) หรือร้อยละ 67.06 รองลงมา คือ การดำเนินการสอบสวนตามหลักสิทธิมนุษยชน ($\bar{x} = 3.28$) หรือร้อยละ 65.64 การบูรณาการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนธิกำลัง เป็นต้น ($\bar{x} = 3.26$) หรือร้อยละ 65.27 และการรวบรวมพยานหลักฐานตาม

กฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก การเข้าตรวจ การค้นและยึด เป็นต้น ($\bar{x} = 3.25$) หรือร้อยละ 65.17 ตามลำดับ

สำหรับการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ การรับเป็นคดีพิเศษ และการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน ($\bar{x} = 3.14$) หรือร้อยละ 64.37

1.7 ระดับความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล

ตารางที่ 4-11 ความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล
(n = 975)

ลำดับที่	ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ร้อยละ (%)
1	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่โดยยึดกฎหมาย กฎ และระเบียบต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด	3.1610	63.22
2	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน	3.2318	64.64
3	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนด้วยความเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม อันเป็นการไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชน	3.0749	61.50
4	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่อย่างมีระบบและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ	3.1364	62.73
5	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และตรงไปตรงมา	3.0995	61.99

ตารางที่ 4-11 (ต่อ)

ลำดับที่	ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามหลักธรรมาภิบาล	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ร้อยละ (%)
6	การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของกรม สอบสวนคดีพิเศษแสดงให้เห็นถึงความ ซื่อสัตย์ อดทน และมีระเบียบวินัย	3.1221	62.44
7	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการมอบอำนาจใน การสอบสวนคดีพิเศษให้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างเหมาะสม	3.1272	62.54
8	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการเปิดเผยข้อมูล ข่าวสารให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และสม่ำเสมอ	3.0492	60.98
9	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการแจ้งระเบียบ และขั้นตอนการสอบสวนคดีพิเศษให้ ประชาชนทราบ	2.9938	59.88
10	ประชาชนสามารถตรวจสอบการปฏิบัติ งานของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้	2.8728	57.46
11	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการจัดกิจกรรม รับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่าง สม่ำเสมอ	2.9118	58.24
12	ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติ หน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	2.8779	57.56
13	กรมสอบสวนคดีพิเศษให้ความสำคัญต่อ การแจ้งเหตุหรือการแสดงความคิดเห็น ของประชาชน	2.9928	59.86

ตารางที่ 4-11 (ต่อ)

ลำดับที่	ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามหลักธรรมาภิบาล	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ร้อยละ (%)
14	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้รับบริการ	3.1179	62.36
15	ประชาชนสามารถร้องเรียนและร้องทุกข์ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้โดยสะดวก	3.0728	61.46
16	กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตามข้อร้องเรียนและร้องทุกข์ หรือข้อเสนอแนะของประชาชนเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งแจ้งผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบ	2.9990	59.98
17	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการใช้เทคนิคและเครื่องมือพิเศษที่ทันสมัย ทำให้การสอบสวนคดีพิเศษมีประสิทธิภาพ	3.1795	63.59
18	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษใช้ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ	3.1672	63.34
19	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์ และเครื่องมือสนับสนุนในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ	3.1641	63.28

ตารางที่ 4-11 (ต่อ)

ลำดับที่	ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล	ความเชื่อมั่น	
		ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ร้อยละ (%)
20	กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานสำคัญในกระบวนการยุติธรรมที่อำนวยความสะดวกยุติธรรมแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.1600	63.20
21	การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นที่พึงของประชาชนได้	3.1138	62.28
รวม		3.0774	61.55

จากตารางที่ 4-11 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$) หรือร้อยละ 61.55 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากที่สุด ($\bar{x} = 3.23$) หรือร้อยละ 64.64 รองลงมา คือ กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการใช้เทคนิคและเครื่องมือพิเศษที่ทันสมัย ทำให้การสอบสวนคดีพิเศษมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.17$) หรือร้อยละ 63.59 เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษใช้ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.16$) หรือร้อยละ 63.34 และเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์ และเครื่องมือสนับสนุนในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 3.16$) หรือร้อยละ 63.28 ตามลำดับ

สำหรับการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด คือ ประชาชนสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ ($\bar{x} = 2.87$) หรือร้อยละ 57.46

ตารางที่ 4-12 ระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำแนกตามหลักธรรมาภิบาล

(n = 975)

ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ร้อยละ (%)	ระดับความเชื่อมั่น
หลักนิติธรรม	3.1118	62.24	ปานกลาง
หลักคุณธรรม	3.1162	62.32	ปานกลาง
หลักความโปร่งใส	2.9720	59.44	ปานกลาง
หลักการมีส่วนร่วม	3.0632	61.26	ปานกลาง
หลักความรับผิดชอบ	3.1152	62.30	ปานกลาง
หลักความคุ้มค่า	3.1460	62.92	ปานกลาง
ความเชื่อมั่นในภาพรวม	3.0774	61.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-12 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ **ปานกลาง** ($\bar{x} = 3.07$) หรือร้อยละ 61.55 โดยมีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาลในหลักความคุ้มค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 3.14$) หรือร้อยละ 62.92 รองลงมา คือ หลักคุณธรรม ($\bar{x} = 3.11$) หรือร้อยละ 62.32 หลักความรับผิดชอบ ($\bar{x} = 3.12$) หรือร้อยละ 62.32 และหลักความโปร่งใสต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.97$) หรือร้อยละ 59.44

1.8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่น

1) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่น โดยใช้ t-test

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นต่อการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยใช้ t-test ได้แก่ เพศ ซึ่งมีจำนวนกลุ่ม (ตัวแปรต้น) 2 กลุ่ม และได้วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นต่อการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษของผู้ที่ตอบแบบสำรวจ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4-13 การเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ
จำแนกตามเพศ

(n = 975)

ความเชื่อมั่น	เพศ	N	ระดับความเชื่อมั่น			T	sig.
			(\bar{x})	S.D.	ระดับ		
1. การสืบสวน	ชาย	422	3.2378	.84607	ปานกลาง	.836	.361
	หญิง	553	3.1932	.82025	ปานกลาง		
2. การสอบสวน	ชาย	422	3.2085	.94962	ปานกลาง	2.210	.137
	หญิง	553	3.0958	.93437	ปานกลาง		
3. หลักธรรมาภิบาล	ชาย	422	3.1282	.85067	ปานกลาง	.293	.588
	หญิง	553	3.0387	.84469	ปานกลาง		

จากตารางที่ 4-13 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่เพศแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นในกระบวนการสืบสวน กระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน

2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่น โดยใช้ One - way ANOVA

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยใช้ One - way ANOVA ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก ช่องทางรับข้อมูล ข่าวสารของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งภาพลักษณ์เกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนกลุ่ม (ตัวแปรต้น) มากกว่า 2 กลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4-14 การเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ
จำแนกตามอายุ

(n = 975)

ลำดับ ที่	กรมสอบสวน คดีพิเศษ	อายุ	จำนวน (คน) /ร้อยละ (%)	ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}))		F - test
				รายอายุ	ภาพรวม	
1	การสืบสวน	ต่ำกว่า 26 ปี	49/5.0	3.2125	3.2125	.011*
		26 – 35 ปี	285/29.2	3.2125		
		36 – 45 ปี	297/30.5	3.2125		
		46 – 60 ปี	323/33.1	3.2125		
		มากกว่า 60 ปี	21/2.2	3.2125		
2	การสอบสวน	ต่ำกว่า 26 ปี	49/5.0	3.4966	3.2187	.004*
		26 – 35 ปี	285/29.2	3.2558		
		36 – 45 ปี	297/30.5	3.2287		
		46 – 60 ปี	323/33.1	3.1133		
		มากกว่า 60 ปี	21/2.2	3.5476		
3	ผลงานตามหลัก ธรรมาภิบาล	ต่ำกว่า 26 ปี	49/5.0	3.3936	3.0774	.000*
		26 – 35 ปี	285/29.2	3.1161		
		36 – 45 ปี	297/30.5	3.1130		
		46 – 60 ปี	323/33.1	2.9397		
		มากกว่า 60 ปี	21/2.2	3.4286		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-14 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่อายุแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นในกระบวนการสืบสวน กระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-15 การเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ
จำแนกตามการศึกษา

(n = 975)

ลำดับ ที่	กรม สอบสวนคดี พิเศษ	การศึกษา	จำนวน (คน) /ร้อยละ (%)	ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}))		F - test
				รายอายุ	ภาพรวม	
1	การสืบสวน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	93/9.5	3.3799	3.2125	.011*
		ปริญญาตรี	548/56.2	3.1636		
		ปริญญาโท	326/33.4	3.2449		
		สูงกว่าปริญญาโท	8/.8	3.2917		
2	การสอบสวน	ต่ำกว่าปริญญาตรี	93/9.5	3.3889	3.2187	.095*
		ปริญญาตรี	548/56.2	3.1741		
		ปริญญาโท	326/33.4	3.2405		
		สูงกว่าปริญญาโท	8/.8	3.4063		
3	หลักธรรมา ภิบาล	ต่ำกว่าปริญญาตรี	93/9.5	3.3297	3.0774	.020*
		ปริญญาตรี	548/56.2	3.0332		
		ปริญญาโท	326/33.4	3.0079		
		สูงกว่าปริญญาโท	8/.8	3.1548		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-15 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่การศึกษาแตกต่างกันมีระดับความเชื่อมั่นในกระบวนการสืบสวน และกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ไม่แตกต่างกัน แต่จะมีความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-16 การเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
จำแนกตามอาชีพหลัก

(n = 975)

ลำดับ ที่	กรม สอบสวน คดีพิเศษ	อาชีพหลัก	จำนวน (คน) /ร้อยละ (%)	ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย \bar{x})		F - test
				รายอายุ	ภาพรวม	
1	การสืบสวน	ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	795/81.5	3.1742	3.2125	.000*
		พนักงาน/ลูกจ้าง เอกชน	64/6.6	3.2292		
		เกษตรกร	27/2.8	3.5125		
		ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพ อิสระ	65/6.7	3.5641		
		อื่น ๆ	24/2.5	3.24352		
2	การ สอบสวน	ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	795/81.5	3.1780	3.2187	.000*
		พนักงาน/ลูกจ้าง เอกชน	64/6.6	3.2539		
		เกษตรกร	27/2.8	3.4708		
		ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพ อิสระ	65/6.7	3.6234		
		อื่น ๆ	24/2.5	3.24321		

ตารางที่ 4-16 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กรม สอบสวน คดีพิเศษ	อาชีพหลัก	จำนวน (คน) /ร้อยละ (%)	ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย \bar{x})		F - test
				รายอายุ	ภาพรวม	
3	ผลงานตาม หลัก ธรรมา ภิบาล	ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	795/81.5	3.0292	3.0774	.000*
		พนักงาน/ลูกจ้าง เอกชน	64/6.6	3.1451		
		เกษตรกร	27/2.8	3.3833		
		ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพ อิสระ	65/6.7	3.5183		
		อื่น ๆ	24/2.5	3.1433		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-16 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่อาชีพหลักแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นในกระบวนการสืบสวน กระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-17 การเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นของกรมสอบสวนคดีพิเศษ
จำแนกตามช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร

(n = 975)

ลำดับ ที่	กรมสอบสวน คดีพิเศษ	อาชีพหลัก	จำนวน (คน) /ร้อยละ (%)	ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}))		F - test
				รายอายุ	ภาพรวม	
1	การสืบสวน	โทรทัศน์	625/64.1	3.1776	3.2125	.088
		วิทยุ	10/1.0	3.1667		
		หนังสือพิมพ์/ สื่อสิ่งพิมพ์	162/16.6	3.1739		
		อินเทอร์เน็ต	150/15.4	3.3756		
		สื่ออื่น ๆ	28/2.9	3.3571		
2	การสอบสวน	โทรทัศน์	625/64.1	3.1815	3.2187	.080
		วิทยุ	10/1.0	3.2583		
		หนังสือพิมพ์/ สื่อสิ่งพิมพ์	162/16.6	3.1862		
		อินเทอร์เน็ต	150/15.4	3.3817		
		สื่ออื่น ๆ	28/2.9	3.3512		
3	ผลงานตาม หลักธรรมา ภิบาล	โทรทัศน์	625/64.1	3.0190	3.0774	.020*
		วิทยุ	10/1.0	3.1190		
		หนังสือพิมพ์/ สื่อสิ่งพิมพ์	162/16.6	3.1023		
		อินเทอร์เน็ต	150/15.4	3.2771		
		สื่ออื่น ๆ	28/2.9	3.1514		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 17 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีช่องทางการรับข้อมูล ข่าวสารแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นในกระบวนการสืบสวน กระบวนการสอบสวน ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ไม่แตกต่างกัน แต่จะมีความเชื่อมั่นต่อผลงานของ กรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-18 การเปรียบเทียบระดับความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษ จำแนกตามบุคคลที่นึกถึงเมื่อกกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ
(n = 975)

ลำดับ ที่	กรมสอบสวน คดีพิเศษ	บุคคลที่ นึกถึง	จำนวน (คน) /ร้อยละ (%)	ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย \bar{x})		F - test
				ราย บุคคล ที่นึกถึง	ภาพรวม	
1	การสืบสวน	นักกฎหมาย	58/5.9	3.1178	3.2125	.000*
		FBI	232/23.8	3.1940		
		นักสืบสวน สอบสวน	135/13.8	3.3123		
		ตำรวจ	143/14.7	3.0781		
		ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการ สืบสวน สอบสวน	364/37.3	3.3361		
		อื่น ๆ	43/4.4	2.5271		

ตารางที่ 4-18 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กรมสอบสวน คดีพิเศษ	บุคคลที่ นึกถึง	จำนวน (คน) /ร้อยละ (%)	ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}))		F - test
				ราย บุคคล ที่นึกถึง	ภาพรวม	
2	การสอบสวน	นักกฎหมาย	58/5.9	3.0920	3.2187	.000*
		FBI	232/23.8	3.1699		
		นักสืบสวน สอบสวน	135/13.8	3.2784		
		ตำรวจ	143/14.7	3.1119		
		ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการ สืบสวน สอบสวน	364/37.3	3.3629		
		อื่น ๆ	43/4.4	2.6008		
3	ผลงานตามหลัก ธรรมาภิบาล	นักกฎหมาย	58/5.9	3.0747	3.0774	.000*
		FBI	232/23.8	3.0690		
		นักสืบสวน สอบสวน	135/13.8	3.1489		
		ตำรวจ	143/14.7	2.9760		
		ผู้เชี่ยวชาญ ด้านการ สืบสวน สอบสวน	364/37.3	3.1758		
		อื่น ๆ	43/4.4	2.4064		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-18 พบว่า ในภาพรวมบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึงเมื่อกล่าวถึง กรมสอบสวนคดีพิเศษแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวน

กระบวนการสอบสวน และผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-19 ความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ จำแนกตามสิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าว
ถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(n = 975)

ลำดับ ที่	กรม สอบสวน คดีพิเศษ	สิ่งที่ นึกถึง	จำนวน (คน) /ร้อยละ (%)	ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}))		F - test
				รายการที่ นึกถึง	ภาพรวม	
1	การสืบสวน	ความโปร่งใส	76 (7.8)	3.2325	3.2125	.000*
		ความยุติธรรม	210 (21.5)	3.4532		
		ประสิทธิภาพ	117 (12.0)	3.4587		
		ความซื่อสัตย์	21 (2.2)	3.3968		
		ความรวดเร็ว	43 (4.4)	3.4574		
		เกียรติศักดิ์	11 (1.1)	3.1667		
		ความเชี่ยวชาญ	186 (19.1)	3.2599		
		ฟังฟังได้	37 (3.8)	3.5721		
		การเมือง	227 (23.3)	2.8370		
		อื่น ๆ	47 (4.8)	2.5390		
2	การ สอบสวน	ความโปร่งใส	76 (7.8)	3.2259	3.2187	.000*
		ความยุติธรรม	210 (21.5)	3.4587		
		ประสิทธิภาพ	117 (12.0)	3.4580		
		ความซื่อสัตย์	21 (2.2)	3.3452		
		ความรวดเร็ว	43 (4.4)	3.3663		
		เกียรติศักดิ์	11 (1.1)	3.0530		
		ความเชี่ยวชาญ	186 (19.1)	3.3212		
		ฟังฟังได้	37 (3.8)	3.5405		
		การเมือง	227 (23.3)	2.8227		
		อื่น ๆ	47 (4.8)	2.6401		

ตารางที่ 4-19 (ต่อ)

ลำดับ ที่	กรม สอบสวน คดีพิเศษ	สิ่งที่ นึกถึง	จำนวน (คน) /ร้อยละ (%)	ความเชื่อมั่น (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}))		F - test
				รายสิ่งที่ นึกถึง	ภาพรวม	
3	ผลงานตาม หลัก ธรรมาภิบาล	ความโปร่งใส	76 (7.8)	3.2412	3.0774	.000*
		ความยุติธรรม	210 (21.5)	3.3444		
		ประสิทธิภาพ	117 (12.0)	3.2959		
		ความซื่อสัตย์	21 (2.2)	3.2154		
		ความรวดเร็ว	43 (4.4)	3.2492		
		เกียรติศักดิ์	11 (1.1)	2.7446		
		ความเชี่ยวชาญ	186 (19.1)	3.1636		
		ฟังฟังได้	37 (3.8)	3.3861		
		การเมือง	227 (23.3)	2.6495		
อื่น ๆ	47 (4.8)	2.4174				

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4-19 พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่มีสิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึง กรมสอบสวนคดีพิเศษแตกต่างกัน มีระดับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวน กระบวนการสอบสวน และผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ Chi - square

ตารางที่ 4-20 การทดสอบความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับบุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(n = 975)

Pearson Chi-Square บุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
เพศ	11.469	5	.043
อายุ	37.292	20	.011

ตารางที่ 4-20 (ต่อ)

Pearson Chi-Square บุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ	Value	Df	Asymp. Sig. (2-sided)
การศึกษา	26.330	15	.035
อาชีพหลัก	12.781	15	.619
ความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ	60.417	45	.062
ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร	28.112	20	.107
สิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ	186.835	45	.000*

** นัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

จากตารางที่ 4-20 พบว่า เพศ อายุ การศึกษา อาชีพหลัก ความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ และช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร ไม่มีความสัมพันธ์กับบุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ แต่สิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 4-21 การทดสอบความสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่างกับสิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(n = 975)

Pearson Chi-Square สิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
เพศ	49.710	9	.000*
อายุ	48.886	36	.074
การศึกษา	48.089	27	.008
อาชีพหลัก	33.747	27	.174
ความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ	194.768	81	.000*
ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร	68.961	36	.001*
บุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ	186.835	45	.000*

** นัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

จากตารางที่ 4-21 พบว่า เพศ ความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ ช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร บุคคลที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่นึกถึงเมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

1.9 ประมวลข้อเสนอแนะจากแบบสำรวจ

1) การพัฒนาโครงสร้างกรมสอบสวนคดีพิเศษ

1. กรมสอบสวนคดีพิเศษควรมีความอิสระในการทำงาน โดยอาจปรับโครงสร้างเป็นหน่วยงานอิสระไม่ขึ้นตรงหรืออยู่ภายใต้กำกับของฝ่ายบริหาร เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีความโปร่งใส เชื่อถือได้ และเป็นธรรม

2. คณะกรรมการสอบสวนคดีพิเศษ ควรมีโครงสร้างและองค์ประกอบที่เหมาะสม เพื่อให้การรับเป็นคดีพิเศษมีความเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายใด

3. การปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษควรมีหลักประกันความอิสระของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษด้วย

2) การพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

1. การปฏิบัติหน้าที่และการให้บริการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วรวมถึงการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับคดีที่ควรดำเนินการอย่างรวดเร็วด้วย เนื่องจากที่ผ่านมาคดีพิเศษบางคดีถูกทิ้งค้างไว้นานเกินสมควรทำให้มองไม่เห็นผลในเวลาอันควร

2. ปรับปรุงระบบการสืบสวนและสอบสวนให้มีมาตรฐาน

3. ควรสร้างหลักเกณฑ์รับคดีพิเศษให้ถูกต้อง ไม่ควรมีการใช้ดุลพินิจมากเกินไป แก้ไขปัญหาหรือรับเป็นคดีพิเศษให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และแก้ไขปัญหาที่ซ้ำซ้อนกับตำรวจ ทำให้งานของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับการยอมรับจากสาธารณชนมากยิ่งขึ้นโดยปริยาย

4. การรวบรวมพยานหลักฐานและการสอบปากคำผู้เสียหายและผู้ต้องหา โดยละเอียด

5. การกำหนดประเด็นการสอบสวนให้ชัดเจน ตรงประเด็น และตรวจสอบรายละเอียดแต่ละคดีให้รอบคอบในเชิงลึก

6. การรายงานความคืบหน้าในการดำเนินการเป็นระยะๆ ควรเผยแพร่ข้อมูลที่ให้ประชาชนทราบ เพื่อประชาชนจะได้ทราบขั้นตอนและความคืบหน้าในการทำคดี แต่มีใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อกระบวนการสอบสวน และเมื่อคดีถึงที่สุดก็ให้ประกาศสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางถึงกระบวนการที่ดำเนินการแล้ว

7. ควรพัฒนาทั้งระบบของทุกหน่วยงานที่ต้องมีการสืบสวนสอบสวน ถึงจะเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนมากขึ้นได้

8. ควรพัฒนาการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการสร้างความร่วมมือทุกฝ่ายในกระบวนการยุติธรรมและมีกรรมกรที่มาจากทุกฝ่ายในการสอบสวนร่วมกัน เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่างๆ

3) การพัฒนาเกี่ยวกับเครื่องมือการสืบสวนสอบสวนหรือเทคโนโลยี

1. การจัดหาหรือพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเครื่องมือสืบสวนสอบสวนหรือเทคโนโลยีเพื่อการสืบสวนสอบสวนที่มีประสิทธิภาพ

2. ควรนำระบบการสืบสวนสอบสวนด้านนิติวิทยาศาสตร์ในต่างประเทศมาใช้ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีความทันสมัย อันจะก่อให้เกิดความชัดเจนและมีความยุติธรรมกับทุกฝ่าย

3. ควรพัฒนาหรือปรับปรุงอุปกรณ์ประจำสำนักงาน ซึ่งปัจจุบันยังขาดแคลน และส่วนมากก็ล้าสมัย ทำให้การทำสำนวนล่าช้า เช่น เครื่องโพรสารคอมพิวเตอร์ และเครื่องพิมพ์ ซึ่งล้าสมัยมาก ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการบันทึกข้อมูลทำสำนวน ฯลฯ

4) การพัฒนาฐานข้อมูลคดีและงานวิชาการ

1. ควรมีการวิจัยและเก็บข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และข้อมูลอาชญากรรมแต่ละประเภทที่เข้าลักษณะคดีพิเศษ ควรสร้างฐานข้อมูลคดีพิเศษเพื่อวิเคราะห์โครงการอาชญากรรม และควรพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้ได้มาตรฐานสากลเทียบเคียงกับที่หน่วยสืบสวนคดีอาญาของกระทรวงยุติธรรม ประเทศสหรัฐอเมริกา (Federal Bureau of Investigation: FBI) กำหนด

2. การจัดทำฐานข้อมูลคดี/การสรุปข้อมูลคดี เพื่อเป็นกรณีศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ

5) การบริหารและพัฒนาบุคลากร

1. การบริหารบุคลากร

- คัดสรรคนดีและมีความสามารถเข้าสู่องค์กร โดยต้องมีกระบวนการคัดสรรที่มีคุณภาพและโปร่งใส

- ควรเปิดสอบข้าราชการใหม่ สร้างบุคลากรขององค์กรเองให้มีจิตวิญญาณคน DSI ไม่ใช่รับโอนข้าราชการจากหน่วยงานอื่นเข้ามา

- ควรลดระบบอุปถัมภ์และระบบเส้นสาย มุ่งเน้นระบบคุณธรรม ให้ความสำคัญต่อบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถตั้งใจปฏิบัติหน้าที่จนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์เป็นสำคัญ

- ตั้งสถาบันการเรียนการสอนเทคนิคการสืบสวนสอบสวนชั้นสูง โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากสกอตแลนด์ยาร์ด และ FBI มาเป็นวิทยากรในการอบรมชั้นสูงให้แก่เจ้าหน้าที่เพื่อยกระดับมาตรฐานการสืบสวนสอบสวนต่อไป

2. การพัฒนาบุคลากร

- กรมสอบสวนคดีพิเศษควรมีการอบรมในการใช้อุปกรณ์ในการสืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

- การพัฒนาความรู้ความสามารถและพัฒนาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง
ให้บุคลากรอย่างเหมาะสมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

- พัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ โดยการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการสืบสวนสอบสวนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะความเชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวนเฉพาะทางในแต่ละคดีด้วย จะยิ่งทำให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณชนได้มากขึ้น

- พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ จะต้องมาจากสาขาชีพ และผ่านการอบรมจากสถาบันหรือหลักสูตรที่กรมสอบสวนคดีพิเศษกำหนด ซึ่งควรกำหนดระยะเวลาอบรมและฝึกงาน 1 ปี หากไม่ผ่านเกณฑ์ให้ปลดออกหรือไม่บรรจุ ซึ่งในระหว่างการอบรมหน่วยราชการควรจ่ายเบี้ยเลี้ยงการอบรมให้ และหากอบรมไม่ผ่านหรือหลีกเลี่ยงการอบรมหรือลาออก ให้ตัดสิทธิ์การบรรจุตั้งแต่วันที่แจ้งและไม่รับกลับเข้ามาอีก

6) การพัฒนางานประชาสัมพันธ์และการสื่อสารกับประชาชน

1. กรมสอบสวนคดีพิเศษต้องประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้ประชาชนได้ทราบและใช้ประโยชน์จากกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงและเข้าใจบทบาทหน้าที่และการดำเนินการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมถึงการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มากขึ้น โดยอาจจัดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้ประชาชนทราบผ่านสื่อโทรทัศน์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนส่วนใหญ่ อันเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและยกระดับความเชื่อมั่นต่อองค์กร

2. กรมสอบสวนคดีพิเศษควรเพิ่มช่องทางการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการสื่อสารกับประชาชนที่มีประสิทธิภาพ เช่น web site หรือโทรศัพท์ หรือระบบออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก และตลอดเวลา

3. กรมสอบสวนคดีพิเศษควรปรับปรุงระบบโทรศัพท์จากภายนอก (เบอร์กลาง) ให้ติดต่อได้ง่ายและติดต่อได้ตลอดเวลา และควรเพิ่มเบอร์โทรติดต่อภายใน ด้วย เพื่อให้การประสานงานคดีกับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษเป็นไปโดยสะดวกและมี ประสิทธิภาพ

7) การพัฒนาการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล

1. มีความโปร่งใสเป็นที่ยอมรับของประชาชน และเป็นที่พักของ ประชาชน

2. บุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดย ยึดหลักธรรมาภิบาล ตรงไปตรงมา เทียบตรง เป็นธรรม และโปร่งใส ไม่เกรงกลัว ต่ออำนาจนอกระบบที่กดดันให้ทำผิดกฎหมาย เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน

3. ในกรณีที่เป็นข้อเท็จจริงที่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ต้องมี การรายงานความคืบหน้าให้เพื่อประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากคดีพิเศษเป็น ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนควรเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนในขั้นตอนของการ สอบสวนให้มากกว่านี้ และควรมีคณะกรรมการในการตรวจสอบการทำงานขององค์กร และมีการตรวจสอบจริยธรรมหรือจรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่อย่างเข้มงวดให้มากขึ้น

4. ควรมีการกำหนดบทลงโทษที่หนักสำหรับการปฏิบัติงานของ บุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษที่บิดเบือนความจริงต่อสังคม ใช้ตำแหน่งหน้าที่ในทาง ทุจริตหรือโดยมิชอบ

8) อื่น ๆ

1. ควรจัดให้มีการแนะแนวหรือให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการทำงาน ภายในองค์กรแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อประชาชนทั่วไปได้เกิดความรู้ความเข้าใจใน กระบวนการและขั้นตอนการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษมากขึ้น และสามารถ ติดตามและตรวจสอบการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ อันจะก่อให้เกิดผลดีต่อ ความยุติธรรมแก่ทุกๆ ฝ่าย

2. สถานที่ตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งแต่ละสำนัก/กลุ่มงาน/ศูนย์ หมายาก ควรมีแผนผัง หรือป้ายบอกทางให้ชัดเจน

2. อภิปรายผล

ตลอด 13 ปี ที่ผ่านมา กรมสอบสวนคดีพิเศษได้นำหลักวิชาชีพและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาใช้ในการสืบสวนสอบสวนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ต่อสังคมไทย และได้สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการสืบสวนสอบสวนของประเทศไทยหลายประเภทคดีด้วยกัน ดังตัวอย่างคดีความผิดต่อไปนี้⁴⁶

(1) คดีภาษีอากร

การกระทำความผิดฉ้อโกงภาษีของรัฐซึ่งกระทำในลักษณะของขบวนการถือเป็นอาชญากรรมร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก คดีลักษณะนี้นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น หากไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ย่อมป้องกันและแก้ไขปัญหาดูได้ยากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะคดีคดีสำแดงเท็จหรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีอากร ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษประเภทนี้มาตั้งแต่ปี 2547 นั้น ถือว่ามีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จมากขึ้นทุกปี โดยสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและเรียกคืนเงินจากผู้กระทำความผิดจำนวนมหาศาลให้กับรัฐ เช่น กรณีการชำระค่าภาษีอากรสำหรับการนำเข้าส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบสำหรับใช้ประกอบหรือผลิตรถยนต์บรรทุกขนาดเล็ก (รถปิกอัพ) ของบริษัท ออโต้ อัลลายแอนซ์ (ประเทศไทย) จำกัด และคดีลักลอบนำเข้ารถยนต์ที่ใช้แล้วเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงราคา ข้อห้าม ข้อจำกัด และหลีกเลี่ยงอากรขาเข้าและเป็นการลักลอบนำเข้าหรือพาของที่ยังไม่ได้เสียภาษีหรือยังไม่ได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักร เป็นต้น

⁴⁶ ดูรายละเอียดเพิ่มเติม กรมสอบสวนคดีพิเศษ. DSI ความยุติธรรม ... ที่ฟังได้ 12 ปี วันก่อตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ. ม.ป.ท., 2557.

(2) คดีการเงินการธนาคาร

คดีการเงินการธนาคารที่กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการสืบสวนสอบสวน การกระทำความผิดตามกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งคดีกรมสอบสวนคดีพิเศษที่รับเป็น คดีพิเศษนั้น มีความยุ่งยากและสลับซับซ้อน โดยเฉพาะความผิดที่เกี่ยวกับการทุจริต ของผู้บริหารและการปันหุ้นซึ่งลักษณะหนึ่งของความผิดนี้ มีความเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร ที่มีอิทธิพลและมีพยานหลักฐานเป็นเอกสารจำนวนมาก นอกจากนั้น พยานบุคคลส่วนใหญ่ยังเกี่ยวพันใกล้ชิดกับบรรดาผู้บริหารที่กระทำความผิดและบางคดีพยานหลักฐาน สำคัญอยู่ในต่างประเทศ คดีประเภทนี้จึงใช้เวลานานทั้งในส่วนของ การสืบสวนสอบสวน และการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามขั้นตอนทางกระบวนการยุติธรรม ทำให้ สาธารณชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับทราบผลการดำเนินคดีเท่าใดนัก ทั้งนี้ คดีสำคัญๆ ที่สร้าง ชื่อเสียงและทำให้สาธารณชนรู้จักกรมสอบสวนคดีพิเศษในฐานะหน่วยงานใหม่ที่ทำเนิ การสืบสวนสอบสวนคดีอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ คดีบริษัท แมเซอร์ล พาร์ค จำกัด (มหาชน) หรือเอ็นพาร์คฯ กรณีอดีตกรรมการผู้จัดการกับพวกทำการทุจริตเบียดบัง ผลประโยชน์ของบริษัทเอ็นพาร์คฯ ไปเป็นของตนกับพวก และคดีบริษัท อุตสาห กรรมปิโตรเคมีกัลไทย จำกัด (มหาชน) หรือทีพีไอ กรณีอดีตผู้บริหารบริษัททีพีไอ กับพวกปล่อยกู้เงินทำให้บริษัทเสียหายจำนวนมหาศาล เป็นต้น

(3) คดีละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

กรมสอบสวนคดีพิเศษมีภารกิจในการป้องกันและปราบปรามการละเมิด ทรัพย์สินทางปัญญา โดยได้ทำงานในลักษณะบูรณาการ การประชาสัมพันธ์ ควบคู่กับ การตรวจจริงในขบวนการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เน้นการจับกุมแหล่งผลิต แหล่ง กระจายสินค้า และสถานที่เก็บสินค้า ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เหล่านี้จะเป็นพื้นที่ปิดทำให้ ยากต่อกระบวนการสืบสวนสอบสวน โดยนับตั้งแต่ปี 2547 ถึงเดือนเมษายน 2557 กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินคดีพิเศษเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญาทั้งหมดจำนวน 314 คดี จำแนกได้เป็นคดีความผิดเกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าจำนวน 251 คดี คดี ลิขสิทธิ์จำนวน 54 คดี และคดีสิทธิบัตรจำนวน 9 คดี โดยได้ตรวจยึดสินค้าละเมิด

ทรัพย์สินทางปัญญาได้ทั้งสิ้นจำนวน 4,987,443 ชิ้น รวมมูลค่าจำนวนมากกว่า 3,480,000 พันล้านบาท

(4) คดีด้านความมั่นคงของประเทศ

ในช่วงปี 2547 - 2550 คดีด้านความมั่นคงที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับผิดชอบดำเนินการสืบสวนสอบสวนอย่างต่อเนื่อง เป็นคดีการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้และเหตุรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นหลัก กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำงานแบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการต่างๆ ทั้งหน่วยทหาร ตำรวจ และพลเรือน โดยได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานด้านการข่าว การสืบสวน และการสอบสวนร่วมกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสืบสวนขยายผลจากคดีปล้นอาวุธทำให้ได้ทราบถึงแนวความคิดการแบ่งแยกดินแดนของกลุ่มก่อความไม่สงบภายใต้การบงการของนายสะเป็ง บาซอ ผู้บริหารโรงเรียนธรรมวิद्याมูลนิธิ ซึ่งอยู่เบื้องหลังขบวนการแบ่งแยกดินแดนโดยมีการสะสมทั้งกำลังพล อาวุธ และปลุกปั่นความคิดเรื่องแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นผลงานที่สำคัญของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เนื่องจากได้พบพยานหลักฐานสำคัญที่ไม่เคยมีหน่วยงานใดพบมาก่อน แม้ว่าการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในช่วงนั้นจะถูกจำกัดด้วยจำนวนเจ้าหน้าที่ และอาวุธยุทธภัณฑ์ที่ยังไม่พร้อม แต่ด้วยความมุ่งมั่นรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ ทำให้การปฏิบัติการกิจในเรื่องนี้สัมฤทธิ์ผล ก่อให้เกิดความภูมิใจและเป็นความทรงจำที่ดีของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในคดีดังกล่าวมาจนถึงทุกวันนี้

(5) คดีการทุจริตของภาครัฐ

กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำการสืบสวนสอบสวนการทุจริตของภาครัฐโดยตลอด เช่น การทุจริตจัดซื้อรถดับเพลิงและเรือดับเพลิงของกรุงเทพมหานคร ที่มีมูลค่าความเสียหายมหาศาล คดีทุจริตในโครงการจัดซื้ออาหารเสริม (นม) โรงเรียน คดีทุจริตในการจัดซื้อเครื่องตรวจหาวัตถุระเบิด GT 200 และอัลฟา 6 ของหน่วยงานรัฐ คดีทุจริตจัดซื้อวัตถุดิบยาพาราเซตามอลขององค์การเภสัชกรรม คดีทุจริตการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการเป็นข้าราชการ

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และการทุจริตจัดซื้อโครงการจ้างเหมาตรวจสุขภาพประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราชขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น การสืบสวนสอบสวนในคดีลักษณะนี้เกิดประโยชน์ในการรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นก่อนส่งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพราะกรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถใช้มาตรการพิเศษและอำนาจตามกฎหมายรวบรวมพยานหลักฐานจนสมบูรณ์นำไปสู่การชี้มูลความผิด ทั้งนี้ การสืบสวนสอบสวนคดีทุจริตต่างๆ ไม่เพียงจะทำให้บุคลากรภายในกรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้เรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์การทำงานร่วมกัน แต่ยังทำให้บุคคลภายนอกเกิดการยอมรับและเชื่อถือการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(6) คดีสิ่งแวดล้อม

กรมสอบสวนคดีพิเศษได้สืบสวนสอบสวนคดีความผิดในการบุกรุกที่ดินรัฐและการทำลายป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งคดีเหล่านี้มีความซับซ้อนยากที่หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งจะรับมือกับปัญหาได้โดยลำพัง จึงต้องระดมสรรพกำลังร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คดีบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติและตัดไม้ในพื้นที่ป่าต้นน้ำจำนวน 1 หมื่นไร่ในตำบลเหล อำเภอกะปง จังหวัดพังงา คดีบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติที่ตำบลโคกกลอย อำเภอดงทับทิม ในจังหวัดพังงา และ คดีบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติในอำเภอกะยาว จังหวัดพังงา ที่ผู้กระทำความผิดเป็นชาวต่างชาติ เป็นต้น และด้วยความมุ่งมั่นที่จะป้องกันและปราบปรามปัญหาการบุกรุกป่าและยึดที่ดินและทรัพยากรของรัฐกลับคืนให้ได้มากที่สุด กรมสอบสวนคดีพิเศษจึงได้คิดค้นและพัฒนาโปรแกรมระบบแม่ข่ายแผนที่ผ่านอินเทอร์เน็ตหรือรู้จักกันในชื่อ DSI Map ขึ้น จนสำเร็จผลในปี 2553 และได้มีการนำ DSI Map ไปใช้ในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษจำนวนหลายคดี อาทิ คดีการบุกรุกที่ดินของรัฐในอำเภอกะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี (คดีเขาแพง) ซึ่งผลสำเร็จของคดีเหล่านี้ทำให้กรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับความไว้วางใจให้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีประเภทนี้

ต่อเนื่อง โดยในช่วงระหว่างปี 2547 - 2556 กรมสอบสวนคดีพิเศษได้รับคดีเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งสร้างความเสียหายให้รัฐเป็นเงินจำนวนมากกว่า 10,000,000,000 บาท เป็นคดีพิเศษจำนวนทั้งสิ้น 180 คดี

(7) คดีฉ้อโกงประชาชน

กรมสอบสวนคดีพิเศษทำการสืบสวนสอบสวนคดีฉ้อโกงประชาชน ตั้งแต่ปี 2547 เนื่องจากมีประชาชนจำนวนมากจากทั่วประเทศที่ถูกหลอกลวงให้ซื้อสินค้าหรือให้สมัครเข้าเป็นสมาชิกหรือให้ร่วมลงทุนในธุรกิจที่ใช้วิธีการจำหน่ายสินค้าแบบขายตรงให้กับลูกค้า (ธุรกิจขายตรง) ได้มาร้องทุกข์เรื่องพฤติกรรมฉ้อฉลของบริษัทต่างๆ กับกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นจำนวนมาก ผลของการสืบสวนสอบสวนคดีฉ้อโกงประชาชนที่ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับ จนทำให้สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ในหลายคดีในข้อหาฉ้อโกงประชาชน และการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 341 มาตรา 343 มาตรา 83 และตามพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2527 มาตรา 4,5 และ 15 และแก้ไขเพิ่มเติม พระราชกำหนดกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. 2534 มาตรา 12 ทำให้กรมสอบสวนคดีพิเศษมีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากประชาชนว่าเป็นมือปราบแก๊งฉ้อโกงประชาชน โดยมูลค่าความเสียหายรวมกันมีจำนวนหลายล้านบาท และมีผู้เสียหายจำนวนมาก คดีต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ คดีบริษัทเอราวัณ ฟู้ดส์ เน็ตเวิร์ค จำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัด สุพรรณฉัตร “คดีแชร์เห็ดหลินจือ” คดีห้างหุ้นส่วนจำกัด สตาร์ วัน อีเลคทริก คดีบริษัทอียี เน็ตเวิร์ค มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (คดีแชร์ข่าวสารในกรุงเทพมหานคร) และคดีบริษัทโกลเด้นท์ เกท กรุ๊ป (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท ร่วมทุนค้าปลีก จำกัด และบริษัทสมคิดธุรกิจ จำกัด (คดีแชร์ข่าวสารในจังหวัดเชียงใหม่) เป็นต้น

(8) คดีอาชญากรรมข้ามชาติ

การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติเป็นภารกิจสำคัญที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดนับตั้งแต่ที่จัดตั้งกรมขึ้น โดยความผิดอาญาที่เป็นการกระทำข้ามชาติหรือการกระทำขององค์กรอาชญากรรมนั้นถือเป็นความผิดลักษณะหนึ่งของคดีพิเศษที่ต้องดำเนินการสืบสวนและสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ทั้งนี้ในช่วงที่ผ่านมา คดีข้ามชาติ ที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับผิดชอบมีจำนวนมากและหลากหลายประเภท ทั้งคดียาเสพติด คดีค้ำมนุษย์ คดีแก๊งมอเตอร์ไซค์แบนดิตอส คดีแก๊งหนังสือเดินทางปลอมและแก๊งคอลเซ็นเตอร์ คดีหลอกหลวงทางโซเชียลมีเดีย (เฟซบุ๊ก) คดีร่วมกันฉ้อโกงประชาชนโดยแสดงตนเป็นอื่นหรือที่รู้จักกันในชื่อ คดี Call center และคดีการพนันทางอินเทอร์เน็ตหรือการพนันออนไลน์ ฯลฯ นอกจากนี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษยังได้ขยายกรอบความร่วมมือไปในประเทศเพื่อนบ้านอีกหลายประเทศ โดยที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือจากสำนักงานป้องกันอาชญากรรมและปราบปรามยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ซึ่งให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการพัฒนาบุคลากรมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับมาตรฐานการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(9) คดีพิเศษที่เป็นคดีอาญาทั่วไป

คดีอาญาที่กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการในช่วงแรกส่วนใหญ่เป็นคดีอาญาทั่วไปที่ประชาชนร้องทุกข์ โดยคดีอาญาที่กรมสอบสวนคดีพิเศษรับโอนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น หลายคดีมีความยากลำบากในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด เนื่องจากพยานหลักฐานมีน้อยจนไม่สามารถจับตัวผู้กระทำความผิดได้ เช่น คดีการเสียชีวิตของนายเจริญ วัตอักษร คดีฆาตกรรมนางสาวเคิร์สต์ ซารา โจนส์ นักท่องเที่ยวชาวอังกฤษ คดีฆาตกรรมนักการทูตและการหายตัวไปของนักธุรกิจชาวซาอุดีอาระเบีย และคดีการหายตัวของนายสมชาย นีละไพจิตร เป็นต้น

จากที่กล่าวแล้วนั้น จะเห็นได้ว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษได้ทำผลงานการดำเนินคดีอาญาพิเศษความมุ่งมั่นในการทำงานและพัฒนาอย่างต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษ และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการได้รับความร่วมมืออย่าง

ดียิ่งจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องร่วมกัน รักษาผลประโยชน์ของรัฐไว้ได้จำนวนมาก อันเป็นประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการ อำนวยความยุติธรรมทางอาญา เป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทั้งภายในและต่างประเทศ และถือว่าเป็นกลไกใหม่ในกระบวนการยุติธรรม ก่อนชั้นศาลที่ประชาชนให้การยอมรับว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยบังคับใช้กฎหมายที่ประชาชนพึงได้”

แต่จากผลการสำรวจดังกล่าว พบว่า บุคคลที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึงมากที่สุด เมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” คือ “ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวน” คิดเป็นร้อยละ 37.3 ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์การจัดตั้ง กรมสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 แต่ กรมสอบสวนคดีพิเศษจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้สะท้อนความเป็น “ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวน” ให้มากขึ้น และสำหรับสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึงมากที่สุด เมื่อได้ยิน คำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” คือ “การเมือง” คิดเป็นร้อยละ 23.3 ซึ่งเป็นการสะท้อนความคิดเห็นของสาธารณะที่กรมสอบสวนคดีพิเศษต้อง เร่งปรับปรุงภาพลักษณ์ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ กฎหมาย และดำรงไว้ซึ่ง “เกียรติศักดิ์ เชี่ยวชาญ ชื่อสัตย์” ซึ่งเป็นค่านิยมร่วม (share value) ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้สามารถเข้าถึงสาธารณชนได้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการดำรงไว้ซึ่ง “เกียรติศักดิ์ เชี่ยวชาญ ชื่อสัตย์” ที่พนักงานสอบสวน คดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถและ สัมผัสประสบการณ์จากการเรียนรู้และการทำงานจนก่อให้เกิดความ “เชี่ยวชาญ” และดำรงตนด้วยความ “ชื่อสัตย์” จึงจะนำไปสู่ความมี “เกียรติศักดิ์” ต่อไป

สำหรับผลการสำรวจความเชื่อมั่น พบว่า ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการ สืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษในกระบวนการงาน “การรับคำร้องทุกข์/คำ กล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา” มีความเชื่อมั่นต่ำ ที่สุด ($\bar{x}=3.14$) หรือร้อยละ 62.99 และค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในการสอบสวนของ กรมสอบสวนคดีพิเศษในกระบวนการงาน “การรับเป็นคดีพิเศษ และการแจ้งความสืบ

หน้า/ผลการดำเนินงาน” มีความเชื่อมั่นต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.14$) หรือร้อยละ 64.37 นั้น ปัจจุบันกรมสอบสวนคดีพิเศษได้พัฒนาระบบการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน และผลการดำเนินคดี ประกอบด้วย ระบบตรวจสอบสถานะคดีพิเศษ ตรวจสอบสถานะเรื่องร้องเรียน ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละคดีเข้าถึงได้ และแจ้งเบาะแส ร้องเรียน ร้องทุกข์ ให้ประชาชนสามารถร้องเรียนผ่าน ผ่านเว็บไซต์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษจะได้พัฒนาระบบและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ แต่กรมสอบสวนคดีพิเศษควรสร้างความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับคดีพิเศษ ขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการต่างๆ และการรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา เนื่องจากอำนาจหน้าที่และลักษณะงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากหน่วยงานอื่น

สำหรับค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$) หรือร้อยละ 61.55 โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นต่อ “หลักความคุ้มค่า” มากที่สุด ($\bar{x} = 3.14$) หรือร้อยละ 62.92 และมีความเชื่อมั่นต่อ “หลักความโปร่งใส” ต่ำที่สุด คือ ($\bar{x} = 2.97$) หรือร้อยละ 59.44 นั้น สะท้อนให้เห็นว่า ผลการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความคุ้มค่า แต่ในส่วนของความโปร่งใสนั้น เนื่องจากลักษณะของงานคดี การเปิดเผยข้อมูลต่างๆ อาจมีผลกระทบต่อรูปคดี และผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้น การดำเนินการตามหลักความโปร่งใสจึงอาจมีข้อจำกัดที่ต้องพิจารณาตามกรอบกฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ด้วย ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4 - 22 เปรียบเทียบความเชื่อมั่นต่อการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.
2556 – 2558

ปีงบประมาณ	ความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ	
	การสืบสวน (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) / ร้อยละ)	การสอบสวน (ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) / ร้อยละ)
2556	3.68 / 73.67	3.63 / 72.72
2557	3.75 / 75.00	3.64 / 72.80
2558	3.21 / 64.25	3.21 / 64.40

เมื่อเปรียบเทียบผลสำรวจความเชื่อมั่นต่อการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. 2556 – 2558 พบว่า ระดับความเชื่อมั่นต่อการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ ในปี พ.ศ. 2558 ลดต่ำลงค่อนข้างมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหน่วยบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซึ่งเป็นความขัดแย้งภายในประเทศ จึงย่อมจะกระทบต่อความรู้สึกของผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและช่วงที่ทำการสำรวจเป็นช่วงที่มีกระแสการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษด้วย จึงย่อมจะมีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

อนึ่ง กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินคดีพิเศษ จึงต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ซื่อสัตย์โปร่งใสและตรวจสอบได้ โดยไม่ถูกแทรกแซงทางการเมืองจากฝ่ายการเมืองและกลุ่มผู้มีอิทธิพล ดังนั้น จึงควรพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้

(1) กรมสอบสวนคดีพิเศษไม่ควรรับคดีอาญาธรรมดาเป็นคดีพิเศษ เพื่อให้สอดคล้องกันเจตนารมณ์ของการตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และ

(2) ความเหมาะสมขององค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการ คดีพิเศษ (กคพ.)

(3) ผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษต้องเป็นผู้ที่มีความรู้สามารถ ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ไม่อยู่ภายใต้อำนาจของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และควรมีการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(4) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ กรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคดีพิเศษ และภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษอย่างชัดเจนและถูกต้อง เนื่องจากยังมีประชาชนจำนวนมากที่ยังไม่เข้าใจคำว่า “คดีพิเศษ” บทบาทหน้าที่ และ กระบวนการ/ขั้นตอนการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี 2558 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสำรวจเก็บข้อมูลความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สรุปผลการสำรวจ และข้อเสนอแนะ ดังนี้⁴⁷

1. บทสรุป

การสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี 2558 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนที่มีต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และเพื่อทราบความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการสืบสวนสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป โดยใช้แบบสอบถามในการสอบถามความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อกระบวนการสืบสวน กระบวนการสอบสวน และผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปี 2558 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งเป็นผู้รับบริการโดยตรง ผู้รับบริการ และประชาชนทั่วไป ตามประกาศกรมสอบสวนคดีพิเศษ เรื่อง กระบวนการสร้างคุณค่า กระบวนการสนับสนุนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ตั้งแต่วันที่ 7 พฤษภาคม ถึง 31 กรกฎาคม 2558 มีผู้ตอบแบบสำรวจส่งคืน จำนวน 975 ชุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.7 ด้านอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 46 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.1 ด้านการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.2 ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 81.5 และส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับกรมสอบสวนคดีพิเศษในสถานะประชาชน คิดเป็นร้อยละ 46.3 สำหรับบุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 9.0 โดยส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์เป็นช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 64.1

⁴⁷ รายงานการศึกษานี้ได้นำเสนอต่อที่ประชุมผู้บริหารกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อพิจารณาในการประชุมครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2558

สำหรับผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่กลุ่มตัวอย่างนึกถึงเรียงตามลำดับคะแนน 1 – 5 ได้แก่ (1) ความผิดที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน แอร์ลิวโซ่ U Fun คดีสหกรณ์เครดิตยูเนียนและวัดธรรมกาย (2) การดำเนินคดีกับผู้บุกรุกทรัพยากรธรรมชาติ (3) การดำเนินคดีทางการเมือง (4) คดีรถหิว หรือรถจอดประกอบ และ (5) คดีเณรคำ

ในส่วนของภาพลักษณ์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เกี่ยวกับบุคลากร พบว่า “ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวน” เป็นบุคคลที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” คิดเป็นร้อยละ 37.3 รองลงมา คือ FBI ตำรวจ และนักสืบสวนสอบสวน คิดเป็นร้อยละ 23.8, 14.7 และ 13.8 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “ผู้เชี่ยวชาญด้านสืบสวนสอบสวน” เมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษมากที่สุด คือ บุคลากรในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 43.18 และกลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “ผู้เชี่ยวชาญด้านสืบสวนสอบสวน” เมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ น้อยที่สุด คือ สื่อมวลชน คิดเป็นร้อยละ 28.57 และพบว่า “การเมือง” เป็นสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นึกถึงเมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23.3 โดยกลุ่มตัวอย่างที่นึกถึง “การเมือง” เมื่อกล่าวถึงกรมสอบสวนคดีพิเศษ มากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 32.21 รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ ประชาชน และอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 30.0, 28.57, และ 21.72 ตามลำดับ

ความเชื่อมั่นต่อการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในการสืบสวนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) หรือร้อยละ 64.25 โดยกระบวนการรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำผิดอาญา มีค่าความเชื่อมั่นต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.14$) หรือร้อยละ 62.99

ความเชื่อมั่นในการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในการสอบสวนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$) หรือร้อยละ 64.40 โดยกระบวนการรับเป็นคดีพิเศษ และการแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน มีค่าความเชื่อมั่นต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.14$) หรือร้อยละ 64.37

ความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ในภาพรวมมีความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาลอยู่

ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.07$) หรือร้อยละ 61.55 โดยมีความเชื่อมั่นว่า ประชาชนสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้ ต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.87$) หรือร้อยละ 57.46 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า ในภาพรวมมีความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาลในหลักความคุ้มค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 3.14$) และมีความเชื่อมั่นในหลักความโปร่งใส ต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.97$) หรือร้อยละ 59.44

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการวิจัย

(1) การศึกษาหรือการสำรวจข้อมูลเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในครั้งต่อไป ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และอาจทำการสำรวจเฉพาะกลุ่ม เช่น เฉพาะกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ได้แก่ ผู้เสียหาย/ผู้ร้องทุกข์/ผู้กล่าวหา/โจทก์/ผู้ถูกกล่าวหา/ผู้ต้องหา/จำเลย และพยานหรือญาติ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง โดยแบบสำรวจต้องใช้ถ้อยคำหรือภาษาที่เข้าใจง่าย และควรสำรวจเฉพาะกระบวนการขั้นตอนที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ารับบริการ

(2) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษเกี่ยวกับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษในครั้งต่อไป เพื่อทราบความคิดเห็นของบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษ และนำผลที่ได้ไปพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนและกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

(3) กรมสอบสวนคดีพิเศษควรนำผลการสำรวจนี้ไปพิจารณาเพื่อพัฒนากกรมสอบสวนคดีพิเศษให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย/ผู้รับบริการและประชาชนต่อไป โดยเฉพาะกระบวนการ/ขั้นตอนที่ได้รับความเชื่อมั่นต่ำ ควรพัฒนากระบวนการ/ขั้นตอนนั้น โดยเร่งด่วน

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนากกรมสอบสวนคดีพิเศษ

(1) การพัฒนาการสื่อสารองค์กรและการประชาสัมพันธ์

1. การจัดหาและพัฒนากระบวนการสื่อสารภายในกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีประสิทธิภาพ ทั้งถึง และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเห็นควรพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

1.1 การจัดหาและพัฒนากระบวนการสื่อสารภายในที่เคยใช้กลับมาใช้ใหม่หรือที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึง เช่น ระบบโทรศัพท์ภายใน ระบบบริการแจ้งข่าวสาร (SMS) ผ่านโทรศัพท์มือถือ และระบบเสียงตามสาย เป็นต้น

1.2 การจัดหาและพัฒนากระบวนการสื่อสารภายในที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในยุคเทคโนโลยีหลอมรวม (Convergence Technology Media Era) เช่น การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารผ่าน facebook และการสื่อสารผ่านระบบ Line Official Accounts หรือ Line@ ซึ่งสามารถใช้เป็นช่องทางการสื่อสารเฉพาะบุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือบุคลากรภายนอกก็ได้ ทั้งนี้ ต้องพิจารณานำข้อดี-ข้อเสียของแต่ละช่องทางแล้วพิจารณาเลือกนำมาใช้อย่างเหมาะสม

2. กรมสอบสวนคดีพิเศษควรจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และภารกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ความหมายของคำว่า “คดีพิเศษ” และกระบวนการขั้นตอนของ “การรับเป็นคดีพิเศษ” รวมทั้งขอบเขตการทำหน้าที่คุ้มครองพยานของกรมสอบสวนคดีพิเศษด้วย

3. การสร้างช่องทางการประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสารกับสังคมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่องค์กรเผชิญอยู่ได้อย่างเท่าทัน

3.1 การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์หรือการพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์กรมสอบสวนคดีพิเศษที่มีอยู่เดิมให้มีการนำเสนอที่มีความต่อเนื่อง เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้วิทยุชุมชนในการเผยแพร่ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ website และ facebook เป็นต้น

3.2 การสร้างรูปแบบการสื่อสารกับสังคมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่องค์กรเผชิญอยู่ได้อย่างเท่าทัน เช่น การจัดทำสารกรมสอบสวนคดีพิเศษ หรือสารดีเอสไอ หรือจดหมายข่าว หรือแถลงการณ์ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณะ ในกรณีที่เกิดประเด็นจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องชี้แจงหรือให้ข้อมูลต่อสาธารณะได้อย่างทันท่วงที และเมื่อจัดทำรูปแบบและเนื้อหาที่จะนำเสนอต่อสาธารณะแล้ว ต้องเผยแพร่ต่อสาธารณะผ่านสื่อต่าง ๆ ในทุกช่องทางเพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มเป้าหมายให้ได้มากที่สุด

3.3 การจัดหาและพัฒนาระบบการสื่อสารกับสังคมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีหลอมรวม (Convergence Technology Media Era) เช่น การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร การสื่อสารผ่าน facebook และการสื่อสารผ่านระบบไลน์สำนักงาน (Line Official Accounts) หรือ Line@ ทั้งนี้ ต้องพิจารณานำข้อดี-ข้อเสียของแต่ละช่องทางแล้วพิจารณาเลือกนำมาใช้อย่างเหมาะสม และต้องมีการนำเข้าสู่ข้อมูลให้ต่อเนื่องและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

4. การนำเสนอเนื้อหาในการประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสารกับสังคมที่ถูกต้องเหมาะสม และทันต่อเหตุการณ์ ทุกหน่วยงานในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษซึ่งเป็นเจ้าของเนื้อหา โดยเฉพาะสำนักคดี ต้องจัดทำเนื้อหาเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์มีเนื้อหา (Content) ที่ถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์ เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต่อกระบวนการยุติธรรม และต่อประชาชน

(2) การเสริมสร้างภาพลักษณ์และค่านิยมร่วม

1. การพัฒนากกรมสอบสวนคดีพิเศษและบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีภาพลักษณ์มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ

2. การพัฒนากกรมสอบสวนคดีพิเศษและบุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษให้มีความตระหนักถึง “เกียรติศักดิ์ เชี่ยวชาญ ซื่อสัตย์” ซึ่งเป็นข้อกำหนดร่วมกันของคนในองค์กรเพื่อใช้เป็นเครื่องกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานและมีพฤติกรรมในทางเดียวกัน หรือที่เรียกว่า ค่านิยมร่วมขององค์กร (share value) เพื่อเป็นทิศทางที่ชัดเจน อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือและเกิดพลังขององค์กร อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ ต้องพิจารณาฐานที่มาของค่านิยมร่วม “เกียรติศักดิ์ เชี่ยวชาญ ซื่อสัตย์” โดยคำว่า “ซื่อสัตย์” มาจากการที่บุคลากรของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (1) (ก) - (จ) ซึ่งอาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ต่างๆ ดังนั้น บุคลากรกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยเฉพาะพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษจึงจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความ “ซื่อสัตย์” สุจริตเป็นค่านิยมพื้นฐาน ซึ่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 20 จึงกำหนดให้ตำแหน่งพนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

และในการกำหนดให้ได้รับเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษต้องคำนึงถึงภาระหน้าที่
คุณภาพของงาน และการดำรงตนอยู่ในความยุติธรรม

สำหรับคำว่า “**เชี่ยวชาญ**” นั้น มาจากหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการสอบสวน
คดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
กำหนดให้มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คือ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ
ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านจากหลากหลายสาขาวิชา หรือที่เรียกว่า
“สหวิชาชีพ” เป็นผู้ดำเนินการสืบสวนและสอบสวนคดีอาญาบางประเภทที่กำหนดให้อยู่ใน
อำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว
และวิธีการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษไว้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้การป้องกันและปราบปราม
การกระทำความผิดอาญาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น กรมสอบสวนคดีพิเศษจำเป็นต้องสรรหาหรือพัฒนาบุคลากรให้มีความ
เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งการพัฒนาทักษะความเชี่ยวชาญได้นั้น บุคลากรต้องสั่งสม
ประสบการณ์การทำงานสร้างองค์ความรู้ สร้างความเชี่ยวชาญให้บุคลากรสามารถไปถ่ายทอด
ความรู้ จนเป็นที่ยอมรับทั้งจากภายในและภายนอกหน่วยงาน ซึ่งการสร้างให้บุคลากรมีพลัง
บวก มีความมุ่งมั่นที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ แล้วจะก่อให้เกิดแรงหรือพลังเพิ่มขึ้นอีกมาก ต้อง
ฝึกบุคลากรให้เป็นผู้นำ ผู้บริหารต้องช่วยแนะนำ แล้วให้บุคลากรปฏิบัติจนเกิดความเชื่อมั่น
แล้วจะทำให้บุคลากรสนใจ ใส่ใจ และมีความต้องการทำงานมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความ
เชี่ยวชาญในมิติต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นต่อไป

เมื่อพนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษสามารถดำรงตนด้วย
ความ “ซื่อสัตย์” และสามารถสั่งสมประสบการณ์จากการเรียนรู้และการทำงานจนก่อให้เกิด
ความ “เชี่ยวชาญ” แล้ว จึงจะมี “เกียรติศักดิ์” หรืออาจกล่าวได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของ
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษด้วยความซื่อสัตย์และความเชี่ยวชาญ
จึงจะนำไปสู่ “เกียรติศักดิ์”

(3) การพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

1. กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพัฒนากระบวนการสืบสวนที่ได้รับความเชื่อ
มั่นต่ำ ได้แก่ กระบวนการรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการ
กระทำความผิดอาญา

2. กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพัฒนากระบวนการสอบสวนที่ได้รับความเชื่อมั่นต่ำ ได้แก่ กระบวนการรับเป็นคดีพิเศษ โดยจะต้องเผยแพร่ให้ประชาชน โดยเฉพาะผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ โดยเฉพาะกระบวนการรับเป็นคดีพิเศษ

3. กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ได้ผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม ที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับต่ำ

(4) การบริหารและพัฒนาบุคลากร

1. กรมสอบสวนคดีพิเศษต้องยึดระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคล และลด/เลิกระบบอุปถัมภ์ เพื่อสร้างการยอมรับและถือเป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานต่อไป

2. การพัฒนาบุคลากร ควรเพิ่มหลักสูตรอื่น ๆ นอกจากอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ และหลักสูตรพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งส่วนฝักความเชี่ยวชาญกำลังจัดทำหลักสูตรการสืบสวนสอบสวน ขั้นต้น ขั้นกลาง และขั้นสูง

(5) การจัดหา พัฒนา และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน

1. บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสำนักเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูลการตรวจสอบหรือในส่วนอื่นๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีควรมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงาน ซึ่งปัจจุบันบุคลากรส่วนใหญ่ไม่ใช่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาด้านเทคโนโลยี

2. อุปกรณ์สำนักงานหรือเทคโนโลยีบางส่วน เช่น โทรสาร ไม่เพียงพอต่อการใช้งาน นอกจากนี้ การให้บริการอินเทอร์เน็ตและอีเมล บางครั้งขัดข้อง หรือล่าช้า ไม่สะดวกต่อการทำงาน

3. เมื่อมีการเปิดหลักสูตรอบรมการใช้เครื่องมือพิเศษ ควรให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานทุกคนได้เข้ารับการอบรมเพื่อให้สามารถใช้งานได้ทุกคน

(6) การปรับโครงสร้างและการทำงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

1. การที่ศูนย์ปฏิบัติการคดีพิเศษภาคบางศูนย์ถูกยุบ อาจมีผลกระทบต่อ การให้บริการประชาชนในพื้นที่ที่ศูนย์ตั้งอยู่ ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกธรรม เป็นที่พึงของประชาชนได้ แม้บางครั้งเพียงแต่การให้ช่วยติดตาม หรือให้คำแนะนำ ก็ทำให้ ประชาชนรู้สึกว่ กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นที่พึงของประชาชน ดังนั้น เมื่อยุบศูนย์ปฏิบัติการ คดีพิเศษภาคดังกล่าวแล้ว กรมสอบสวนคดีพิเศษควรพิจารณาแนวทางการให้บริการที่ เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกธรรมให้กับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะก่อให้เกิด ความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษต่อไป

2. โครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการคดีพิเศษในปัจจุบันทำให้ มีความเสี่ยงต่อการตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด และไม่ได้รับการยอมรับจาก ประชาชน ดังนั้น จึงควรพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างและองค์ประกอบของคณะกรรมการ คดีพิเศษให้มีความเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. 2554
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. DSI ความยุติธรรม ... ที่ฟังได้ 12 ปี วันก่อตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษ ม.ป.ท., 2557.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2548.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. ระเบียบกรมสอบสวนคดีพิเศษ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการและพนักงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2551.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นของผู้เกี่ยวข้องประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการสอบสวนคดีพิเศษ. ม.ป.ท., 2553
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ. ม.ป.ท., 2554
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นต่อการสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ. ม.ป.ท. 2555.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (ส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ). ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ, ม.ป.ท., 2556
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. ความเชื่อมั่นในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ. สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ กรมสอบสวนคดีพิเศษ, ม.ป.ท., 2557.
- กรมสอบสวนคดีพิเศษ. 12 ปี แห่งความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2557. กัลยา วานิชย์บัญชา. สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2554.
- จักรพงษ์ วิวัฒน์วานิช. หลักและทฤษฎีการสอบสวน. กรุงเทพฯ : พิมพ์อักษร, 2550. หน้า 1 - 257.

ธีรยุทธ บุญมี. **ธรรมนูญแห่งชาติดุทธศาสตร์ผู้หายนะประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
สายธาร, 2541.

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. **ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพฯ : สถาบัน
พระปกเกล้า, 2549.

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและมูลนิธิสถาบันวิจัยกฎหมาย, 2546.

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

บวรศักดิ์ อวรรณโณ. **ธรรมาภิบาลในองค์กรอิสระ**. เอกสารประกอบการบรรยาย 8 มิถุนายน
2545. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, 2545.

ประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

สำนักวิจัยเอแบคโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. ผลวิจัยเชิงสำรวจเรื่อง “**กรมสอบสวนคดี
พิเศษ หรือ ดีเอสไอในสายตาของสาธารณชน กรณีศึกษาตัวอย่างประชาชนทั่วไป
ใน 17 จังหวัดของประเทศ**”, 2556.

ภาคผนวก

คำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ที่ ๘๕ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานตามโครงการการสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชน
ต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ด้วยกรมสอบสวนคดีพิเศษได้มอบหมายให้สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการตามโครงการการสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามตัวชี้วัด (DSI ๐๑๑) “ระดับความสำเร็จของการสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ” และตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (๒) เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และ (๓) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการยกระดับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษให้สูงขึ้น

เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการดังกล่าว เป็นไปตามคำรับรองการปฏิบัติราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ และเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นไปตามเป้าหมาย จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีคณะทำงาน ซึ่งมีรายชื่อและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. คณะที่ปรึกษา

๑. อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ
๒. รองอธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่กำกับดูแลสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๕. ผู้บัญชาการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
๔. ผู้บัญชาการสำนักคดีทุกสำนัก

๒. คณะทำงานฝ่ายวิชาการ

๑. ผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ หัวหน้าคณะทำงาน
๒. รองผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (๑) รองหัวหน้าคณะทำงาน
๓. รองผู้บัญชาการสำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ (๒) รองหัวหน้าคณะทำงาน
๔. ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร คณะทำงาน
๕. ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ คณะทำงาน
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๖. ผู้อำนวยการส่วนฝึกความเชี่ยวชาญพิเศษ คณะทำงาน
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

/ ๗. ผู้อำนวยการสถาบัน ...

๒

๗. ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ คณะทำงาน
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๘. ผู้อำนวยการศูนย์บริหารคดีพิเศษ คณะทำงาน
๙. นางสาวนันทนา เครือหงส์ คณะทำงาน
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๑๐. นายภูวิช ยมทา คณะทำงาน
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๑๑. นางสาววิชรา ไชยสาร คณะทำงานและเลขานุการ
เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๑๒. นายนราวิทย์ ศิริบุญย์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการ
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๑๓. นางสาวระวีวรรณ เสถียรประเมษฐ์ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๓. คณะทำงานฝ่ายอำนวยการ
๑. ผู้อำนวยการส่วนฝึกความเชี่ยวชาญพิเศษ หัวหน้าคณะทำงาน
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๒. ผู้อำนวยการส่วนอำนวยการ รองหัวหน้าคณะทำงาน
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๓. นางณัฏฐนี้อย์ ฤทธิรงค์ คณะทำงาน
เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการพิเศษ
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๔. นางยุฒมาศ เขียวบำรุง คณะทำงานและเลขานุการ
พนักงานสอบสวนคดีพิเศษชำนาญการ
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๕. นางสาวพิมพ์วรรณ สายสุวรรณ คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
เจ้าหน้าที่คดีพิเศษชำนาญการ
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ
๖. นายสิทธิชัย มิ่งเมือง คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
สำนักพัฒนาและสนับสนุนคดีพิเศษ

/ให้คณะทำงาน....

ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. การดำเนินโครงการการสำรวจความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ตามที่กำหนดในแผนการดำเนินโครงการ

๒. ดำเนินการสำรวจและจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย พร้อมวิเคราะห์ผลการศึกษา และศึกษาแนวทางการสร้างความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ จัดทำร่างรายงานผลการศึกษา นำเสนอผลการศึกษาต่อที่ประชุม และจัดทำรายงานการสำรวจฉบับสมบูรณ์นำเสนอต่อผู้บริหาร พร้อมเผยแพร่ผลการศึกษาตามความเหมาะสม

๓. ดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก กรมสอบสวนคดีพิเศษ รวมทั้งฝ่ายพัสดุและกลุ่มค่าใช้จ่ายคดีพิเศษ กรณีการจัดซื้อจัดจ้างที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบพัสดุฯ หรือระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษมอบหมาย

โดยการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้อยู่ในการกำกับดูแล สนับสนุน และการให้ความช่วยเหลือของ คณะที่ปรึกษาตามขั้นตอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(นางสุวงษา สุวรรณจุฑะ)
อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

อังกษ ใจคง
ร่าง ๐๒ / ๓๐. ๕๘
.....
.....

เลขที่

แบบสำรวจความคิดเห็นเพื่อพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ

คำชี้แจง แบบสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้รับบริการ และประชาชน เกี่ยวกับความเชื่อมั่นของสาธารณชนต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ เพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการของกรมสอบสวนคดีพิเศษ และเพื่อพัฒนาระดับความเชื่อมั่นต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ จึงขอความกรุณาท่านตอบคำถามทุกข้อ โดยข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสำรวจนี้จะนำเสนอในภาพรวมและไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสำรวจแต่อย่างใด

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ (โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริง)

๑. เพศ (เลือกตอบเพียง ๑ ข้อเท่านั้น)
 - ๑. หญิง ๒. ชาย
๒. อายุ (เลือกตอบเพียง ๑ ข้อเท่านั้น)
 - ๑. ไม่เกิน ๒๕ ปี ๒. ๒๖ - ๓๕ ปี ๓. ๓๖ - ๔๕ ปี ๔. ๔๖ - ๖๐ ปี ๕. มากกว่า ๖๐ ปี
๓. การศึกษา (เลือกตอบเพียง ๑ ข้อเท่านั้น)
 - ๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี ๒. ปริญญาตรี ๓. ปริญญาโท ๔. สูงกว่าปริญญาโท
๔. อาชีพหลัก (เลือกตอบเพียง ๑ ข้อเท่านั้น)
 - ๑. ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๒. พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน
 - ๓. เกษตรกร/ธุรกิจส่วนตัว ๔. อาชีพอิสระ/วิชาชีพอิสระ ระบุ
๕. ท่านเป็นผู้รับบริการหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกรมสอบสวนคดีพิเศษในฐานะใด (เลือกตอบเพียง ๑ ข้อเท่านั้น)
 - ๑. ประชาชน ๒. ผู้ต้องหา ๓. ผู้เสียหาย ๔. พยาน
 - ๕. ญาติหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาหรือผู้เสียหายหรือพยาน
 - ๖. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ
 - ๗. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาคเอกชนที่มีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในการดำเนินคดีพิเศษ
 - ๘. บุคลากรในสังกัดกรมสอบสวนคดีพิเศษ ระบุ (ตำแหน่ง).....
 - ๙. สื่อมวลชน ๑๐. อื่นๆ โปรดระบุ
๖. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษจากสื่อใดมากที่สุด (เลือกตอบเพียง ๑ ข้อเท่านั้น)
 - ๑. โทรทัศน์ ๒. วิทยุ ๓. หนังสือพิมพ์/สื่อสิ่งพิมพ์ ๔. อินเทอร์เน็ต ๕. สื่ออื่น ๆ โปรดระบุ
๗. เมื่อได้ยินคำว่า “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” ท่านนึกถึงใคร (เลือกตอบเพียง ๑ ข้อเท่านั้น)
 - ๑. นักกฎหมาย ๒. FBI ๓. นักสืบสอบสวน ๔. ตำรวจ
 - ๕. ผู้เชี่ยวชาญด้านการสืบสวนสอบสวน ๖. อื่น ๆ โปรดระบุ
๘. เมื่อกล่าวถึง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” หรือ “ดีเอสไอ” ท่านนึกถึงอะไร (เลือกตอบเพียง ๑ ข้อเท่านั้น)
 - ๑. โปร่งใส ๒. ความยุติธรรม ๓. ประสิทธิภาพ ๔. ความซื่อสัตย์
 - ๕. รวดเร็ว ๖. เกียรติศักดิ์ ๗. ความเชี่ยวชาญ ๘. พังพังดี
 - ๙. การเมือง ๑๐. อื่น ๆ (โปรดระบุ
๙. เมื่อกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของ “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” ท่านนึกถึงลักษณะของงานในความรู้สึกของอย่างไร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)
 - ๑. ความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน/ยุ่งยาก
 - ๒. ความผิดทางอาญาที่มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ
 - ๓. ความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม
 - ๔. ความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน
 - ๕. ความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่เป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา
 - ๖. อื่น ๆ โปรดระบุ

๑๐. เมื่อกล่าวถึงผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ท่านคิดถึงผลงานเรื่องใด (ตอบได้มากกว่า ๑ เรื่อง)

๑.
 ๒.
 ๓.
 ๔.
 ๕.

ส่วนที่ ๒ ระดับความเชื่อมั่น (โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือตามความคิดเห็นของท่านให้ครบถ้วนทุกข้อ)

- ๑ หมายถึง เชื่อมแน่นน้อยที่สุด ๒ หมายถึง เชื่อมแน่นน้อย ๓ หมายถึง เชื่อมแน่นปานกลาง
 ๔ หมายถึง เชื่อมแน่นมาก ๕ หมายถึง เชื่อมแน่นมากที่สุด

ก. ระดับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสืบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ข้อ	กระบวนการ “สืบสวน” ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ระดับความเชื่อมั่น				
		๑	๒	๓	๔	๕
๑.	การรับคำร้องทุกข์/คำกล่าวโทษ/การรับแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญา					
๒.	การแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเบื้องต้น เช่น การออกหนังสือเรียกหน่วยงานหรือบุคคลเพื่อมาให้ถ้อยคำหรือส่งมอบเอกสาร รวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เป็นต้น					
๓.	การบันทึกถ้อยคำผู้ที่เกี่ยวข้อง					
๔.	การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
๕.	การพิจารณาทำความเข้าใจและสรุปรายงานการสืบสวน					
๖.	การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					

ข. ระดับความเชื่อมั่นต่อกระบวนการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ข้อ	กระบวนการ “สอบสวน” ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ระดับความเชื่อมั่น				
		๑	๒	๓	๔	๕
๑.	การรับเป็นคดีพิเศษ					
๒.	การสอบสวนปากคำผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และพยาน					
๓.	การรวบรวมพยานหลักฐานตามกฎหมาย เช่น การออกหมายเรียก/หนังสือเรียก การตรวจค้น การยึดหรืออายัด เป็นต้น					
๔.	การบูรณาการและการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การสนธิกำลัง เป็นต้น					
๕.	การมีพนักงานอัยการ/อัยการทหาร ร่วมสอบสวน หรือการมีบุคคลซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาคดีพิเศษ					
๖.	การใช้มาตรการพิเศษตามกฎหมาย เช่น การค้นโดยไม่มีหมาย การเข้าถึงข้อมูลการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ (การดักฟัง) และการแฝงตัว เป็นต้น					
๗.	การดำเนินการเกี่ยวกับผู้ต้องหา เช่น การจับ การขัง และการปล่อยชั่วคราว เป็นต้น					
๘.	การดำเนินการสอบสวนตามหลักสิทธิมนุษยชน เช่น การแจ้งสิทธิ เป็นต้น					
๙.	การคุ้มครองพยานในคดีอาญาที่เป็นคดีพิเศษและที่มีการร้องขอให้ดำเนินการ					
๑๐.	การพิจารณาทำความเข้าใจทางคดีและสรุปรายงานการสอบสวน					
๑๑.	การส่งสำนวนการสอบสวนคดีพิเศษให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย					
๑๒.	การแจ้งความคืบหน้า/ผลการดำเนินงาน ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					

ค. ระดับความเชื่อมั่นต่อผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหลักธรรมาภิบาล

ข้อ	การสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	ระดับความเชื่อมั่น				
		๑	๒	๓	๔	๕
๑.	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่โดยยึดกฎหมาย กฎ และระเบียบต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด					
๒.	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน					
๓.	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนด้วยความเสมอภาค เท่าเทียม และเป็นธรรม อันเป็นการไม่เลือกปฏิบัติต่อประชาชน					
๔.	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่อย่างมีระบบและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ					
๕.	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และตรงไปตรงมา					
๖.	การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษแสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ และมีความซื่อสัตย์ และมีระเบียบวินัย					
๗.	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการมอบอำนาจในการสอบสวนคดีพิเศษให้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม					
๘.	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และสม่ำเสมอ					
๙.	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการแจ้งระเบียบและขั้นตอนการสอบสวนคดีพิเศษให้ประชาชนทราบ					
๑๐.	ประชาชนสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษได้					
๑๑.	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการจัดกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ					
๑๒.	ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ					
๑๓.	กรมสอบสวนคดีพิเศษให้ความสำคัญต่อการแจ้งเหตุหรือการแสดงความเห็นของประชาชน					
๑๔.	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้รับบริการ					
๑๕.	ประชาชนสามารถร้องเรียนและร้องทุกข์ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้โดยสะดวก					
๑๖.	กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการตามข้อร้องเรียนและร้องทุกข์ หรือข้อเสนอนะของประชาชนเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งแจ้งผลการดำเนินการให้ประชาชนทราบ					
๑๗.	กรมสอบสวนคดีพิเศษมีการใช้เทคนิคและเครื่องมือพิเศษที่ทันสมัย ทำให้การสอบสวนคดีพิเศษมีประสิทธิภาพ					
๑๘.	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษใช้ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ					
๑๙.	เจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษใช้เทคโนโลยี อุปกรณ์ และเครื่องมือสนับสนุนในการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ					
๒๐.	การสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานสำคัญในกระบวนการยุติธรรมที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
๒๑.	การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นที่พึงของประชาชนได้					

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาผลงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (โปรดแสดงความคิดเห็น)

ก. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับขอบเขตของการเป็น “คดีพิเศษ”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข. ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาระบบงานสืบสวนสอบสวนให้เป็นที่ยอมรับของสาธารณชนมากยิ่งขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่าน

กรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงยุติธรรม
128 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทร. 0-2831-9888 <http://www.dsi.go.th/>
หรือสายด่วน โทร. 1202 ทั่วไทย